Q1
109

CERVANTES

DON QUIXOTE

Ayuntamiento de Madrid

HEFTE 6 MARTINS FORLAG

69/1344665
70/745870
70/745558
71/73281
55/795886

AYUNTAMIENTO DE MADRID
0100767837

Ayuntamiento de Madrid

Qj 109

bragte Julius Cæsar til paa Trods af alle onde Forvarsler, der var blevet ham forkyndt, at gaa over Rubicon? Og for at tage nogle nyere Eksempler: Hvad gennemhullede Skibene og lod de tapre Spaniere, der havde fulgt den ridderligste af alle Riddere, Cortes, til den nye Verden, blive tilbage paa tørt Land, afskaarne fra hele den øvrige Verden? Alle disse og mange andre store Bedrifter af forskellig Art var og vil vedblive at være Berømmelsens Værk, den Berømmelse, de dødelige attraar som Belønning og som Andel i den Udødelighed, deres navnkundige Gerninger fortjener. Men vi katolske Kristne og vandrende Riddere bør mere tragte efter de tilkommende Tiders Glorie, som er uforgængelig i Himmelens salige Boliger, end efter den tomme Berømmelse, som man erhverver i denne jordiske og forgængelige Timelighed; thi denne Berømmelse vil, hvor længe den end kan vare, dog sluttelig forgaa med denne vor Verden, hvis Ende er fastsat af Evighed. Altsaa, o Sancho, bør vore Handlinger aldrig overskride de Grænser, som den kristelige Tro, vi bekender os til, har sat os. Vi skal i Kæmperne dræbe Hovmodet, Misundelsen ved Ædelmod og Højmodighed, Vreden ved Sagtmodighed og Sjælsro, Fraadseri og Ladhed ved sparsom Føde og hyppig Vaagen, Vellyst og Overdaadighed ved ærlig Troskab overfor de Kvinder, som vi har gjort til vore Tankers Herskerinder, Lediggang ved at drage om i alle Dele af Verden og opsøge Farer, som først kan gøre os til gode Kristne, derpaa til berømte Riddere, og som virkelig ogsaa gør det." „Alt det, Deres Velbyrdighed hidtil har sagt mig," mælede Sancho, „har jeg fattet ganske godt; men med alt det saá jeg dog gerne, at Deres Velbyrdighed vilde opløse mig angaaende en Tvivl, som netop i dette Øjeblik er faldet mig ind." „Du mener oplyse, Sancho," indskød Don Quixote; „men sig kun frem i Guds Navn, jeg skal svare dig, saa godt jeg kan." „Sig mig, Herre," vedblev Sancho, „disse her Juli og August og alle de andre drabelige Riddere, som De har opregnet, og som er døde, hvor er de nu henne?" „Hedningerne," svarede Don Quixote, „er uden Tvivl i Helvede; de Kristne derimod, for saa vidt de har været gode Kristne, i Skærsilden eller i Himmelen." „Det kan være meget godt," sagde Sancho, „men nu skal vi

R 22.960

Ayuntamiento de Madrid

høre: Hænger der nu ogsaa Sølvlamper foran de Gravsteder, hvor disse fornemme Herrers Legemer hviler, og er Væggene i deres Kapeller smykkede med Krykker, Ligklæder, afklippet Haar, Ben og Øjne af Voks? Og hvis ikke, hvad er de da smykkede med?" Hertil svarede Don Quixote: „Hedningernes Gravsteder var for det meste pragtfulde Templer. Julius Cæsars Aske blev bisat i en Urne højt oppe paa en umaadelig stor, spidsttilløbende Søjle, som man i vore Dage i Rom kalder Sankt Peters Naal. Kejser Hadrian havde til Gravsted en Borg, saa stor som en betydelig Landsby; den kaldtes Moles Hadriani, og hedder nu i Rom Engelsborg. Dronning Artemisia bisatte sin Gemal Mausolus i et Gravsted, der blev anset for et af Verdens syv Underværker. Men intet af disse Gravsteder, saa lidt som de mange andre over Hedninger, blev nogensinde udsmykkede med Ligklæder eller andre Offergaver eller Mindetegn, der kunde vise, at de, der laa begravet dèr, var Helgener." „Det var netop det, jeg vilde have frem," sagde Sancho; „men sig mig nu: Hvilket er mest, at opvække en Død eller dræbe en Kæmpe?" „Det siger sig selv," svarede Don Quixote, „det er mest at opvække en Død." „Dèr fik jeg Dem," raabte Sancho; „altsaa er deres Berømmelse, der kan opvække de Døde, gøre de blinde seende, de lamme og krumme lige, de syge raske, og som har brændende Lamper hængende foran deres Grave og deres Kapeller fulde af andægtige, der paa Knæ tilbeder deres hellige Relikvier — altsaa er deres Berømmelse langt større i dette Liv og det næste end den Berømmelse, alle de hedenske Kejsere og vandrende Riddere, der nogensinde har eksisteret, har efterladt sig og vil efterlade sig her i Verden." „At dette er Sandhed, kan jeg heller ikke nægte," svarede Don Quixote. „Altsaa denne Berømmelse, disse Naadegaver, disse Fortrin fremfor alle andre, eller hvad jeg nu skal kalde det," sagde Sancho, „hører Helgeners Legemer og Relikvier til, der med vor hellige Moder Kirkens Tilladelse og Samtykke har Lamper, Lys, Ligklæder, Krykker, Malerier, Haarlokker, Øjne og Ben, hvormed de forøger Andagten og udvider deres kristelige Berømmelse. Helgeners Legemer eller deres Relikvier bæres paa Kongernes Skuldre, og disse kysser Brudstykker af deres Ben, smykker og beriger med dem deres Huskapeller og deres kæreste og prægtigste Altere."

Ayuntamiento de Madrid

„Hvilke Slutninger vil du, jeg skal drage af alt det, du har sagt, Sancho?“ spurgte Don Quixote. „Hvad jeg mener,“ svarede Sancho, „er, at vi skal stræbe efter at blive Helgener, saa vil vi langt hurtigere opnaa den Berømmelse, vi tragter efter. Og tænk paa, Herre, at i Gaar eller i Forgaars (saadan kan man jo nok sige, da det er saa kort Tid siden) blev to Franciskanerbrødre kanoniserede eller dog erklærede for salige. De gik med Jernkæder, hvormed de omgjordede og pinte deres Legemer, og nu regnes det for en stor Lykke at røre ved og kysse disse Kæder, og de holdes i langt større Agt og Hævd end Rolands Sværd, der opbevares i Rustkammeret hos vor Herre, Kongen, hvem Gud beskærme. Altsaa, Herre, betyder det vel mere at være en ydmyg Klosterbroder, af hvilken Orden det end er, end en tapper vandrende Ridder. Der vindes mere hos Gud ved to Dusin Svøbeslag paa ens egen Ryg end ved to Tusinde Lansestød imod Kæmper, Uhyrer eller Drager.“ „Alt dette forholder sig ganske vist saaledes,“ sagde Don Quixote, „men vi kan ikke alle gaa i Kloster, og der gives mange Veje, ad hvilke Gud leder sine til Himmelen. Ogsaa Ridderskabet er en from Orden: Der findes hellige Riddere i Himmelens Herlighed.“ „Javist,“ svarede Sancho, „men jeg har hørt sige, at der i Himmelen findes flere Munke end vandrende Riddere.“ „Det kommer af, at Munkenes Antal er større end Riddernes,“ gav Don Quixote til Svar. „Men vandrende Riddere er der dog mange af,“ sagde Sancho. „Ja, mange,“ sagde Don Quixote, „men kun faa, som fortjener Navn af Riddere.“

Medens de saaledes talte sammen om dette og mangfoldige andre Ting, red de afsted den Nat og den følgende Dag, uden at der tilstødte dem noget, man kunde fortælle, hvilket harmede Don Quixote ikke lidet. Endelig den næste Dag, da Tusmørket begyndte at falde paa, fik de Øje paa den store By el Toboso, hvorved Don Quixote blev helt oplivet, Sancho derimod nedslaaet; thi han kendte ikke det ringeste til Dulcinea, havde aldrig været paa disse Kanter før eller nogensinde set hende for sine Øjne, saa lidt som hans Herre. Det var ham umuligt at udgrunde, hvad han skulde gribe til, hvis hans Herre sendte ham til el Toboso; men til syvende og sidst bestemte Don Quixote, at de skulde drage ind til Byen ved Nattens Frembrud, og imidler-

Ayuntamiento de Madrid

tid skulde de opholde sig i en lille Egeskov, som laa i Nærheden af el Toboso. Og da den aftalte Tid kom, red de ind i Byen, hvor der mødte dem Begivenheder, der næsten kunde ligne Begivenheder.

IX. KAPITEL

Hvori der fortælles det, som man finder i det.

„Midnat var det paa en Prik," maaske lidt mindre eller lidt mere, da Don Quixote og Sancho forlod Skoven og drog ind i el Toboso. Staden var hensunken i den dybeste Ro og Stilhed; thi alle dens Indvaanere laa paa deres grønne Øren og sov som Stene, som man siger. Natten var temmelig lys, men Sancho havde gerne set, at den var bælgmørk, for i det tykke Mørke at finde en Undskyldning for sin taabelige Løgn. Der hørtes intet i den hele By uden Hundetuden, der besværede Don Quixotes Øren og svækkede Sanchos Mod. Undertiden skreg ogsaa et Æsel, et Svin gryntede, og en Kat mjavede; disse Stemmer af saa forskellig Art blev mere lydelige ved Nattens Tavshed. Den forelskede Ridder saa i alt dette onde Forvarsler, men til Trods derfor sagde han dog til Sancho: „Søn Sancho! Før du mig til Dulcineas Palads; hvem véd, om vi ikke endnu kan finde hende vaagen." „Til hvilket Palads skal jeg føre Dem?" svarede Sancho; „det, hvor jeg saá Hendes Højhed, var kun et ganske lille Hus." „Saa maa hun netop paa den Tid have trukket sig tilbage til en lille Sidebygning af sit Kongeslot for i Ensomhed at fornøje sig med sine Hofdamer, som det er Skik og Brug blandt højfornemme Damer og Prinsesser." „Herre," sagde Sancho, „da Deres Velbyrdighed endelig paa Trods af, hvad jeg siger, vil have, at vor Frue Dulcineas lille Hus skal være et Kongeslot, saa gad jeg nok vide, om dette er en Tid, da man kan vente at finde Døren aaben? Og vilde det være forstandigt at dundre med Dørhammeren paa Porten, saa at man hører os og lukker op for os, og Alverden kommer i Oprør derved? Kan man gaa hen og banke paa sin Dames Dør som paa sin Maitresses, hvor man kan lade sig lukke ind og komme og gaa, hvad

Ayuntamiento de Madrid

Tid man vil, og hvor sildigt det end er?" „Lad os nu blot først finde Slottet," sagde Don Quixote, „saa skal jeg nok sige dig, Sancho, hvad vi skal gøre, og jeg kan fortælle dig, at enten er jeg meget kortsynet, eller ogsaa er den mægtige Masse derhenne, som kaster saa stærk Skygge, Dulcineas Palads." „Saa vær Deres Velbyrdighed da Vejviser," sagde Sancho, „maaske forholder det sig saaledes; skønt naar jeg ser det for mine Øjne og griber det med Hænderne, vil jeg være lige saa parat til at tro det, som jeg nu er til at tro, at det er højlys Dag." Don Quixote red derpaa foran, og da de omtrent var naaet hundrede Skridt frem, kom de hen til den Masse, der kastede saa stor en Skygge, og han saá straks, at denne Bygning ikke var noget Slot, men Byens Hovedkirke, og sagde: „Sancho, vi er kommet til Kirken." „Det ser jeg nok," svarede denne, „Gud give blot, vi ikke maa faa vor Grav her; thi det er ikke synderlig hyggeligt at være paa Kirkegaarden paa denne Tid af Døgnet, og heller ikke til nogen Nytte, da jeg jo, hvis jeg ikke husker fejl, har sagt Deres Velbyrdighed, at vor Frues Hus ligger i en Gyde eller et lille Stræde." „Gud fordømme dig, dit Dummerhoved!" sagde Don Quixote; „hvor har du fundet, at Slotte og kongelige Paladser ligger i Gyder og Stræder?" „Herre," svarede Sancho, „hvert Land har sin Skik; maaske er det Skik i el Toboso at lægge Paladser og store Bygninger i Gyderne. Jeg beder derfor Deres Velbyrdighed om at lade mig søge i alle de Gader og Gyder, her er, maaske jeg saa etsteds i en Afkrog kunde faa Øje paa det Slot — jeg vilde ønske, at Hundene havde ædt det! — som vi løber frem og tilbage efter." „Sancho, tal med Ærbødighed om min Dames Ejendom," sagde Don Quixote; „Taalmodighed overvinder alle Ting, og Træet falder ikke for det første Hug." „Jeg vil gerne have Uret," sagde Sancho, „men hvad Taalmodighed viser Deres Velbyrdighed ved at paastaa, at jeg, som kun en eneste Gang har set vor Frues Hus, i Bælgmørke og i Huj og Hast skal kunne finde det, mens Deres Velbyrdighed, som har set det en Million Gange, ikke kan finde det?" „Det ender med, du gør mig gal, Sancho," sagde Don Quixote, „har jeg ikke mindst tusind Gange sagt dig, din Plageaand, at jeg aldrig i mine Levedage har set min Dulcinea eller sat min Fod over hendes Palads' Dørtærskel, men

Ayuntamiento de Madrid

kun forelsket mig i Rygtet om hendes store Dyd og Dejlighed!" „Nu hører jeg det," sagde Sancho, „og siger, at om Deres Velbyrdighed aldrig har set hende, saa har jeg lige saa lidt." „Det kan ikke forholde sig saaledes," sagde Don Quixote, „thi du har i det mindste sagt, at du har set hende sigte Hvede, dengang du bragte mig Svar paa det Brev, jeg sendte hende ved dig." „Forlad Dem ikke derpaa," sagde Sancho, „thi De maa vide, at dengang saá jeg med Ørene, og at jeg lige saa lidet véd, hvem Fru Dulcinea er, som jeg kan klavre op til Himmelen." „Sancho," svarede Don Quixote, „lige saa vel som Skæmt har sin Tid, er der ogsaa en Tid, da Skæmt er meget ilde anbragt. Fordi jeg siger, at jeg aldrig har set eller talt med min Sjæls Herskerinde, bør du ikke understaa dig i at sige, at *du* hverken har set hende eller talt med hende, især da vi jo begge véd, at det forholder sig lige modsat."

Saa vidt var Samtalen naaet mellem disse to, da der kom en Karl hen imod dem med to Mulæsler; og af den Larm, en Plov gjorde, naar den stødte mod Jorden, sluttede de, at det var en Bonde, der var saa tidligt paa Færde for at være paa sin Ager ved Daggry, og saaledes forholdt det sig ogsaa. Bonden kom slentrende nynnende paa en gammel Vise, der siger:

De Franker sig til ſiden Baade
fandt ud, hvor Roncevalles laa.....

Saasnart Don Quixote hørte det, tog han til Orde og sagde: „Jeg vil dø paa, at der i Nat vil tilstøde os noget slemt. Hører du, hvad denne Landsbymand synger?" „Javist gør jeg saa," svarede Sancho, „men hvad har Jagten ved Roncevalles med vort Forehavende at gøre? Hvad Vise han synger, kan komme os ud paa ét og gør hverken ondt eller godt i vore Sager." Nu var Bonden kommet hen til dem, og Don Quixote spurgte ham straks: „Min Ven, I kunde vel ikke tilfældigvis sige mig, hvor paa Lag Doña Dulcinea af Tobosos Palads ligger?" „Herre," svarede Bondekarlen, „jeg er fremmed her og først for faa Dage siden kommet i Tjeneste hos en rig Agerdyrker. Men Præsten og Klokkeren bor her i Huset ligefor; begge de to, eller én af dem, maa kunne give Deres Velbyrdighed Besked

Ayuntamiento de Madrid

om denne Prinsesse, da de har en Fortegnelse over alle el Tobosos Indvaanere, skønt det ikke forekommer mig, at der er nogen Prinsesse iblandt dem; men der er Fruer saa storagtige, at enhver af dem gerne kan være Prinsesse i sit eget Hus." „Blandt dem er ganske sikkert den, jeg søger," sagde Don Quixote. „Det kan nok være," sagde Bondekarlen, „men nu være Gud med eder, Dagen gryer for mig." Hvorpaa han skyndte paa sine to Mulæsler uden at oppebie flere Spørgsmaal. Sancho, der saá sin Herre saa tvivlraadig og misfornøjet, sagde til ham: „Herre, Dagen begynder mere og mere at bryde frem; jeg tror ikke, det vilde være raadeligt at lade Solen finde os her paa Gaderne; vi gør meget bedre i at forlade Byen, saa kan Deres Velbyrdighed skjule sig i en eller anden Skov her omkring. Og naar det bliver lys Dag, kan De lade mig gaa tilbage, og jeg skal støve saa længe om her i Byen, til jeg finder vor Frues Hus, Palads eller Slot. Det skulde da gaa rent akavet, om jeg ikke fandt det, og ved at finde det tillige fik Lejlighed til at tale med Hendes Velbyrdighed og sige hende, hvor og hvorledes Deres Velbyrdighed lever i Haabet, og om hun ikke selv vil træffe Anstalter, saa at De kan se hende uden Krænkelse af hendes Ære og gode Rygte." „Sancho," sagde Don Quixote, „du har sagt mange gode Ting med faa Ord. Jeg bifalder og vil med megen Fornøjelse følge det Raad, du har givet mig. Kom, min Søn, og lad os søge mig et Skjul, og gaa saa du tilbage, som du siger, for at søge efter, se og tale med min Herskerinde, af hvis Forstand og Godhed jeg venter vidunderlige Gunstbevisninger." Sancho, der var umaadelig forhippet paa at faa sin Herre derfra, for at han ikke skulde opdage Løgnen i det Svar, han havde bragt ham fra Dulcinea til Sierra Morena, skyndte sig at naa Enden af Gaden, som de ikke var langt borte fra, og to Mil fra Byen naaede de en Skov eller et Krat, hvor Don Quixote kunde skjule sig, mens Sancho drog tilbage til Staden for at tale med Dulcinea, under hvilket Gesandtskab der hændte ham Ting, som kræver ny Opmærksomhed og ny Tiltro.

Ayuntamiento de Madrid

X. KAPITEL

Hvori der fortælles om den List, som SANCHO betjente sig af for at fortrylle Frøken DULCINEA, og ogsaa om andre Begivenheder, der er ligesaa fornøjelige som sandfærdige.

Da Forfatteren af denne store Historie var naaet saa vidt, at han skulde fortælle det, hvorom der berettes i dette Kapitel, siger han, at han gerne stiltiende vilde forbigaa det af Frygt for ikke at finde Tiltro, fordi Don Quixotes store Daarskaber her stiger til en saadan Højde, at de langt overrager de allerstørste, man overhovedet kan tænke sig, ja, endog naar et Par Bøsseskud højere end de største. Men trods denne Ængstelse og Frygt nedskrev han dem til Slut alligevel, og det ganske saaledes, som Ridderen udførte dem, uden at lægge en Tøddel til eller tage en Tøddel fra Historiens Sandhed og uden i ringeste Maade at tage Hensyn til de Indvendinger, man kunde gøre imod hans Sanddruhed. Og han havde fuldkommen Ret; thi Sandheden renser, men tynger ikke, den svømmer altid ovenpaa Løgnen, som Olie paa Vand. Han fortsætter altsaa Historien og fortæller, at Don Quixote, da han havde skjult sig i den lille Skov, Egelund eller Krat i Nærheden af den store By el Toboso, befalede sin Vaabendrager at vende tilbage til Staden og ikke vise sig for hans Aasyn paany, før end han paa hans Vegne havde talt med hans Herskerinde og bedt hende om, at hun vilde værdiges at se sin elskovsbundne Ridder og meddele ham sin Velsignelse, for at han ved hende kunde faa Haab om et lykkeligt Udfald af alle sine Vovestykker og vanskelige Eventyr. Sancho paatog sig at gøre, som det var ham befalet, og at bringe lige saa godt et Svar tilbage, som han bragte første Gang. „Gaa da, Søn!“ sagde Don Quixote, „og lad dig ikke forblinde, naar du ser dig bestraalet af den Skønheds Sol, du gaar at søge. Du lykkeligste af alle Jordens Vaabendragere! Præg alt i din Erindring, at du ikke forglemmer, hvorledes du bliver modtaget, om hun skifter Farve, medens du forebringer dit Ærinde, om hun bliver urolig og forvirret, naar hun hører mit Navn, om hun ikke skifter Hynde, hvis hun sidder paa sin Myndigheds rige og prægtige Sæde,

Ayuntamiento de Madrid

naar du faar Foretræde, eller hvis hun er til Fods, om hun da ikke snart staar paa en Fod, snart paa en anden, om hun gentager det Svar, hun giver dig, to eller tre Gange, om hun forvandles fra øm til haard, fra bitter til kærlig, om hun løfter Haanden for at rette paa Haaret, skønt det er i den fortræffeligste Orden. Kort sagt, Sønnike, giv Agt paa alle hendes Handlinger og Bevægelser, thi beretter du mig dem til Punkt og Prikke, saa kan jeg deraf udregne alt, hvad hun skjuler i sit inderste Hjerte, for saa vidt det angaar min Kærlighed. Thi du maa vide, Sancho, hvis du ikke alt véd det, at blandt Elskende er de Handlinger og Bevægelser, de gør, mens deres Kærlighed er paa Bane, de allersikreste Brevdragere til at bringe Efterretninger om, hvad der foregaar i deres Sjæles Inderste. Gaa, min Ven! Og en bedre Lykke end min ledsage dig! Kom tilbage med bedre forrettet Sag, end jeg i den bitre Ensomhed, hvori du efterlader mig, tør frygte og vente!" „Nu gaar jeg og skal snart staa her igen," sagde Sancho, „skyd Leveren op i Livet, Deres Velbyrdighed! Frisk Mod, Herre! Hæng ikke saadan med Næsen, De viser jo ikke mere Mod nu end en druknet Kylling. Overvej, hvad det gamle Ordsprog siger: Frisk Mod er halv Tæring, og uforsagt Mand staar Lykke for. Man siger ogsaa, at naar man mindst venter det, springer Haren af Busken. Dette siger jeg, fordi jeg mener, at kunde vi ikke i den mørke Nat finde min Frues Palads, saa kan vi det nu, da det er lys Dag, og finder det vel ogsaa, naar vi mindst venter det; og er det først fundet, saa forlad Dem paa mig og hende." „Visselig, Sancho," sagde Don Quixote, „Gud give mig blot saa god Lykke i det, jeg attraar, som du har til at finde Ordsprog til alt, hvad vi taler om."

Da han havde sagt det, vendte Sancho ham Ryggen og sparkede sit Æsel. Don Quixote blev siddende til Hest, hvilende sig i Stigbøjlerne, og lænede sig til Lansen fuld af bedrøvelige og forvirrede Forestillinger, og saaledes vil vi forlade ham for at følge med Sancho Panza, der forlod sin Herre ikke mindre forvirret og tankefuld, end denne blev tilbage. Ja, saa raadvild var han, at han neppe var kommet ud af Krattet, før han vendte Hovedet, og da han havde forvisset sig om, at Don Quixote ikke mere kunde se ham, forlod han sin Rucios Ryg, satte sig ned ved Roden af et Træ og begyndte at tale med sig selv:

Ayuntamiento de Madrid

„Lad os nu engang faa at vide, Broder Sancho, hvor Deres Velbyrdighed agter sig hen? Gaar han for at søge et Asen, han har mistet? Nej, han gaar (hvad han aldrig kunde være faldet paa af sig selv) hen for at søge en Prinsesse, og i hende Skønhedens Sol saavel som hele Himlen. Hvor tænker du da at finde det, du søger, Sancho? Hvor? I den store By el Toboso. Nu vel, paa hvis Vegne søger du hende da? Paa den berømte Ridder, Hr. Don Quixote af Manchas Vegne, som afværger Forurettelser, giver de tørstige at spise og de hungrige at drikke. Alt det er meget godt, men kender du da hendes Hus? Min Herre siger, at det skal være et kongeligt Palads og et prægtigt Slot. Har du da tilfældigvis nogensinde set hende? Nej, hverken jeg eller min Herre har nogensinde i vort Liv set hende. Men synes du da ikke, at det vilde være rimeligt og velgjort, om de Folk i el Toboso, naar de fik at vide, du kom for at trække Rus med deres Prinsesser og gøre dem deres Damer afspenstige, gav dig saadan en Dragt Prygl, at der ikke blev en hel Knogle tilbage i din Krop? Jo, sandelig, min Ven, de vilde kun være i deres gode Ret, hvis de da ikke vil betænke, at jeg kun er et Sendebud, og følgelig uden al Skyld, ikke sandt? Stol blot ikke paa det, Sancho, thi la Manchas Indbyggere har lige saa meget Galde som Ære i Livet og finder sig ikke i nogen Slags Hokuspokus; faar de Kløer i dig, saa lærer de dig sikkert, hvor David købte Øllet. Ak og ve, din arme Skælm, hvor vil Uvejret bryde løs over dig! Men der er heller ingen, der siger, jeg skal gaa hen og slaa min Næse i Sten for en anden, især da man lige saa gerne kan søge efter en Maria i Ravenna eller en Baccalaureus i Salamanca som efter en Dulcinea i el Toboso. Det er da den skinbarlige Satan, der har ført mig ud i denne Vildfarelse, og ingen anden."

Denne Samtale førte Sancho med sig selv, men fik dog ikke mere ud deraf, end at han paa ny gav sig til at sige: „Man siger dog, at der er Raad for alt undtagen Døden, under hvis Aag vi alle maa bukke os, hvor nødigt vi end vil, naar vi forlader Livet. Desuden er min Herre, hvad jeg véd af tusinde Kendemærker, aldeles bindegal, ihvorvel jeg ikke giver ham synderligt efter, men er endnu taabeligere end han, da jeg følger og tjener ham; dersom ellers det Ordsprog er sandt, der siger: Lige søger Lige,

Ayuntamiento de Madrid

og det, som lyder: Man skal kende Folk paa dem, de holder Venskab med. Men da han nu er saa gal, som han er, da han i sin Tossethed tager den ene Ting for den anden, og holder Hvidt for Sort og Sort for Hvidt (hvilket tydeligt nok saas, dengang han sagde, at Vejrmøllerne var Kæmper, Munkenes Mulæsler Dromedarer, Gede- og Faarehjordene Krigshære, og mange andre Ting af samme Surdejg), saa skulde det heller ikke være saa vanskeligt at faa ham til at tro, at den første den bedste Bondepige, jeg kan faa fat paa, er Dulcinea. Vil han ikke tro det, sværger jeg paa det; sværger han paa det modsatte, saa sværger jeg paa en frisk, er han paastaaelig, er jeg det endnu værre, og det paa en Maade, saa jeg stedse kan holde ham Fingeren paa Øjet, ihvordan det gaar. Maaske kan min Paastaaelighed gøre den Gavn, at han aldrig mere sender mig ud i slige Ambassaderier, naar han ser, hvor ilde jeg har skilt mig ved denne, eller at han, hvad jeg snarere vil tro, bilder sig ind, at en af de Troldmænd, som han siger vil ham ondt, har forandret hendes Skikkelse for at gøre ham Skade og Fortræd."

Ved at overlægge Sagen paa denne Vis beroligede Panza sig og syntes, det vilde være en udmærket Maade at forrette sit Ærinde paa. Han blev, hvor han var, til det blev silde, for at give Don Quixote Grund til at tro, at han havde benyttet Tiden til at drage til el Toboso og tilbage igen. Alt føjede sig saa heldigt for ham, at han, da han rejste sig for at sætte sig op paa Æslet, fik Øje paa tre Bønderpiger, der kom fra el Toboso, ridende paa tre Æsler eller Aseninder, thi derom ytrer Forfatteren sig ikke med Bestemthed, troligvis dog Aseninder, da det plejer at være Landsbypigers Ridedyr. Men da der ikke ligger stor Vægt herpaa, vil vi ikke opholde os yderligere derved.

Nu udførte Sancho sin Beslutning; thi ikke saa snart havde han set Bønderpigerne, før han fløj afsted for at opsøge sin Herre, hvem han fandt sukkende og udstødende tusinde ømme Klager. Da Don Quixote saá Sancho, spurgte han straks: „Hvor staar det til, Sancho? Skal denne Dag antegnes ved en hvid eller ved en sort Sten, min Ven?" „Deres Velbyrdighed gjorde bedre i at antegne den med Zinnober," sagde Sancho, „for at den kan falde i Øjnene, ganske som de Plakater, man opslaar om Disputatserne." „Du bringer altsaa gode Tidender?" sagde

Ayuntamiento de Madrid

Don Quixote. „Saa gode," sagde Sancho, „at Deres Velbyrdighed ikke behøver at gøre andet end at spore Rosinante og komme ud paa fri Mark for at se Fru Dulcinea af Toboso, som nærmer sig med to af sine Damer for at se Deres Velbyrdighed." „Store Gud! Hvad siger du dèr, Ven Sancho?!" udbrød Don Quixote; „men se dig vel for, bedrag mig ikke, søg ikke ved en falsk Trøst at lindre min virkelige Kummer." „Hvad kunde det gavne mig at bedrage Deres Velbyrdighed," sagde Sancho, „saa meget mere som Deres Velbyrdighed jo meget hurtigt vil kunne gribe mig i Løgn? Giv Hesten af Sporerne, Herre, saa skal De se Prinsesse Dulcinea, vor Herskerinde, komme smykket og prydet, kort sagt, saa dejlig som hun er. Hun og hendes Damer staar i lys Lue af lutter Guld, det er altsammen bare Perler, Diamanter og Rubiner, og de svømmer i mere end ti Alen Gyldenstykke; deres Haar, der flyver dem om Skuldrene, er som lutter Solstraaler, hvormed Vinden leger, og de kommer oven i Købet ansættende paa hvide Hingste fra det andalusiske Studeri." „Stutteri, mener du, Sancho," sagde Don Quixote. „Forskellen er ikke stor paa Studeri og Stutteri," sagde Sancho, „men hvad de nu end kommer ridende paa, saa er det de dejligste Damer, man kan se for sine Øjne, især Prinsesse Dulcinea, min Frue, som er saa skøn, at man kunde daane derved." „Kom, min Søn Sancho," sagde Don Quixote, „som Bæreløn for denne lige saa uventede som gode Tidende lover jeg dig det bedste Bytte, jeg vinder i det første af de Eventyr, der møder os; og hvis det ikke anstaar dig, saa giver jeg dig Lov til at kræve de tre Føl af mine tre Hopper, som du selv véd gaar paa vor Byfælled for at sole sig." „Jeg vil helst holde mig til Føllene, da det er meget uvist, om Byttet af vort første Eventyr duer noget."

Imidlertid var de allerede kommet ud af Skoven og fik Øje paa de tre Bønderpiger lige i Nærheden. Don Quixote lod sit Blik strejfe overalt langs Vejen til el Toboso, og da han ikke kunde opdage andre end de tre Bønderpiger, blev han meget urolig og spurgte Sancho, om han havde forladt dem langt fra Byen. „Hvordan? Langt fra Byen!" spurgte Sancho; „dersom Deres Velbyrdighed ikke har Øjnene i Lommen, saa maa De dog vel kunne se, hvem der kommer dèr saa skinnende som Middags-

Ayuntamiento de Madrid

solen!" „Jeg ser ikke andre, Sancho," svarede Don Quixote, „end tre Bønderpiger paa tre Æsler." „Nej, nu staa Gud mig bi imod den Onde," sagde Sancho, „er det muligt, at disse tre Hingste fra Stutteriet, eller hvad det nu hedder, saa hvide som nyfalden Sne, kan forekomme Deres Velbyrdighed at være Æseler! Det kan ikke være rigtigt, det vil jeg vædde noget paa." „Jeg siger dig, Ven Sancho, at det er lige saa tilforladeligt Æseler eller Aseninder, som jeg er Don Quixote af Mancha og du Sancho Panza, i det mindste kan jeg ikke se andet." „Ti stille, Herre," sagde Sancho, „og sig ikke et Ord derom, men luk Øjnene ordentligt op, og gaa hen og hils paa Deres Tankers Beherskerinde, som allerede er ganske tæt herved." Og saa snart han havde sagt det, løb han hen for at tage imod de tre Bønderpiger, og da han var steget af sin Rucio, greb han fat i et af Æselernes Tømme, kastede sig paa Knæ paa Jorden og sagde: „Skønheds Dronning, Prinsesse og Hertuginde, Deres Stormægtighed og Højhed, værdiges at optage i Deres Gunst og Naade Deres fangne Ridder, der staar her forvandlet til en Stenstøtte, uden Pulsslag og sanseløs ved at befinde sig for Deres straalende Aasyn. Jeg er Sancho Panza, hans Vaabendrager, og han den forjagne Ridder Don Quixote af Mancha, ellers kaldet: Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse." Imidlertid var Don Quixote allerede faldet paa Knæ ved Siden af Sancho og betragtede hende, som Sancho kaldte Dronning og Frue, med opspilede Øjne og forvildet Aasyn; men da han ikke kunde opdage andet end, at det var en ung Landsbypige, ikke alt for smuk, da hendes Ansigt var bredt og plat, Næsen flad og opstaaende, saa steg hans Forvirring til en saadan Højde, at han ikke kunde aabne Munden. Bønderpigerne var ikke mindre forundrede, da de saá to Personer, der var hinanden saa ulige, knæle ned for dem, og de vidste hverken ud eller ind. Imidlertid tog den af dem, som var blevet standset, Mod og Mandshjerte til sig, brød Tavsheden og sagde med en rusten og grov Stemme: „Gaa af Vejen for os, saa vi kan komme videre; thi vi har Hastværk." Hvortil Sancho svarede: „O Prinsesse og Herskerinde over el Toboso, kan eders prægtige Barm da ikke blødgøres ved at se det vandrende Ridderskabs Søjle og Støtte knælende for eders mægtige Aasyn?!" Da de andre to hørte det,

Ayuntamiento de Madrid

sagde en af dem: „Nej, se engang! Disse store Herrer bilder sig nok ind, de skal holde os stakkels Bønderpiger for Nar! Ligesom vi ikke forstod os paa den Rummel lige saa godt som de. Men de, som vil drive Gæk med andre, gør sig selv til Gække. Skøt derfor eder selv, og lad os komme frem, hvis I ellers vil sove paa helt Skind.“ „Rejs dig, Sancho,“ sagde Don Quixote, „jeg ser nok, at min Ulykke, som aldrig aflader at forfølge mig, spærrer alle Veje til, ad hvilke der kunde flyde blot den mindste Husvalelse i det usle Hjerte, jeg bærer i min Barm. O, du Højdepunkt af al den Fortræffelighed, man kan attraa, Indbegreb af al jordisk Yndighed, du eneste Lægemiddel for dette beklemte Bryst, som tilbeder dig — uagtet den ondskabsfulde Troldmand, der forfølger mig, har draget en Skygge og Taage for mine Øjne, og for dem alene, ikke for andres forvandlet din Skønhed og dit Ansigt til en ussel Bondepiges, saa undlad ikke, hvis mit da ikke ogsaa er omdannet, saa jeg ligner et hæsligt Spøgelse for at blive afskyelig for dine Øjne, at skænke mig et blidt og kærligt Øjekast, da du af den Underdanighed, hvormed jeg er faldet dig for Fode og har hyldet din fordrejede Skønhed, noksom kan slutte dig til, med hvilken Ærbødighed min Sjæl tilbeder dig.“ „Slidersladder,“ sagde Landsbypigen, „der er nok mange syge for at høre paa det Visvas! Gaa du din Kaas, og lad os følge vor, saa er vi skilte Folk.“ Sancho slap hendes Tømme, saa hun kunde ride, hvorhen hun vilde, og var inderlig taknemlig over at være sluppet saa godt ud af dette Garn.

Neppe saá den Landsbypige, der havde forestillet Dulcinea, sig i Frihed, før hun i fuldt Firspring satte ud paa Marken. Men da Æselet følte sig stærkere ansporet end sædvanligt, gav det sig til at gøre saadanne Bukkespring, at det lagde sig paa Jorden med samt Dulcinea. Da Don Quixote saá det, løb han hen for at hjælpe hende op, og Sancho med for at spænde Sadelen fast, der i Faldet havde drejet sig rundt. Han fik i en Fart Æselet og Sadelen i god Stand, og Don Quixote umagede sig for at løfte sin fortryllede Herskerinde op i sine Arme og sætte hende paa Æselet; men hun sparede ham for den Møje: Hun rejste sig op fra Jorden, lagde begge Hænder paa Æselets Kryds og hævede sig i Vejret saa let som en Fjer, og snup! sad hun i Sadelen med et Ben paa hver Side, som hun havde været en

Ayuntamiento de Madrid

Mand. „Bitter Knø!“ sagde Sancho, „er ikke vor Hjertens Frue lettere end en Fugl og kan lære Beriderne i Córdoba og Mexico at komme i en Sadel! Uden Stigbøjler at være oppe i et Spring og uden Sporer at faa Bæstet til at løbe, som det havde Kviksølv bag Øret, det kalder jeg at sy, min gode Skræder! Og hendes Damer staar ikke meget tilbage; de flyver afsted som en Vind.“ Og det var den skære Sandhed, for ikke saa snart var Dulcinea kommet til Hest igen, før de strøg af, alt hvad Tøjet kunde holde, uden engang at give sig Stunder til at se sig tilbage, før de var over en halv Mil borte. Don Quixote fulgte dem med Øjnene, saa langt han kunde, men da der intet mere var at se af dem, vendte han sig til Sancho og sagde:

„Sancho, hvad synes du om Troldmændenes Grusomhed! Se engang, hvor vidt deres Ondskab og Had imod mig gaar, naar de endog har villet berøve mig den Fornøjelse, det havde været mig at skue min Herskerinde med hendes rette Udseende. Visselig er jeg født til et Eksempel paa Uheld og til et Maal og en Skive, hvorefter alle Ulykkens Pile sigter. Ja, Sancho, jeg maa endog underrette dig om, at disse Forrædere ikke lader sig nøje med at omdanne og forvandle min Dulcinea, men de omdanner hende endog til en saa lav og ordinær Skikkelse som en Bondepige, og berøver hende tillige en væsentlig Egenskab hos alle fornemme Damer, nemlig Vellugten, der kommer af, at de idelig gaar mellem Ambra og Blomster; thi du maa vide, Sancho, at da jeg sprang til for at hjælpe min Dulcinea paa sin Hingst (efter *dit* Sigende, men ganske vist i *mine* Øjne et Æsel), saa fik jeg en saa hæslig Lugt af raa Løg op i Næsen, at det blev sort for mine Øjne, og Sjælen vendte sig i min Krop.“ „O de Kæltringer!“ skreg Sancho, „o de skarnagtige og uvorne Troldmænd! Hvem der kunde have den Fornøjelse at trække dem allesammen paa en Traad og hænge dem til Tørring i Luften som Sardeller. Meget véd I, meget kan I, og meget mere gør I! Kunde det nu ikke have været nok, I Hunde, om I havde omskiftet Perlerne i min Frues Øjne med Galæbler, hendes guldspundne Haar med en rød Korumpe, kort sagt alle hendes smukke Dele med hæslige — skulde I ogsaa betage hende Vellugten, skønt man just af den kunde have sluttet sig til, hvem

Ayuntamiento de Madrid

der var skjult under den hæslige Bælg?! Men sandt at sige, jeg kunde ingenlunde se, at hun var saa hæslig; tværtimod syntes hun mig rigtig smuk, og jeg lagde netop Mærke til, at hun paa højre Side af Overlæben havde en Vorte, der næsten saá ud som en Knebelsbart, med syv eller otte Haar omkring, saa røde som Guldtraade og en halv Haandsbred lange." „Efter den Overensstemmelse, der er imellem Ansigtet og Kroppen," sagde Don Quixote, „viser denne Vorte, at Dulcinea maa have en lignende paa det tykke af Laaret, der svarer til den Side af Ansigtet, hvor Vorten sad; men Haarene synes mig efter din Beskrivelse alt for lange til en Vorte." „Da kan jeg sige Deres Velbyrdighed, at de klæder hende overmaade godt," sagde Sancho. „Det vil jeg tro, min Ven," sagde Don Quixote, „thi Naturen har ikke skænket Dulcinea noget, som ikke er fuldkomment og vel udført, og dersom hun havde hundrede slige Vorter som den, du beskriver, saa var de ikke Vorter, men klartskinnende Maaner og Stjerner. Men sig mig, Sancho, om det, du spændte fast, og som forekom mig at være en Paksadel, var en Pak- eller Bomsadel?" „Det var ikke andet end en Sadel med korte Stigbøjler og et langt Skaberak, der var et halvt Kongerige værd, saa rigt var det." „Ak, hvorfor kunde jeg ikke se alt dette, Sancho!" sagde Don Quixote. Hvorpaa han begyndte at sige, og vel tusinde Gange sagde, at han var det ulykkeligste Menneske paa Jorden. Sancho, den Skalk, havde meget ondt ved at bare sig for Latter, da han hørte sin, paa saa fin en Maade bedragne, Herres Urimeligheder. Kort sagt, efter at disse og en Mængde andre Ord var vekslede imellem dem, besteg de igen deres Dyr og fulgte Vejen til Zaragoza, hvor de haabede at indfinde sig saa betids, at de kunde bivaane et prægtigt Ridderspil, som aarligt plejede at afholdes i denne mærkværdige By. Men inden de naaede den, mødte de mange store og nye Ting, som fortjener at antegnes og læses, som det følgende vil vise.

Ayuntamiento de Madrid

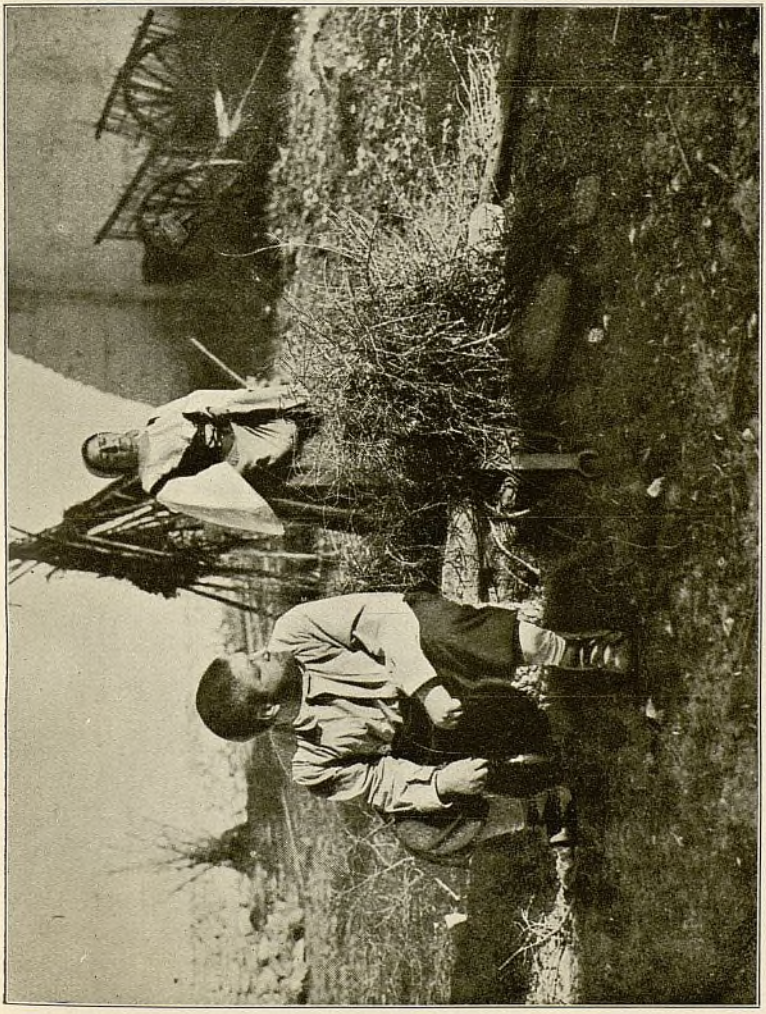

Teresa Panza formaner sin Mand.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

XI. KAPITEL

Om det forunderlige Eventyr, som mødte den tapre DON QUIXOTE med den Vogn eller Karre, hvorpaa Dødens Rigsdag kørte gennem Landet.

Don Quixote fortsatte sin Vej meget tankefuld, idet han overvejede det hæslige Puds, Troldmændene havde spillet ham ved at forvandle hans Herskerinde Dulcinea og give hende en Bondepiges modbydelige Skikkelse; men han kunde ikke finde noget Middel til atter at forvandle hende til hendes oprindelige Jeg. Disse Betragtninger gjorde ham saa aldeles ude af sig selv, at han uden at mærke det slap Rosinantes Tømme, og da Krikken fornam, at der forundtes den Frihed, standsede han ved hvert Skridt for at nyde lidt af det herlige Græs, som i sand Overflod voksede paa disse Marker. Af denne dybe Adspredthed vækkede Sancho Panza ham ved at sige: „Herre, Bedrøvelse skabtes ikke for Dyrene, men for Mennesket. Men naar Mennesket saa umaadeholdent hengiver sig til den, forvandles det til et Dyr. Fat Dem derfor, Deres Velbyrdighed, kom til Dem selv igen, tag Rosinantes Tømme, „lev op igen og vær vaagen", udvis hin muntre Tapperhed, der sømmer sig de vandrende Riddere! Hvad Fanden skal dette betyde? Hvad er det for en Hængen med Hovedet? Er vi her eller i Frankrig? Saa skulde Satan da hellere tage alle de Dulcineer, der findes paa Jorden! Thi en eneste vandrende Ridders Velfærd er mere værd end alle Fortryllelser og Forvandlinger i hele Verden." „Ti stille, Sancho," sagde Don Quixote, ikke just med altfor svag Stemme, „ti stille, siger jeg, og udstød ikke Bespottelser mod denne fortryllede Frøken, thi jeg alene er Skyld i hendes Fortræd og Ulykke. Af den Misundelse, de Onde føler imod mig, er hendes Onde opstaaet." „Det er det samme, jeg siger," svarede Sancho, „thi den, der har set hende i Gaar og faar hende at se i Dag, maa have et Stenhjerte for ikke at briste i Graad." „Det maa du nok sige, Sancho," sagde Don Quixote, „eftersom du har set hende i hendes Skønheds fulde Glans. Thi Fortryllelsen strakte sig ikke saa vidt, at den forblindede dit Syn eller kunde skjule hendes Dejlighed for dig; kun imod mig og

Ayuntamiento de Madrid

mine Øjne udbreder dens Gift sin Kraft. Alligevel, Sancho, har jeg meget vel bemærket noget, nemlig at du kun slet har skildret hendes Skønhed. Thi hvis jeg ikke husker fejl, sagde du, at hun havde Øjne som Perler, og Øjne, der ser ud som Perler, minder mere om en Karpes end om en fornem Dames. Dulcineas maa sikkert være af grøn Smaragd, mandelformede, med to himmelske Buer, der tjener hende til Øjenbryn. Og Perlerne, tag du dem fra Øjnene og anvend dem paa Tænderne; thi du har uden Tvivl forvekslet Ordene og taget Øjnene for Tænderne." „Det kan gerne være," sagde Sancho, „for hendes Dejlighed gjorde mig ligesaa forrykt i Hovedet, som hendes Hæslighed gjorde Deres Velbyrdighed. Lad os imidlertid lægge alt dette i Guds Haand; han véd alt, hvad der skal hændes os i denne Jammerdal, denne slette Verden, hvor vi nu engang har vort Hjem, og hvor der neppe kan findes noget, som ikke er opblandet med Svig, List og Rænker. Men én Ting ligger mig ret tungt paa Hjerte, Herre, og det er Tanken paa, hvad vi skal gribe til, naar Deres Velbyrdighed nu overvinder en Kæmpe, eller for den Sags Skyld en Ridder, og befaler ham at gaa hen og fremstille sig for Frøken Dulcineas dejlige Aasyn. Hvor skal den stakkels Kæmpe eller den ulyksalige Ridder, der er blevet overvundet, saa finde hende? Jeg synes, jeg kan se dem gaa omkring i el Toboso og glo og glane overalt for at finde vor Frøken Dulcinea. Og selv om de tusinde Gange gaar forbi hende paa Gaden, saa vil de lige saa lidt kunne kende hende som min salig Fader." „Maaske strækker Fortryllelsen sig ikke saa langt, Sancho," sagde Don Quixote, „at den vil hindre de overvundne Kæmper og Riddere, der fremstiller sig for Dulcinea, i at genkende hende; derfor vil jeg gøre et Forsøg med en eller to af de første, jeg overvinder og sender hende, og se, om de kender hende eller ej; thi jeg vil befale dem at vende tilbage og give mig Underretning om, hvad der hænder dem med Henblik paa denne Sag." „Jeg maa sige, Herre," svarede Sancho, „at det, Deres Velbyrdighed dèr sagde, forekommer mig at være ganske rigtigt, og ved dette Kneb kan vi erfare alt det, som vi ønsker at vide noget om, og hvis det forholder sig saadan, at hun kun er skjult for Deres Velbyrdigheds Øjne, saa maa det snarere kaldes en Ulykke for Deres Velbyrdighed end for hende.

Ayuntamiento de Madrid

Men naar Frøken Dulcinea blot er rask og fornøjet, saa vil vi heller ikke gaa og hænge med Næsen, men være saa vel til Mode ved at søge vore Eventyr, som vi paa nogen Maade kan, og overlade det til Tiden at gøre sit; thi den er den allerbedste Doktor baade for denne og for enhver anden Sygdom."

Don Quixote vilde til at svare Sancho, men blev forhindret deri ved den Omstændighed, at der tværs over Vejen kom en Karre, der var belæsset med de sælsomste og forunderligste Personer og Skikkelser, som nogen kunde forestille sig. Den Mand, der styrede Mulæselerne og tjente som Kusk, var en vanskabt Djævel. Karren var aaben, saa at Himmelen skinnede ned i den; den havde hverken Teltdug eller Kurvefletning over sig. Den første Skikkelse, der viste sig for Don Quixotes Blikke, var Døden i egen Person, men med Menneskeansigt. Ved Siden af den saas en Engel med store, broget malede Vinger. Paa den ene Side sad der en Kejser med en Krone, der saá ud som Guld, paa Hovedet. Ved Dødens Fødder sad den Gud, der kaldes Kupido, uden Bind for Øjnene, men med Bue, Kogger og Pile. Der var ligeledes en Ridder i fuld Rustning, kun havde han ikke nogen Stormhat eller Hjælm paa Hovedet, men i Stedet en Hat smykket med Fjer i alle Farver. Selskabet bestod endnu af en Del andre Personer med forskellig Dragt og Udseende. Dette saa uventede Syn fik Don Quixote til at studse noget og fyldte Sanchos Hjerte med Frygt. Men Don Quixote følte sig snart opmuntret ved den Tanke, at der her tilbød sig et ganske nyt og farligt Eventyr, og i denne Tro og beredt til at møde enhver Art af Fare sagde han: „Vognmand, Kusk, Djævel, eller hvem du er! Tøv ikke med at sige mig, hvem du er, hvorhen du drager, og hvem de Personer er, du har paa din Karre, der snarere ligner Charons Baad end de Vogne, man sædvanligvis bruger." Hertil svarede Djævelen, idet han standsede sin Vogn, i en venlig Tone: „Herre, vi er Skuespillere af Angulo el malo's Trup; vi kommer fra en Flække, der ligger bagved den Høj; dèr har vi i Morges, da det i Dag er den ottende Dag af Kristi Legems Fest, opført det gejstlige Spil om *Dødens Rigsdag*, og i Eftermiddag skal vi opføre det i den lille By, som man kan se herfra. Da den ligger saa nær, og vi vilde spare os den Møje at klæde os om og klæde os paa igen, rejser vi i den Dragt,

Ayuntamiento de Madrid

hvori vi spiller. Dette unge Menneske forestiller Døden, den anden der en Engel; den Dame, Direktørens Kone, en Dronning, den anden unge Mand en Soldat, han der en Kejser og jeg selv Djævelen. Og jeg er en af Hovedpersonerne i det gejstlige Spil, da jeg har de første Roller i dette Selskab. Dersom der er flere Ting, Deres Velbyrdighed ønsker at vide om os, saa spørg kun mig, og jeg skal svare Dem paa det nøjagtigste; thi da jeg er en Djævel, véd jeg Besked med alting." „Paa en vandrende Ridders Tro og Love," sagde Don Quixote, „da jeg saá denne Vogn, troede jeg, at der nu frembød sig et stort nyt Eventyr for mig. Men nu siger jeg, at man rask med Hænderne maa gribe Skinnet for ikke at lade sig bedrage deraf. Gaa nu med Gud, kære Venner, og hold eders Fest i Ro. Er der ellers noget, hvormed jeg kan være eder til Gavn, saa sig til, og jeg skal beredvillig gøre det for eder; thi lige fra Barn har jeg været meget ivrig efter Mummespil, og som ungt Menneske fulgte jeg altid Komedianterne med længselsfulde Blikke."

Midt under denne Samtale fandt Skæbnen for godt at føre endnu et Medlem af Truppen derhen; han var klædt som en Gracioso, hans Dragt var behængt med Bjælder, og paa Enden af en Kæp, han havde i Haanden, var der bundet tre store oppustede Blærer. Da denne lystige Person nærmede sig Don Quixote, begyndte han at fægte med Kæppen, slog Blærerne mod Jorden og klingrede under sine mægtige Luftspring saa stærkt med Bjælderne, at Rosinante blev sky og, uden at Don Quixote formaaede at holde den tilbage, tog den Bidselet mellem Tænderne og rendte ind over Marken med langt større Hurtighed, end man nogensinde skulde have tiltroet den skeletagtige Krikke, naar man saá dens Knogler. Sancho, der overvejede, i hvilken Fare hans Herre stod for at blive kastet af, sprang ned af sin Rucio og løb i største Hast hen for at hjælpe ham. Men inden han naaede derhen, laa Ridderen allerede paa Jorden, og ved Siden af ham Rosinante, der var styrtet sammen med sin Herre (den sædvanlige Slutning paa alle Rosinantes Krumspring og Dumdristigheder). Men neppe havde Sancho forladt sit trofaste Dyr for at løbe hen til Don Quixote, før den danselystne Djævel med Okseblærerne skyndsomst sprang op paa Rucio og slog den om Ørene med Blærerne, og Angsten og Klaskene, mere end

Ayuntamiento de Madrid

Smerten af Slagene, fik den til at flyve afsted med ham henimod den Landsby, hvorhen Skuespillertruppen drog for at opføre sit Festspil. Sancho saá sit Æsel i strakt Galop og sin Herres Fald og vidste ikke, hvilken af disse to Trængsler han først skulde søge at afhjælpe. Men da han var en god Vaabendrager og tro Tjener, fik Kærligheden til hans Herre sluttelig Overvægten hos ham over de ømme Følelser, han nærede for sit Æsel, uagtet det var en rædsom Pine for ham, og han følte en sand Dødsangst, hver Gang han saá Blærerne blive svunget i Luften og falde ned paa hans Rucio, og han langt hellere havde set, at Slagene havde ramt ham lige i Øjnene end blot strejfet det mindste Haar i hans Æsels Hale. I denne skrækkelige Vilderede kom han løbende hen til sin Herre, der laa meget haardere, end han skøttede om, hjalp ham frem under og op paa Rosinante og sagde til ham: „Herre, Djævelen har taget Rucio." „Hvilken Djævel?" spurgte Don Quixote. „Han med Okseblærerne," svarede Sancho. „Jeg skal hente den tilbage," sagde Don Quixote, „om den saa var gemt i Helvedes dybeste og mørkeste Fangeceller. Følg mig, Sancho! Karren kører kun meget langsomt, og dens Mulæselforspand skal erstatte dig Tabet af Rucio." „De behøver ikke at gøre Dem Ulejlighed, Herre," sagde Sancho; „styr Deres Vrede, thi saa vidt jeg kan se, har Djævelen allerede ladet Rucio løbe, og den vender allerede tilbage til sit Foder." Og saaledes forholdt det sig virkelig; thi da Djævelen var faldet af for at efterligne Don Quixote, saa gik nu ogsaa Djævelen til Fods over mod Landsbyen, og Æselet vendte tilbage til sin Herre. „Hvorom alting er," sagde Don Quixote, „var det ikke af Vejen at tage Hævn for denne Djævels Formastelighed ved at straffe en af dem, der sidder i Vognen, om det saa var Kejseren selv." „Lad det Forsæt fare, Deres Velbyrdighed," sagde Sancho, „og følg mit Raad: Giv Dem aldrig i Kast med Gøglere, thi de faar Medhold overalt. Jeg har set Skuespillere, der har været anholdt for to Mord og dog er sluppet fri uden at bøde det mindste. Deres Velbyrdighed maa vide, at da det er lystige og morsomme Folk, saa finder de Gunst overalt, alle understøtter og forsvarer dem, især naar de hører til dem, der er Medlemmer af et kongeligt eller af Øvrigheden privilegeret Selskab. Thi de ser alle eller dog for Største-

Ayuntamiento de Madrid

delen ud som Prinser, baade i Dragt og Holdning." „Desuagtet," sagde Don Quixote, „skal den Skuespiller-Djævel ikke have gjort mig det for intet, om saa hele Menneskeslægten beskyttede ham." Med disse Ord fo'r han efter Karren, der ikke mere var langt fra Landsbyen, skreg uafbrudt af fuld Hals og raabte: „Stands, vent, muntre og glade Skare! Jeg skal lære eder, hvordan man skal behandle de Æseler og andre Dyr, som vandrende Ridderes Vaabendragere bruger til at ride paa." Don Quixote skreg saa højt, at de, der var paa Karren, baade hørte og forstod ham, og da de af Ordene gættede sig til Meningen, sprang Døden straks ned fra Vognen, og Kejseren, Kuskedjævelen og Englene fulgte ham; ja, hverken Dronningen eller Guden Kupido vilde blive tilbage. De forsynede sig alle med Stene, stillede sig i Række og afventede Don Quixotes Komme for at modtage ham med Kanterne af deres Graasten. Don Quixote, der saá dem opstillede i en saa modig Slagorden og med opløftede Arme, beredte til kraftigt at slynge Stenene imod ham, standsede Rosinante i dens Løb og gav sig til at overveje, paa hvilken Maade han med mindst Fare for sin Person kunde angribe dem. Medens han tøvede, naaede Sancho ham, og da han af hans Holdning sluttede, at han vilde angribe denne velordnede Krigshær, sagde han: „Ej, det vilde være den rene Daarskab at vove sig ud i et saadant Eventyr! Betænk, Deres Velbyrdighed, at imod en saadan Stenregn og saadanne Hovedbuler gives der ingen Skærm her i Verden, med mindre man da kan putte sig ind under en Metalklokke og lukke sig inde dèr. Desuden maa De betænke, at det snarere maa kaldes Forvovenhed end Tapperhed, naar en enkelt Mand vil angribe en hel Krigshær, i hvilken Døden befinder sig og Kejsere kæmper i egen Person, og som baade gode og onde Engle staar bi. Og hvis alt dette ikke kan bevæge Dem til at forholde Dem rolig, saa maa De dog ganske sikkert lade Dem bestemme dertil af den Omstændighed, at der mellem alle disse Folk, skønt de baade ser ud som Konger, Fyrster og Riddere, dog ikke findes en eneste vandrende Ridder." „Ja, Sancho, der har du ganske vist rørt ved det Punkt, der kan og bør bevæge mig til at afstaa fra mit Forsæt," sagde Don Quixote; „jeg hverken kan eller bør, som jeg ogsaa ofte har sagt dig, drage Sværdet imod nogen, der ikke er slaaet til

Ayuntamiento de Madrid

Ridder. Det bliver altsaa din Sag, Sancho, om du vil have Hævn for den Fornærmelse, der er tilføjet din Rucio; jeg skal her fra dette Sted bistaa dig med Tilraab og gode Raad." „Jeg for min Part, Herre," sagde Sancho, „har ikke Aarsag til at hævne mig paa nogen, thi gode Kristne bør ikke tage Hævn for Fornærmelser. Desuden skal jeg nok komme til Rette med mit Æsel derom; jeg er vis paa, at det gerne vil lade mig raade i denne Sag, og jeg ønsker kun at tilbringe de Dage, Himmelen endnu vil unde mig at leve, i Fred og Ro." „Da dette er din Beslutning, du gode Sancho, fornuftige Sancho, kristelige og redelige Sancho," sagde Don Quixote, „saa lad os forlade disse Spøgelser og vende om for at søge bedre og værdigere Eventyr, thi jeg kan se paa denne Egn, at vi her ikke vil komme til at savne talrige og meget vidunderlige Oplevelser." Derpaa drejede han straks Rosinante, Sancho tog sit Æsel ved Grimen, Døden og hele hans Eskadron vendte tilbage til deres Karre og fortsatte Rejsen. Saa lykkelig en Ende fik det grufulde Eventyr med Dødens Vogn, takket være det gavnlige Raad, Sancho Panza gav sin Herre. Men Dagen efter mødte der denne et andet Eventyr med en forelsket og vandrende Ridder, som ikke var mindre overraskende end det forrige.

XII. KAPITEL

Om det forunderlige Eventyr, der mødte den tapre DON QUIXOTE med den kække Spejlridder.

Den Nat, der fulgte paa Dagen, da de var truffet sammen med Døden, tilbragte Don Quixote og hans Vaabendrager under høje, skyggefulde Træer, efter at Don Quixote af Sancho havde ladet sig overtale til at holde Maaltid af det Forraad, Rucio bar. Imedens de spiste, sagde Sancho til sin Herre: „Hvor vilde jeg ikke have været tosset, Herre, hvis jeg som Drikkepenge for mit Budskab havde taget Byttet af det første Eventyr, Deres Velbyrdighed bestod, i Stedet for Føllene efter de tre Hopper! Det er da baade vist og sandt, at én Fugl i Haanden er bedre end ti

Ayuntamiento de Madrid

paa Taget." „Ja, men hvis du blot havde ladet mig angribe dem, Sancho, som det var mit Forsæt," svarede Don Quixote, „saa vilde i det mindste Kejserindens gyldne Krone og Kupidos brogede Vinger være blevet dit Bytte, thi jeg vilde have revet dem af, hvor meget det saa havde været dem imod, og givet dem i dine Hænder." „Ingen af disse Teaterkejseres Sceptere og Kroner har nogensinde været af ægte Guld, men kun af Flitterguld eller Blik." „Det er sandt nok," sagde Don Quixote, „thi det vilde ikke være fornuftigt, om de forskellige Smykker i Komedien var ægte; de maa være eftergjorte og blot et Skin, ganske som Komedien selv. Men med den ønsker jeg, du skal stille dig paa en god Fod, Sancho, og være den gunstig stemt — og altsaa ogsaa mod dem, der opfører den, saavel som mod dem, der forfatter den; thi det er alle Personer, som er Samfundet til megen Nytte og Gavn, da de ved hvert Skridt holder os et Spejl for Øje, hvori Menneskelivets Handlinger viser sig afbildede paa det livagtigste, og der gives ikke nogen Sammenstilling af Virkelighed og Efterligning, som mere nøjagtigt viser os, hvad vi er, og hvad vi bør være, end Skuespillet og Skuespillerne. Eller sig mig: Har du ikke set et eller andet Skuespil opføre, hvori der fremføres Konger, Kejsere og Paver, adelige Damer og mange andre Slags Personer? En spiller en Slagsbroder, en anden en Gavtyv, denne en Købmand, hin en Soldat, en anden en vittig Klodrian, en tredie en klodset Elsker; og naar Stykket er forbi og Kostumerne lagt til Side, saa er alle Skuespillerne atter Ligemænd." „Jo, det har jeg set," svarede Sancho. „Det samme," sagde Don Quixote, „sker i Livets Komedie og Samkvem, hvor nogle forestiller Kejsere, andre Paver, kort sagt, alle de forskellige Personer, der forekommer i et Skuespil. Men naar Stykket er ude, det vil sige, naar Livet har Ende, saa afører Døden dem alle deres Gevandter, hvorpaa man kunde kende dem fra hinanden, og de bliver alle hinandens Lige i Graven." „En herlig Lignelse," sagde Sancho, „endskønt den ikke er saa ny, at jeg ikke allerede ofte har hørt den, saavel som den om Skakspillet: at saa længe Spillet varer, har hver Brik sin særlige Bestilling, men naar Spillet er ude, blandes de alle og kastes imellem hinanden og gemmes i en Pose, hvilket svarer til, at man lægger Livet i Graven." „For hver Dag, Sancho,"

Ayuntamiento de Madrid

sagde Don Quixote, „bliver du mindre taabelig og mere fornuftig.“ „Javist,“ svarede Sancho, „noget af Deres Velbyrdigheds Forstand maa jo da blive hængende ved mig. Naar man gøder og dyrker en af Naturen ufrugtbar og tør Jordbund, saa vil den med Tiden bære Frugt. Jeg vil dermed sige, at Omgangen med Deres Velbyrdighed har været den Gødning, som er blevet spredt paa min tørre, ufrugtbare Jord, og Dyrkningen er den Tid, jeg har tjent Dem og nydt godt af Deres Omgang; ved Hjælp af alt dette haaber jeg engang at bære god Frugt, som ikke skal fornægte eller vanære de Stier, ad hvilke Deres Velbyrdighed har ledet mig til den gode Opdragelse, som De har ladet min fortørrede Sjæl blive til Del.“ Don Quixote lo over Sanchos pyntelige Udtryksmaade og ansaa næsten det, han sagde om sin stigende Dannelse, for at være sandt; thi nu og da kom han med Ytringer, som forbavsede Ridderen, skønt Sanchos Tale, hver Gang, eller dog næsten hver Gang, han vilde holde en Doktordisputats for ham og udtrykke sig i Hofsprog, dog til sidst styrtede fra hans Enfoldigheds Tinde ned i hans Uvidenheds Afgrund. Men det, hvorved han mest viste sin Veltalenhed og sin Hukommelse, var Anvendelsen af Ordsprog, som han fremkom med, hvad enten de passede til det, de talte om, eller ej, som man sikkert har set og bemærket i Løbet af denne Historie.

Med denne og andre Samtaler hengik en stor Del af Natten for dem, og Vaabendrageren fik Lyst til „at nedlade sine Øjnes Faldgitter“, som han plejede at sige, naar han vilde sove. Han tog Ridetøjet af sin Rucio, for at den i Magelighed kunde mætte sig rigeligt af Græsset. Derimod blev Sadlen efter hans Herres udtrykkelige Befaling aldrig taget af Rosinante, saa længe han var i Marken og ikke sov under Tag (en gammel vedtagen Skik hos de vandrende Riddere: kun at tage Tømmen af og hænge den over Sadelknappen, men ingenlunde tage Sadlen af Hesten!), og Sancho overholdt nøje dette, men forundte den iøvrigt samme Frihed som Rucio. Mellem Æselet og Rosinante herskede der et Venskab saa eksempelløst og stærkt, at et Rygte har bredt sig fra Fader til Søn om, at Forfatteren af denne sandfærdige Historie skulde have skrevet et særligt Kapitel derom; men for ikke at krænke den Anstændighed og Sømmelighed, han skyldte en saa heroisk Historie, skulde han ikke have taget det

Ayuntamiento de Madrid

med: Ganske vist har han undertiden glemt sit Forsæt og fortalt, at de to Dyr, saa snart de kom sammen, begyndte at gnide sig op ad hinanden, og at naar de var blevet trætte og havde faaet nok heraf, lagde Rosinante sin Hals paa Rucios Nakke, saa at Hovedet ragede over en halv Alen frem paa den anden Side, og saaledes plejede de da at staa og se eftertænksomt ned imod Jorden tre Dage i Træk, eller i det mindste saa længe Sulten vilde tillade det og ikke drev dem til at søge Næring. Ja, man siger endog, at Forfatteren skal have efterladt sig en skriftlig Fremstilling, hvori han sammenligner disse tos Venskab med det, der knyttede Nisus til Euryalus og Pylades til Orestes. Og hvis det er sandt, saa kan man deraf med Forundring og Henrykkelse lære, hvor stærkt Venskabet maa have været imellem disse to fredsommelige Dyr, til Skam og Skændsel for Menneskene, der saa slet vedligeholder Venskabet med hinanden. Derfor hedder det ogsaa i Sangen:

Ingen Ven har nogen Ven mer,
Kastekæppen blev til Spyd;

og i hin anden Sang:

En Ven sætter Vennen
Lus i hans Seng.

Men nu maa ingen tro, at Forfatteren er gaaet for vidt, naar han har sammenlignet disse Dyrs Venskab med Menneskenes. Thi af Dyrene har Menneskene faaet mangen Anvisning og lært mange vigtige Ting, som af Storkene at sætte Klystér, af Hunden at vomere og nære Taknemmelighed, af Tranen Aarvaagenhed, af Myrerne Forsynlighed, af Elefanten Sædelighed og af Hesten Troskab. Men for at komme tilbage til Historien igen: Sancho lagde sig ned og sov under et Korketræ, og hans Herre slumrede under en mægtig Eg.

Men der var kun forløbet kort Tid, da han vaagnede ved at høre Larm bagved dem. Han rejste sig i Forskrækkelse, saá sig om, lyttede efter, hvor Larmen kom fra, og fandt, at det var to Mænd til Hest, hvoraf den ene lod sig glide af Sadlen og sagde til den anden: „Stig af, min Ven, og tag Tøjet af Hestene. Thi det forekommer mig, at der paa dette Sted er Græs til dem i

Ayuntamiento de Madrid

Overflod, og derhos den Stilhed og Ensomhed, som mine Elskovstanker trænger til." At sige dette og lægge sig paa Jorden var et Øjebliks Værk. Og da han kastede sig ned, raslede de Vaaben, han bar; for Don Quixote et usvigeligt Tegn paa, at det maatte være en vandrende Ridder. Han nærmede sig derfor til den sovende Sancho, trak ham i Armen, bragte ham med ikke ringe Møje til sig selv og sagde med sagte Stemme til ham: „Kære Sancho, her staar vi over for et Eventyr." „Gud vende det til det gode for os," svarede Sancho; „men Herre, hvor er da Hendes Naade Fru Eventyr?" „Hvor hun er, Sancho?" genmælede Don Quixote; „vend dine Øjne didhen, saa vil du se en vandrende Ridder ligge udstrakt, ikke særlig vel til Mode, forekommer det mig; thi jeg saá ham stige af Hesten og med allehaande fortrydelige Lader kaste sig paa Jorden, og da han lagde sig ned, raslede hans Vaaben." „Naa ja, hvoraf kan Deres Velbyrdighed se, at dette er et Eventyr?" spurgte Sancho. „Jeg vil ikke paastaa," svarede Don Quixote, „at det allerede er et fuldstændigt Eventyr, snarere Begyndelsen til et; thi paa den Maade indledes Eventyrene altid. Men lyt! Det lader til, at han stemmer en Luth eller Cithar og rømmer sig for at klare Stemmen; han bereder sig altsaa sikkert til at synge." „Ja, det er mintro rigtigt," sagde Sancho, „det maa være en Ridder af den forelskede Slags." „Mellem de vandrende er der ingen, der jo ikke er forelsket," sagde Don Quixote; „men lad os lytte; thi ved denne Traad kan vi sikkert opvikle hans Tankers Nøgle, hvis han virkelig begynder at synge — thi hvad Hjertet er fuldt af, løber Munden over med." Sancho vilde svare sin Herre, men Skovridderens Stemme, der hverken var særlig god eller særlig slet, hindrede ham deri, og begge stod de nu og lyttede opmærksomt til, hvad han sang. Det var følgende Sonet:

Giv Retning ved et Bud mit Levneds Dage,
min Frues Villie forme dem af Naade!
Din Villie stedse over min skal raade,
som aldrig vil sig Lydighed unddrage.

Befaler du, jeg skal min Kval ej klage,
men dø, saa tænk: hans Liv staar alt i Vaade;
tør jeg besynge den paa uhørt Maade,
vil Amor selv til Sorgens Tolk jeg tage.

Ayuntamiento de Madrid

I Modstrid med sig selv er dette Hjerte;
thi blødt som Voks og haardt som Diamant
det altid ydmygt Elskovs Krav besvarer.

Men blødgjort eller haardt, dit eget er det!
Indpræg det, hvad du vil — min Ed til Pant,
at jeg det tro til evig Tid bevarer!

Med et Ak, der syntes at komme fra hans Hjertes Inderste, sluttede Ridderen fra Skoven sin Sang, og lidt efter sagde han: „O, du skønneste og mest utaknemmelige Kvinde paa denne Jord! Hvorledes? Skulde det være muligt, højbaarne Casildea af Vandalien, at du kan tilstede, at din i Kærlighed fangne Ridder skal fortæres og gaa til Grunde under uophørlige Vandringer og i bitre og haarde Trængsler? Er det dig ikke nok, at jeg har tvunget alle Ridderne fra Navarra og León, alle Tartessierne, Kastillanerne og endelig ogsaa alle Ridderne fra la Mancha til at erkende dig for den skønneste Kvinde i Verden?“ „Det er ikke rigtigt,“ indskød Don Quixote her, „thi jeg er fra la Mancha, og jeg har aldrig erkendt dette, ej heller kunde eller burde jeg indrømme noget saadant, hvorved jeg vilde gaa min Herskerindes Skønhed for nær. Men du ser nok, Sancho, at Hr. Ridderen dèr ikke er ved sine fulde fem. Lad os imidlertid blot lytte til ham, maaske vil han aabenbare os endnu mere om sig selv.“ „Det vil han sikkert,“ sagde Sancho, „for han tager fat, som om han vilde klage sig i en hel Maaned.“ Saaledes gik det dog ikke; thi saa snart Ridderen fra Skoven hørte, at der blev talt saa tæt ved ham, rejste han sig uden at fortsætte sine Klager og sagde med høj, men dog venlig Stemme: „Hvem dèr? Hvad er I for Folk? Tælles I maaske til de glade eller til de bedrøvede?“ „Til de bedrøvede,“ svarede Don Quixote. „Saa kom hen til mig,“ sagde derpaa han fra Skoven, „og vær forvissede om, at I kommer til selve Sørgmodigheden, selve Bedrøvelsen.“ Da Don Quixote hørte dette følelsesfulde og venlige Svar, nærmede han sig til ham, og Sancho blev ikke tilbage. Den smerteligt klagende Ridder greb Don Quixote i Armen og sagde: „Sæt Dem her, Hr. Ridder; thi for at forstaa, at De er en saadan, og tilmed en af dem, der hører til det vandrende Ridderskab, behøver jeg kun at finde Dem paa dette Sted, hvor En-

Ayuntamiento de Madrid

somhed og Nattens Kølighed, der er de vandrende Ridderes naturlige Natteleje og passende Vaaning, yder Dem Selskab." Dertil svarede Don Quixote: „Jeg er Ridder, og mit Kald er det, De har nævnt; men skønt min Sjæl er Bolig for Bedrøvelse, Ulykke og Vanheld, er Medfølelse med andres Lidelser dog ikke veget fra den. Af det, De nylig sang, slutter jeg, at Deres skyldes Kærlighed, jeg mener: den Kærlighed, som De nærer til hin utaknemmelige Skønne, som De nævnede i Deres Klager." Medens de saaledes talte med hinanden, havde de allerede i Fred og Samdrægtighed sat sig ved hinandens Side paa den haarde Jord, ganske som om det var dem beskaaret at skulle bryde Halsen paa hinanden ved Dagens Frembrud. „Er det maaske ogsaa Deres Skæbne at være forelsket, Hr. Ridder?" spurgte Ridderen fra Skoven Don Quixote. „Det er min Vanskæbne at være det," svarede Don Quixote, „men naar ens Lidelser skyldes Stræben mod et skønt Maal, bør man vel snarere anse dem for en Naade end for en Vanskæbne." „Det er sandt," svarede Ridderen fra Skoven, „naar blot ikke vor Forstand og vort Overlæg formørkes ved Beviser paa, at vor Kærlighed forsmaas; thi naar vi modtager dem for hyppigt, synes de at skyldes Hævngerrighed." „Jeg er aldrig blevet forsmaaet af min Herskerinde," indvendte Don Quixote. „Nej, tilforladelig," indskød Sancho, der stod tæt ved, „thi vor Frue er sagtmodig som et Lam og saa blød som Smør." „Det er vel Deres Vaabendrager?" spurgte han fra Skoven. „Ja, det er det," svarede Don Quixote. „Da har jeg aldrig set nogen Vaabendrager," sagde han fra Skoven, „der har dristet sig til at snakke med, naar hans Herre talte. Der kan De i hvert Fald se min, rigtig en velvoksen Knøs; og dog vil man ikke kunne paavise, at han nogensinde har aabnet Munden, naar jeg talte." „Da har *jeg* sandelig talt," sagde Sancho, „og *kan* tale, og det til Folk, der siger Sparto til eder.... og endda til.... Men lad det være nok, for det stinker bare værre, naar man rører op i det." Vaabendrageren fra Skoven greb Sanchos Arm og sagde til ham: „Lad os to gaa et Sted hen, hvor vi kan snakke med hinanden paa Vaabendrageres Vis, saa længe vi har Lyst, og lad vore Herrer blive her og overbyde og ærgre hinanden med deres Kærlighedshistorier. For de vil sikkert blive ved dermed langt

Ayuntamiento de Madrid

ind paa den lyse Dag, og endda ikke blive færdige." „Hjertens gerne," sagde Sancho, „saa skal jeg sige Dem, hvem jeg er, for at De kan se, om Dusinet ikke bliver fuldt, naar der sidder elleve snakkesalige Vaabendragere sammen, og jeg saa kommer til." Derpaa gik de to Vaabendragere afsides, og mellem dem forefaldt der en Samtale, der var lige saa fornøjelig, som deres Herrers var alvorlig.

XIII. KAPITEL

Hvori Eventyret med Ridderen fra Skoven fortsættes, og den fornuftige, aldeles uhørt behagelige Samtale mellem de to Vaabendragere tillige forekommer.

Ridderne og Vaabendragerne var nu adskilte; disse fortalte hinanden deres Levnedsløb, hine deres Kærlighedseventyr. Men Historien beretter først om Tjenernes Samtale og dernæst om Herrernes. Den fortæller altsaa, at efter at Vaabendragerne havde fjernet sig lidt bort fra deres Herrer, sagde Ridderen fra Skovens Vaabendrager til Sancho: „Det er et møjsommeligt Liv, vi fører, ærede Herre. Det kan med Sandhed siges, at vi spiser vort Brød i vort Ansigts Sved, hvilket var en af de Forbandelser, Gud lagde paa vore første Forældre." „Man kan ogsaa sige," tilføjede Sancho, „at vi spiser det under vore Legemers Kuldegysen; thi hvem maa døje mere Kulde og Hede end de vandrende Ridderes usle Vaabendragere? Og det var endda ikke saa slemt, naar vi blot fik noget at spise; ved et godt Bord slukkes megen Sorg! Men hvor ofte gaar der ikke en Dag, ja, endog hele to, uden at vi faar anden Frokost end Vinden, der blæser os ind i Munden." „Alt sligt maa bæres og taales i Haab om den kommende Belønning," sagde han fra Skoven; „thi naar den vandrende Ridder, hvem en Vaabendrager tjener, ikke har alt for meget Uheld med sig, saa faar Væbneren dog før eller senere i det mindste et smukt Statholderskab over en Ø, eller et herligt Grevskab." „Jeg," svarede Sancho, „har allerede sagt til min Herre, at jeg vil lade mig nøje med Stat-

Ayuntamiento de Madrid

holderskabet over en Ø, og han er saa ædelmodig og gavmild, at han har lovet mig det ved mange forskellige Lejligheder." „Jeg," sagde han fra Skoven, „vil være tilfreds med at blive Domherre for mine Tjenester, og min Herre har ogsaa allerede skaffet mig et saadant Kald." „I saa Fald," sagde Sancho, „maa Deres Herre være en gejstlig Ridder og kan altsaa tilstaa sin Vaabendrager en saadan Naade. Min er nu kun verdslig, skønt jeg meget vel erindrer, at visse forstandige Personer, der dog forekom mig at have slette Hensigter, vilde raade ham til at tragte efter at blive Ærkebisp; men han vilde ikke være andet end Kejser. Dengang rystede jeg stærkt for, at han skulde faa i Sinde at træde ind i den gejstlige Stand, fordi jeg ansaa mig selv for ganske umulig til noget af Kirkens Embeder. Thi det vil jeg lade Dem forstaa, at skønt jeg ser ud som et Menneske, er jeg dog for stort et Fæ til at blive Gejstlig." „Dèr tror jeg sandelig, Deres Velbyrdighed tager fejl," sagde han fra Skoven, „thi der er mange Statholderskaber over Øer, hvorved der ikke er meget at hente. Der er dem, der er fattige, dem, der er jammerlige, og i det hele taget medfører jo selv det fornemste og bedst indrettede en tung Byrde af Bekymringer og Besvær, som den ulykkelige, hvem et saadant Grevskab bliver tildelt, maa tage paa sine Skuldre. Det vilde være langt bedre, om vi, der har givet os i denne møjsommelige Tjeneste, roligt begav os hjem og dèr morede os med mere fornøjelige Beskæftigelser, som for Eksempel med Jagt og Fiskeri. Thi hvilken Vaabendrager i Verden er vel saa fattig, at han ikke har et Øg, et Par Støvere og en Fiskestang, hvormed han kan fordrive Tiden i sin Landsby?" „Mig fattes intet af alt dette," sagde Sancho, „ganske vist har jeg ikke noget Øg, men derimod et Æsel, som er dobbelt saa meget værd som min Herres Hest. Gud give mig et ondt Aar, og det det allerførste, der kommer, om jeg vilde bytte med ham; nej, ikke om han saa gav mig fire Skæpper Byg i Mageskifte. Deres Velbyrdighed tror vel, det er min Spøg, at min Mester Graa (thi graa er mit Æsels Farve) er saa meget værd. Hvad dernæst Støvere angaar, kunde det heller ikke mangle mig paa dem, da der er mere end nok af dem i vor Landsby, og dertil kommer, at Jagten aldrig er fornøjeligere, end naar den holdes paa andres Bekostning." „Sandelig, Hr. Vaabendrager,"

Ayuntamiento de Madrid

svarede han fra Skoven, „om jeg ikke har sat mig for og besluttet at forlade dette Ridderslængs latterlige Krumspring og vende tilbage til min Landsby for at opdrage mine Børn, hvoraf jeg har tre, saa prægtige som Juveler fra Østerland.“ „Jeg har to,“ sagde Sancho, „som man kunde vise frem for Paven selv; især en lille Pige, som jeg, om Gud vil, opdrager til Grevinde, skønt min Kone er meget imod det.“ „Og hvor gammel er den naadige Frøken, som De opdrager til Grevinde?“ spurgte han fra Skoven. „Femten Aar, eller maaske et Par mere eller mindre,“ svarede Sancho; „men hun er lang og slank som en Rytterlanse, frisk som en Majmorgen og stærk som en Daglejer.“ „Det er Egenskaber,“ sagde han fra Skoven, „der ikke alene kunde gøre hende til Grevinde, men endog til en Nymfe i den grønne Skov. O, du Hore og Horeunge! Hvilken stærk Natur maa der ikke være i den Taske!“ Hertil svarede Sancho noget ærgerlig: „Hun er ingen Hore, heller ikke var hendes Moder det, og med Guds Hjælp skal ingen af dem blive det, saa længe jeg er i Live. Her vilde høfligere Udtryk være paa sin Plads; thi i Betragtning af, at Deres Velbyrdighed er blevet opdraget blandt vandrende Riddere, der er Høfligheden selv, synes det mig ikke, at De vælger de sømmeligste Ord.“ „Oh, hvor ringe Forstand har De ikke paa Lovord, Hr. Vaabendrager!“ svarede han fra Skoven; „har De aldrig hørt, at naar en Adelsmand paa Arenaen har givet Tyren et dygtigt Spydstik, eller ved andre Lejligheder, naar nogen har udført en Ting særlig godt, saa plejer Folk stedse at raabe: Oh, den Horeunge, oh, den Horkarl, hvor har han gjort sine Sager godt! Og hvad der her synes et Skældsord, er netop en ganske særlig Ros. Derfor maa De sandelig fornægte Deres egne Sønner eller Døtre, saafremt deres Opførsel ikke fortjener, at man tildeler deres Forældre en saadan Ros.“ „Ja, saa vil jeg mintro ogsaa fornægte dem,“ gav Sancho til Svar; „thi paa den Vis og med samme Begrundelse kunde De rive min Kone og mine Børn i Næsen, at de var en hel Flok Horeunger, for alt, hvad de siger og gør, er ganske fortræffeligt og fortjener saadanne Lovord. Og for at jeg skal faa dem at se igen, beder jeg Gud fri mig for al Dødssynd, hvilket vil sige det samme som at befri mig for denne farlige Vaabendragertjeneste, som jeg nu for anden Gang er kommet i, for-

Ayuntamiento de Madrid

Skovridderens Vaabendrager med den uhyggelige Næse.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

lokket og forledt af en Pung med hundrede Dukater, jeg en Dag fandt midt inde i Sierra Morena, og som Fanden stadig holder mig for Øje, saa at jeg hverken kan sove, vaage, spise, drikke, gaa, staa, ligge eller sidde, uden at jeg idelig ser den; og hvert Øjeblik forekommer det mig, at jeg faar en frisk Pung mellem Hænder, at jeg trykker den til mit Bryst, fører den hjem til mit Hus og sætter den paa god og sikker Rente, hvoraf jeg saa lever som en Prins. Denne Forestilling gør mig al den Møje og Besvær let, som jeg maa døje hos min taabelige Herre, om hvem jeg godt véd, at han er mere af en Nar end af en Ridder." „Derfor hedder det jo netop ogsaa i Ordsproget," sagde han fra Skoven, „at naar Sækken bliver overfyldt, saa revner den; men siden vi taler om Narre, findes der nok ikke nogen større paa Jorden end min Herre, for han hører til dem, om hvem man siger: Fremmed Byrde dræber Æselet. Thi for at skaffe en anden Ridder, der har mistet Forstanden, hans Fornuft igen, gør han sig selv til Nar og drager omkring og søger efter det, som maaske vil hænge ham langt ud af Halsen, naar han har fundet det." „Er han forelsket?" spurgte Sancho. „Ja," svarede han fra Skoven, „i en vis Casildea af Vandalien, saa haardkogt og dog tillige saa blødsøden en Dame, som det vel er umuligt at finde paa hele Jorden; men det er egentlig ikke hendes Haardhed, han lider under; andre og mere ondskabsfulde Paafund plager ham, som det nok skal vise sig, inden der er gaaet mange Timer." „Der er aldrig saa jævn en Vej," sagde Sancho, „at der ikke findes Sten paa den eller Huller i den, som man kan snuble over; i andres Huse drypper Tagene, men Vandet skyller ned ad mine; Brødkurven skulde hænges højere for Taaben end for den Vise, og den, der giver sig i Kast med Narre, maa tage, hvad der følger paa. Men dersom det er sandt, hvad man plejer at sige, at fælles Skibbrud er en Trøst i Ulykken, saa kan jeg trøste mig ved, at Deres Velbyrdighed tjener en Herre, der er lige saa forrykt som min." „Forrykt er han, men tapper," svarede han fra Skoven, „og endnu langt mere ondskabsfuld end forrykt og tapper." „Det er ikke min," sagde Sancho, „der er ikke mindste ondt skabt i ham, han er meget snarere et Faar, som ikke gør nogen Fortræd, men vel imod alle; han véd ikke, hvad Rænker er; et Barn kunde bilde ham ind, at det

Ayuntamiento de Madrid

var Nat midt paa den lyse Dag, og for denne Enfoldigheds Skyld har jeg ham ogsaa saa kær som min Øjesten og kan ikke faa mig til at forlade ham, hvor mange Narrestreger han end begaar." „Det kan altsammen være meget godt, Hr. Broder," sagde han fra Skoven, „men naar én blind leder en anden, saa falder de begge i Grøften. Det bliver nok bedst, vi tager Benene paa Nakken, trækker os tilbage og vender hjem til Kødgryderne; thi den, der søger Eventyr, finder dem ikke altid behagelige." Mens Sancho talte, harkede han imellem, og det syntes tillige, som om han spyttede meget tørt; da den medynksomme Skovvaabendrager saá det, sagde han: „Jeg synes, vi har talt saa længe, at Tungen klæber fast ved Gummerne, men jeg har et dejligt Middel derimod hængende ved min Hests Sadelbue; og det er noget, der er godt." Derpaa rejste han sig og kom straks efter tilbage med en stor Flaske Vin og en Postej paa en halv Alens Tykkelse. Det er ingen Overdrivelse, for den indeholdt en Kanin saa stor, at Sancho, da han følte paa Postejen, troede, det var en Gedebuk, og ikke engang et Kid. Da Sancho saá den, sagde han: „Naa, slige Ting fører Deres Velbyrdighed altsaa med sig?" „Det forstaar sig," svarede den anden, „anser De mig for en Vaabendrager, der vil suge paa Labben? Jeg fører bedre Forraad med mig paa min Hest, end en General har med, naar han er paa March." Sancho spiste uden at lade sig nøde, slugte i Mørket Stykker saa store som Knuderne paa en Okserem og sagde: „Deres Velbyrdighed er en tro og redelig Vaabendrager; De er som en Mølle, der stadig gaar og maler, De er mægtig og prægtig, hvad dette Festmaaltid beviser, der, hvis det ikke er bragt hid ved Trylleri, i det mindste ser ud til at kunne være det. De er ikke ussel og uheldig som jeg, der ikke har andet i min Tværsæk end en Humpel Ost, som er saa haard, at man kunde slaa Skallen paa en Kæmpe itu med den, og holdes med Selskab af et Par Dusin Bælge Johannisbrød og lige saa mange Hassel- og Valnødder, takket være min Herres Fattigdom, den Anskuelse, han hylder, og den Regel, han overholder, at vandrende Riddere bør nære sig af det rene ingenting og leve af tør Frugt og Markens Urter." „Min Mave, Broder," sagde han fra Skoven, „er mintro ikke egnet til Tidselkaal, vilde Pærer og Rødder. Lad vore Herrer have deres Ridderanskuelser

Ayuntamiento de Madrid

og Ridderlove, lad dem spise, hvad de lyster; jeg fører min gode Madkurv med mig, og denne Læderflaske har jeg for alle Tilfældes Skyld hængende ved Sadelknappen, og jeg er den saa hengiven, den er mig saa kær, at der sjældent gaar et Øjeblik, uden at jeg tusinde Gange kysser den og trykker den ind til mig." Med disse Ord gav han Sancho den i Haanden og denne løftede den, satte den for Munden og betragtede i næsten et helt Kvarter Stjernerne; da han holdt op med at drikke, lod han Hovedet falde til den ene Side, drog et mægtigt Suk og sagde: „Aah, den Skælm, den Horeunge! Hvor glat løber den ikke ned!" „Ser De nu vel," sagde han fra Skoven, „at De for at rose Vinen kaldte den en Horeunge." „Jeg tilstaar det," sagde Sancho, „jeg indser nu, at det ikke er nogen Vanære at blive kaldt for en Horeunge, naar det siges som en Ros. Men sig mig nu, saa sandt Gud skal holde det i Live, De har kærest, om denne Vin ikke er fra Ciudad Real?" „Det kalder jeg en fortræffelig Vinkender," svarede han fra Skoven, „jo, det er den virkelig, og oven i Købet nogle Aar gammel." „Det maa *jeg* forstaa," sagde Sancho; „tro blot ikke, at det ligger mig for højt at have Forstand paa Vin. Hvad mener De vel om, Hr. Vaabendrager, at jeg af Naturen har et saa fint Instinkt for Vin, at jeg, saa snart man blot lader mig lugte til den, straks kan nævne dens Hjem og Alder, dens Smag, hvor længe den kan holde sig, hvor ofte den skal beskæres og alle andre Omstændigheder angaaende Vinens Behandling? Men det er ikke noget at undre sig over, thi jeg stammer paa fædrene Side i lige Linie ned fra de to fortræffeligste Vinprøvere, som i Mands Minde har levet i hele la Mancha, og det, jeg nu vil fortælle Dem, skal være et Bevis derpaa. Man tog Vin af et Fad, gav disse to den at prøve og udbad sig deres Dom om Vinens Alder, Beskaffenhed, Fortræffelighed eller Fejl. Den ene tog den paa Tungespidsen, den anden holdt den blot op til Næsen. Den første sagde, at Vinen smagte af Jern, den anden, at den lugtede af Corduanlæder. Ejermanden forsikrede, at Fadet var rent, og at Vinen aldrig var kommet til noget, hvoraf den kunde faa Smag af Jern eller Læder. Men Vinprøverne blev ved, hvad de havde sagt. Imidlertid gik Tiden, Vinen blev udsolgt, og da Fadet skulde gøres rent, fandt man deri en lillebitte Nøgle,

Ayuntamiento de Madrid

der hang i en smal Rem af Corduanlæder. Heraf kan nu Deres Velbyrdighed let forstaa, at en Mand, der har saadanne Forfædre, kan give sin Betænkning i slige Spørgsmaal." „Derfor siger jeg," sagde derpaa han fra Skoven, „at vi skal lade være at drage omkring og søge Eventyr; da vi har Rugbrød, vil vi ikke løbe rundt efter Kager, men vende tilbage til vore Hytter; Gud véd nok at finde os dèr, om han vil. Jeg vil blive i min Herres Tjeneste, indtil han kommer til Zaragoza, og saa kan vi siden snakkes videre ved." Med ét Ord, de to gode Vaabendragere sladrede saa meget og drak saa tæt, at det til sidst blev nødvendigt, at Søvnen bandt deres Tunger og stillede deres Tørst; thi helt at slukke den var umuligt. Altsaa satte de sig, begge med Haanden om den næsten tømte Læderflaske og med de halvtyggede Bidder i Munden, til at sove, og dèr vil vi nu forlade dem for at berette, hvorom Ridderen fra Skoven forhandlede med Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse.

XIV. KAPITEL

Hvori Eventyret med Skovridderen udvikler sig videre.

Efter at Don Quixote og Ridderen fra Skoven havde holdt Samsprog om mangehaande Ting, sagde, efter hvad Historien fortæller, han fra Skoven til Don Quixote: „Kort sagt, Hr. Ridder, jeg vil lade Dem vide, at min Skæbne, eller rettere sagt: mit frie Valg, bragte mig til at forelske mig i den uforlignelige Casildea af Vandalien. Jeg kalder hende uforlignelig, thi hun har ikke sin Lige, hverken i Legemsstørrelse eller i sin Rangs og sin Skønheds Højde. Denne Calsidea, hvorom jeg nu vil fortælle Dem, lønnede mine hæderlige Hensigter og beskedne Ønsker med at paalægge mig mange besværlige og farlige Arbejder (ganske som det gik Hercules med hans Stifmoder), og hver Gang jeg havde bragt et saadant til en lykkelig Ende, lovede hun mig, at hvis jeg gik sejrrig ud af det næste, saa skulde dermed ogsaa mit Haab sejre. Men i mine Trængslers Kæde har der føjet sig saa mange Led til hinanden, at de nu

Ayuntamiento de Madrid

er utallige, og jeg ikke mere véd, hvilket der vil blive det sidste af mine Arbejder, der skal danne Begyndelsen til Lønnen for min ærlige Stræben. Engang befalede hun mig at udfordre hin vidtberømte Kæmpekvinde i Sevilla, der kaldes Giralda, og er saa stærk og modstandsdygtig, som om hun var af Metal, og uden at bevæge sig af Stedet er den mest omskiftelige og ustadige Kvinde i hele Verden. Jeg kom, saa og sejrede og tvang hende til at forholde sig rolig i det samme Vindhjørne (thi i mere end en hel Uge blæser ingen anden Vind end Nordenvinden). En anden Gang paalagde hun mig at veje de ældgamle Sten: Tyrene ved Guisando, i mine Hænder, et Foretagende, der bedre passede sig for Daglejere end for Riddere. Dernæst befalede hun mig at styrte mig i Afgrunden ved Cabra og synke ned der — en uhørt og rædsom Fare! — og bringe hende en nøjagtig Beretning om alt det, som rummedes i dette mørke Dyb. Jeg standsede Giraldas Bevægelser, jeg vejede Tyrene ved Guisando, jeg styrtede mig i Afgrunden og hentede *det* frem i Lyset, som var skjult i dens Dybder, men mine Forhaabninger vedblev at være saa døde, som de før havde været, og hendes Bud, hendes Foragt var saa levende som nogensinde. Kort sagt, til sidst befalede hun mig at drage igennem alle Spaniens Provinser og tvinge alle de vandrende Riddere, der flakkede om i dem, til at bekende: at hun, og hun alene, var den dejligste af alle de Kvinder, der lever i vore Dage, og at jeg var den kækkeste og mest forelskede Ridder i hele Verden. Drevet af denne Stræben og dette Ønske er jeg allerede draget igennem den største Del af Spanien og har overvundet mange Riddere, som har fordristet sig til at sige mig imod. Men det, hvoraf jeg bryster mig mest, er, at jeg i en Tvekamp har overvundet den saa vidt berømte Ridder af Mancha og aftvunget ham den Bekendelse, at min Casildea er dejligere end hans Dulcinea; thi ved denne ene Sejr er jeg overbevist om at have overvundet alle Riddere i Verden, fordi den Don Quixote, jeg taler om, har overvundet dem alle, og da jeg har besejret ham, tilfalder hans Berømmelse, Navn og Ære mig og overføres paa min Person.

Jo mere æret Kæmpen var, som tabte,
des større Ry den sejrende sig skabte.

Ayuntamiento de Madrid

Derfor gaar nu den førnævnte Don Quixotes utallige Heltebedrifter ogsaa allesammen paa min Kappe."

Don Quixote hørte med den største Forundring paa Ridderen fra Skoven og var over tusinde Gange paa Nippet til at raabe, at han talte Usandhed, ja, det Ord Løgn spillede ham ret paa Tungespidsen, men han beherskede sig dog saa godt, han formaaede, fordi han vilde tvinge ham til med egen Mund at bekende sin Løgn, og derfor sagde han ogsaa ganske koldblodig til ham: „Hr. Ridder, jeg vil ingenlunde benægte, at Deres Velbyrdighed har overvundet de fleste Riddere i Spanien, ja, endog i hele Verden; men jeg betvivler højligt, at De har overvundet Don Quixote af Mancha; det skulde da være, at De har taget en anden for ham, skønt der ganske vist er meget faa, der ligner ham." „Hvad, vil De benægte det?" genmælede Ridderen fra Skoven; „ved Himmelen, der er over os, jeg har kæmpet med Don Quixote, besejret og betvunget ham. Han er en meget høj Mand, mager og indfalden af Ansigt; hans Lemmer er langstrakte og tørre, hans Haar graasprængt, hans Ørnenæse noget krummet, og han bærer et langt sort Overskæg med hængende Spidser. Han kæmper under Navnet: Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse og medfører som Vaabendrager en Bonde ved Navn Sancho Panza. Han nedtynger Ryggen og styrer Tømmerne paa en navnkundig Hest, kaldet Rosinante, og endelig er hans Hjertes Herskerinde en vis Dulcinea af Toboso, som forhen hed Aldonza Lorenzo; ganske som jeg har kaldt min for Casildea af Vandalien, fordi hun hedder Casilda og er fra Andalusien. Dersom nu alle disse Kendetegn ikke er nok til at forskaffe Sandheden af mit Udsagn Tiltro, saa er her mit Sværd, der vil tvinge selve Vantroen til at tro derpaa." „Vær rolig, Hr. Ridder," sagde Don Quixote, „og hør, hvad jeg har at sige Dem. De maa vide, at den Don Quixote, De taler om, er den bedste Ven, jeg har her i Verden, ja, saa helt og fuldkomment, at jeg kan sige, at vi kun udgør én. Hvad Kendemærkerne angaar, da er de saa tydelige og rigtige, at man ikke kan tro andet end, at det er den samme, som De har overvundet. Men paa den anden Side ser jeg med mine Øjne og kan med mine Hænder tage og føle paa, at det umuligt kan være den samme. Det maa vel altsaa hænge saaledes sammen, at da han

Ayuntamiento de Madrid

har saa mange Troldmænd til Fjender (især en, som uophørligt forfølger ham), saa maa en af dem have paataget sig hans Skikkelse for at lade sig overvinde og derved berøve ham den Ros og Berømmelse, som han ved sine ridderlige Heltegerninger har indlagt og erhvervet sig i alle Jordens hidtil opdagede Lande. Og til Bekræftelse herpaa vil jeg endydermere lade Dem vide, at de omtalte Troldmænd, hans Modstandere, for ikke mere end to Dage siden har forvandlet den skønne Dulcineas Person og Skikkelse til en snavset raa Bondetøs, og paa samme Maade maa de ogsaa have forvandlet Don Quixote selv. Skulde alt dette nu ikke være tilstrækkeligt til at overtyde Dem om mine Ords Sandhed, saa se her for Dem Don Quixote selv, som med sine Vaaben vil forfægte den til Fods eller til Hest, eller paa hvad Maade De maatte finde det for godt." Med disse Ord sprang han op, greb om Sværdknappen og afventede, hvad Ridderen fra Skoven vilde beslutte sig til. Denne svarede meget roligt i en afmaalt Tone og sagde: „En god Betaler er villig til at indløse sit Pant. Den, der én Gang, Hr. Don Quixote, har kunnet overvinde Dem i forvandlet Skikkelse, tør vel ogsaa haabe at kunne besejre Dem i Deres egentlige og rette Skikkelse. Men da det ikke sømmer sig for Riddere at øve deres Vaabendaad i Mørke som Stratenrøvere og Snigmordere, saa vil vi afvente Dagens Komme, for at Solen kan skue vore Bedrifter. Og det skal være Betingelsen for vor Kamp, at den overvundne skal være Sejrherrens Villie underkastet, saa at han kan æske af ham alt, hvad han vil, dog saaledes, at det, som paalægges ham, skal sømme sig for en Ridder." „Med disse Betingelser og denne Overenskomst er jeg mere end tilfreds," sagde Don Quixote. Da dette var sagt, forføjede de sig derhen, hvor deres Vaabendragere havde søgt Hvile, og fandt dem snorkende og i samme Forfatning, som de var, da Søvnen overraskede dem. De vækkede dem og befalede dem at gøre Hestene rede, da de ved Solopgang agtede at udfægte en mageløs og blodig Tvekamp. Ved denne Efterretning forfærdedes Sancho og blegnede, da det, som den anden Vaabendrager havde fortalt om sin Herres Tapperhed, fik ham til at skælve for sin Herres Vel; imidlertid gik begge Vaabendragerne hen for at søge efter deres Kobbel, og se dèr: de tre Heste og Mester Graa havde vejret hinanden og stod sammen i en Klynge.

Ayuntamiento de Madrid

Paa Vejen sagde han fra Skoven til Sancho: „De maa vide, Broder, at Fægterne i Andalusien, naar de er Sekundanter ved en Kamp, ikke har for Skik at blive staaende rolige og lægge Hænderne i Skødet, mens Klingerne krydses. Jeg siger Dem dette, for at De paa Forhaand kan vide, at mens vore Herrer dyster, saa maa ogsaa vi kæmpe og hugge hinanden i Smaasplinter." „Denne Skik, Hr. Vaabendrager," sagde Sancho, „kan maaske være ganske god for de Slagsbrødre og Klopfægtere, De har talt om, men blandt vandrende Ridderes Vaabendragere er den aldrig til at tænke paa. I det mindste har jeg aldrig hørt min Herre tale om en saadan Skik, og han kan dog alle Ridderskabets Anordninger udenad paa sine Fingre. Men selv om det nu ogsaa var sandt, at der fandtes en udtrykkelig Anordning om, at Vaabendragerne skulde slaas, naar deres Herrer sloges, saa vil jeg dog ingenlunde følge den, men langt hellere betale den Bøde, som paalægges saadanne fredsommelige Vaabendragere, og som, det er jeg vis paa, ikke kan beløbe sig til over to Pund Voks. Jeg vil hellere betale de to Pund; thi jeg véd, at de vil koste mig mindre end al den Charpi, som jeg maatte bruge for at forbinde mit Hovede; jeg anser det nemlig allerede for at være spaltet i to Stykker og slaaet ganske itu. Men hvad der gør det til en endnu større Umulighed for mig at fægte, er, at jeg ikke har noget Sværd; thi jeg har aldrig i mit Liv haft noget ved Siden." „Det er der gode Raad for," sagde han fra Skoven, „her har jeg to Sejldugssække, begge af samme Størrelse. Tag De den ene, saa tager jeg den anden, og paa den Vis faar vi lige Vaaben at baske hinanden om Ørene med." „Naa ja, paa den Maade kan det jo saa i Guds Navn gaa for sig," genmælede Sancho, „thi ved et saadant Slagsmaal faar man snarere Støvet banket af Trøjen end rigtige Saar." „Nej, det er ikke Meningen," sagde den anden, „vi maa have noget i Sækkene, for at Vinden ikke skal føre dem med sig, og dertil vil vi udvælge et halvt Dusin smukke, glatte Kampesten, der allesammen maa veje lige meget, og paa den Maade kan vi baske hinanden om Ørene uden at gøre Skade eller Fortræd." „Nej, se engang, ved min Faders Sjæl og Salighed!" svarede Sancho, „hvilke Svibelskind, hvilke bløde Bomuldskugler han vil have i Sækkene, for at vi ikke skal faa vore Hjerneskaller

Ayuntamiento de Madrid

knuste og vore Knogler helt masede! Men om de saa var fyldte med Silkepupper, saa maa De vide, min Herre, at jeg ikke vil slaas. Lad vore Herrer fægte og se til, hvordan de klarer sig, men vi vil drikke et Bæger sammen; for Tiden skal nok sørge for at skille os ved Livet, uden at vi har nødig at søge Pirringsmidler for at faa det fortæret, inden den rette Tid og Time kommer, eller for at det skal falde af Træet som for tidligt moden Frugt." „Alligevel maa vi i det mindste fægte en halv Times Tid med hinanden," sagde han fra Skoven. „Ikke paa nogen Maade," genmælede Sancho; „jeg kan da ikke vise mig saa uhøflig og utaknemmelig, at jeg skulde slaas med den, der har givet mig at spise og drikke i sit Selskab. Desuden, hvem Fanden kan rive Øjnene ud paa hinanden, naar man hverken er arrig eller misundelig?" „Det kender jeg et ganske udmærket Middel imod," sagde han fra Skoven; „før vi begynder at slaas, vil jeg blot sagte nærme mig til Deres Velbyrdighed og give Dem en tre-fire Kindheste, saa at jeg strækker Dem til Jorden for mine Fødder. Saa skal Arrigheden nok vaagne, selv om den sov fastere end et Murmeldyr." „Imod dette Hjælpemiddel kender jeg et andet Middel," sagde Sancho, „og det er heller ikke at kimse af. Jeg tager en Knippel, og før Deres Velbyrdighed nærmer sig for at vække min Vrede, dysser jeg Dem saaledes i Søvn med den, at De aldrig skal vaagne mere, det skulde da være i den anden Verden, hvor man saa udmærket véd, at jeg ikke er den Mand, der lader mig slaa i Ansigtet af nogen, saa at enhver maa passe paa, hvad han gør. Det fornuftigste vilde imidlertid være at lade Vreden sove paa begge Sider: ingen kan se, hvad der bor i den andens Hjerte, og mangen, der er gaaet ud efter Uld, er kommet klippet hjem; Gud har lagt Velsignelse paa Fred og Samdrægtighed og Forbandelse paa Kiv og Trætte; kan en indespærret, jaget og forpint Kat forvandle sig til en Løve, saa maa Gud vide, hvad jeg, der er et Menneske, kan forvandle mig til. Jeg lader altsaa Deres Velbyrdighed vide, at fra nu af gaar al den Ulykke og Skade, som vort Klammeri kan afstedkomme, paa Deres Regning." „Godt," svarede han fra Skoven, „Gud vil lade det dages, og saa skal det øvrige nok finde sig."

Imidlertid begyndte tusinde brogede Smaafugle allerede at

Ayuntamiento de Madrid

kvidre i Træerne og syntes med deres forskelligartede glade Sange at byde den forfriskende Morgenrøde Velkommen, som allerede ved Østens Porte og Karnapper afslørede sit dejlige Ansigt og af sit Haar rystede en utallig Mængde flydende Perler, i hvis søde Vædske Planterne badede sig, saa at de nu ogsaa syntes at udstrø fint, hvidt Perlestøv, der regnede ned fra deres Skød. De bøjelige Piletræer dryppede af forfriskende Manna, Kilderne lo plaskende, Bækkene mumlede, Skoven oplivedes, og Engene smykkede sig rigere ved den gryende Morgens Glans. Men neppe gjorde Dagens klare Lys det muligt at se og skelne Tingene, førend det første, der frembød sig for Sanchos Øje, var Skovvaabendragerens Næse, der var saa stor, at den næsten kastede Skygge over hele hans Krop. Det fortælles virkelig, at den var af umaadelig Størrelse, krum paa Midten og ganske oversaaet med Vorter, der var mørkeblaa som Galnebær; den hang mere end to Tommer ned over Munden paa ham. Denne Næses Størrelse, Farve, Vorter og Krumhed gav hans Ansigt et saa afskyeligt Udseende, at Sancho, da han fik det at se, begyndte at slaa om sig med Hænder og Fødder som et Barn, der har Krampe, og højt og helligt lovede sig selv hellere at tage imod hele to Hundrede Kindheste end lade sin Vrede vække for at kæmpe med dette Spøgelse.

I Mellemtiden betragtede ogsaa Don Quixote sin Modstander, der allerede havde taget Hjælmen paa og sænket Visiret, saa at han ikke kunde se hans Ansigt; men han lagde Mærke til, at det var en haandfast Mand, ikke meget høj af Vækst. Over sit Harnisk bar han en Slags Vams eller Vaabenfrakke af et tilsyneladende yderst fint Uldstof, oversaaet med smaa Maaner af skinnende Spejlglas, der gav ham et overordentlig stateligt og prægtigt Udseende. Paa hans Hjælm vejede en stor Mængde grønne, gule og hvide Fjer; Lansen, som stod lænet til et Træ, var meget lang og tyk og havde en Staalspids paa mere end en Alens Længde. Alt dette iagttog og mærkede Don Quixote sig, og af det, han iagttog og saá, sluttede han, at denne Ridder maatte være i Besiddelse af store Kræfter; men derfor ræddedes han dog ikke, saaledes som Sancho Panza; i Stedet for sagde han med Anstand og Mod til Spejlridderen: „Hvis altfor heftig Kamplyst ikke har betaget Dem Deres Høflighed, Hr. Ridder,

Ayuntamiento de Madrid

saa beder jeg Dem ved denne Deres Høflighed om at løfte Deres Visir en Kende, for at jeg kan se, om Deres Ansigts Statelighed svarer til Deres Legemes." „Hvad enten De nu gaar overvunden eller sejrrig ud af denne Kamp, Hr. Ridder," svarede han med Spejlene, „saa vil De faa mere end Tid og Lejlighed nok til at se mig, og naar jeg ikke straks opfylder Deres Ønske, saa er Grunden den, at jeg mener at tilføje den skønne Casildea af Vandalien en betydelig Krænkelse, om jeg tøvede saa lang Tid, som det vil tage mig at lette mit Visir, inden jeg tvang Dem til at aflægge den Bekendelse, som De véd, at jeg maa kræve." „Men medens vi stiger til Hest," sagde Don Quixote, „kan De dog sige mig, om jeg er den Don Quixote, som De angav at have besejret?" „Herpaa svarer jeg Dem," sagde Spejlridderen, „at De ligner den Ridder, jeg har overvundet, som det ene Æg det andet, men da De siger, De bliver forfulgt af Troldmænd, tør jeg ikke med Sikkerhed afgøre, om det har været Dem eller ikke." „Det er nok," svarede Don Quixote, „til, at jeg maa tro paa, at De har taget fejl. Men for i enhver Retning at betage Dem Deres Vildfarelse, saa lad os komme til Hest! Paa mindre Tid, end De vilde have brugt til at løfte Deres Visir, skal jeg, hvis Gud, min Herskerinde og min Arms Kraft vil staa mig bi, faa Deres Ansigt at se, og Deres Velbyrdighed skal se, at jeg ikke er den overvundne Don Quixote, som De tror." Hermed afbrød de deres Samtale og steg til Hest. Don Quixote vendte Rosinante for at vinde saa meget Rum til Løbet, som han behøvede for at møde sin Modstander med Eftertryk, og Spejlridderen gjorde det samme; men neppe var Don Quixote kommet tyve Skridt bort, førend Spejlridderen kaldte paa ham. De mødtes paa Halvvejen, og Spejlridderen sagde: „De erindrer vel, Hr. Ridder, at Betingelsen for vor Kamp er den, at den overvundne fuldstændig skal være til Sejrherrens Raadighed?" „Denne Betingelse kender jeg allerede," sagde Don Quixote, „dog med det Forbehold, at det, som paalægges og befales den overvundne, ikke maa være noget, som overskrider Ridderskabets Grænser." „Det forstaar sig," svarede han med Spejlene. I dette Øjeblik aabenbarede Vaabendragerens besynderlige Næse sig for Don Quixotes Blikke, og han undrede sig ikke mindre over den, end Sancho havde gjort, saa at han

Ayuntamiento de Madrid

endog antog ham for et Misfoster eller for et nyt Menneske af en Slags, som ellers ikke forekommer i Verden. Sancho saá sin Herre ride bort for at tage Tilløb, og da han ikke turde blive alene hos Uhyret med Næsen, af Frygt for, at hele Striden imellem dem skulde blive afgjort ved et eneste Møde af denne Næse med hans egen, eftersom han sikkert vilde falde til Jorden enten ved Stødet eller af Angst, løb han efter sin Herre, greb fast i Rosinante ved Stigbøjlen og sagde, da han syntes, det Øjeblik var kommet, hvor Don Quixote maatte vende om til Kampen: „Jeg beder Dem, Herre, vil Deres Velbyrdighed ikke, førend De begynder Løbet, hjælpe mig op i dette Korketræ, hvor jeg langt bedre og paa en behageligere Maade end nede paa Jorden kan se den mandige Kamp, hvori Deres Velbyrdighed nu vil indlade sig med denne Ridder." „Jeg tror snarere, Sancho," sagde Don Quixote, „at du vil løftes op og bestige Stilladset for uden Fare at kunne se paa Tyrefægtningen." „Sandt at sige," gav Sancho til Svar, „har denne Vaabendragers græsselige Næse indjaget mig en saadan Skræk og Rædsel, at jeg ikke tør blive alene nede hos ham." „Den er ganske vist saadan," sagde Don Quixote, „at hvis jeg ikke var den, jeg er, vilde den ogsaa faa mig til at gyse. Kom altsaa herhen, saa skal jeg hjælpe dig med at stige op dèr, hvor du vil hen."

Medens Don Quixote sinkede sig med at hjælpe Sancho op i Korketræet, tog Spejlridderen saa megen Afstand, som han mente var nødvendig, og i den Tro, at Don Quixote havde gjort det samme, afventede han hverken det sædvanlige Trompetstød eller noget andet Tegn til at begynde Kampen, drejede sin Hest, der hverken var mere letfodet eller af bedre Udseende end Rosinante, og red i den hurtigste Galop, den kunde præstere, det vil sige i maadeligt Trav, fremad for at støde til sin Modstander. Men da han saá ham beskæftiget med Sanchos Opkravlen, trak han i Tøjlen og holdt stille midt i Løbet, hvorfor hans Hest var ham overmaade taknemmelig, da den allerede ikke kunde røre sig mere. I den Tro, at hans Modstander kom flyvende imod ham, klemte Don Quixote Sporerne ind i Siden paa Rosinante og tirrede ham derved i den Grad, at Historien fortæller, det var første og sidste Gang, han, saavidt vides, havde galoperet en lille Smule; thi de øvrige Gange havde det altid

Ayuntamiento de Madrid

umiskendeligt været Trav og ikke mere. I denne afsindige og uhørte Fart rendte han ind paa Spejlridderen, som var beskæftiget med at bore Sporerne ind i sin Hest lige til Hælene uden at kunne bringe den saa meget som en Tomme fra det Sted, hvor den havde standset sit Løb. I dette gunstige Øjeblik og denne belejlige Tilstand fandt Don Quixote sin Modstander, mens denne var ganske optaget af sin Hest og anstrengte sig for at bringe sin Lanse i Stilling, hvilket han ikke rigtigt forstod eller ikke havde haft Tid nok til. Don Quixote tog intet Hensyn til disse mislige Omstændigheder, og velbeholden, uden al Fare, traf han Spejlridderen med et Stød, der var saa kraftigt, at denne meget mod sin Villie fløj ud over Hestens Kryds og ned paa Jorden og faldt saa slemt, at han hverken rørte Haand eller Fod og blev liggende som død. Neppe saá Sancho ham falde, før han kurede ned af sit Korketræ og skyndte sig hen til sin Herre; denne steg ned af Rosinante, kastede sig over Spejlridderen, løste Remmene paa hans Hjælm for at se, om han var død, og for at den friske Luft kunde komme til hans Ansigt, hvis han maaske endnu var i Live, og saá.... hvem formaar at udsige, hvad han saá, uden at vække Undren, Forbavselse og Skræk hos enhver, der hører det? Han saá, fortæller Historien, det livagtige Ansigt, den sande Skikkelse, det hele Ydre, de vellignende Ansigtstræk, ja, kort sagt, et skuffende Spejlbillede, en virkelighedstro Gengivelse af Baccalaureus'en Sansón Carrasco. Og da han saá ham, raabte han med høj Røst: „Kom herhen, Sancho, og betragt noget, som du vel kan se, men ikke tro. Skynd dig, min Søn, og overbevis dig om, hvor vidt den magiske Kraft gaar, hvad Hekse og Troldmænd formaar!" Sancho kom til, og da han saá Baccaleureus'en Sansón Carrascos Ansigt, slog han tusinde Kors for sig og signede sig lige saa mange Gange. I al denne Tid gav den styrtede Ridder ikke noget Livstegn fra sig, og Sancho sagde til Don Quixote: „Jeg synes, Herre, at Deres Velbyrdighed for alle Tilfældes Skyld skulde stikke Sværdet ind i Munden paa denne Mand, der ser ud som Baccalaureus'en Carrasco, og støde til; maaske dræber De i ham en af Deres Fjender, Troldmændene." „Det er ikke saa ilde betænkt," sagde Don Quixote, „thi jo færre Fjender jo bedre." Men just som han allerede drog Sværdet for at følge Sanchos

Ayuntamiento de Madrid

Raad og Formaning, kom Spejlridderens Vaabendrager til, nu uden den Næse, der havde gjort ham saa hæslig, og skreg af fuld Hals: „Betænk vel, hvad De gør, Hr. Don Quixote! Den Mand, der ligger for Deres Fødder, er Deres gode Ven, Baccalaureus'en Sansón Carrasco, og jeg er hans Vaabendrager." Da Sancho saá, at han ikke mere var saa hæslig som før, sagde han: „Men hvor er Næsen henne?" Hertil svarede den anden: „Den har jeg her i Lommen." Og han stak Haanden ned i sin højre Bukselomme og trak en lakeret Papnæse af det beskrevne Udseende frem. Efterhaanden som Sancho nu betragtede den nøjere og nøjere, brast han til sidst ud i et højt Raab og de forundrede Ord: „Hellige Maria, staa mig bi! Er det ikke Tomé Cecial, min Nabo og Svoger?" „Jovel er det saa!" svarede den afnæsede Vaabendrager. „Jeg er Tomé Cecial, gode Svoger og Ven Sancho Panza, og jeg skal straks fortælle eder om de Paahit, Snarer og Rænker, hvorved jeg er blevet lokket hid. Men imidlertid maa I bede og bønfalde eders naadige Herre om, at han ikke rører Spejlridderen, som han har liggende for sine Fødder, ikke mishandler, saarer eller dræber ham; thi I bør ikke nære mindste Tvivl om, at det er den forvovne og ubetænksomme Baccalaureus Sansón Carrasco fra vor By." Derpaa begyndte Spejlridderen at komme lidt til sig selv, og da Don Quixote saá det, rettede han Spidsen af sit dragne Sværd lige mod hans Ansigt og sagde til ham: „De er Dødsens, Hr. Ridder, hvis De ikke bekender, at den mageløse Dulcinea af Toboso i Skønhed langt overgaar Deres Casildea af Vandalien. Dernæst maa De love, at De, saafremt De slipper fra denne Kamp og dette Fald med Livet, vil drage til den store Stad el Toboso og paa mine Vegne fremstille Dem for hendes Aasyn, for at hun kan handle med Dem efter sin egen Lyst og Villie. Men hvis hun overlader Dem til Deres egen Villie, saa skal De straks vende om for at opsøge mig, thi mine Bedrifters Spor vil være Dem en Vejviser og føre Dem derhen, hvor jeg opholder mig, og dèr skal De forkynde mig, hvad der er forefaldet imellem hende og Dem. Disse Betingelser overskrider, i Overensstemmelse med dem, som vi indgik før Kampen, ikke Grænserne for det vandrende Ridderskab." „Jeg bekender," sagde den til Jorden styrtede Ridder, „at en af Frøken Dulcinea af Tobosos snavsede

Ayuntamiento de Madrid

og udslidte Sko er mere værd end Casildeas sletkæmmede, men dog rene Skæg, og lover at drage hen til hende og fra hendes Person vende tilbage til Dem for at afgive fuldstændig og udførlig Beretning om alt, hvad De vil befale mig." „De skal ogsaa bekende og tro," tilføjede Don Quixote, „at hin Ridder, som De overvandt, ingenlunde var eller kunde være Don Quixote af Mancha, men en anden, der lignede ham; ligesom ogsaa jeg bekender og tror, at De, skønt De synes at være Baccalaureus'en Sansón Carrasco, dog ingenlunde er det, men derimod en anden, der ligner ham, og som mine Fjender her fremstiller for mine Øjne i hans Skikkelse, for at jeg skal hæmme og formilde min Vredes hede Rasen og nyde Sejrens Berømmelse med Lemfældighed." „Alt dette bekender jeg, dømmer om det og tænker om det, saaledes som De tror og dømmer og tænker om det," svarede den udstrakte Ridder; „men jeg beder Dem, lad mig rejse mig, saafremt Rystelsen efter mit Fald vil tillade mig det, thi jeg er blevet meget ilde tilredt." Don Quixote og Spejlridderens Vaabendrager, Tomé Cecial, hjalp ham paa Benene. Sancho vendte ikke Øjnene fra denne sidste, og han spurgte ham om Ting, hvis Besvarelse gav ham tydelige Beviser for, at han virkelig var den Tomé Cecial, han udgav sig for. Men det Indtryk, Sancho havde faaet ved sin Herres Paastand om, at Troldmændene havde forvandlet Spejlridderens Skikkelse til Baccalaureus'en Carrascos, var saa stærkt, at han ikke kunde fæste Tro til Sandheden, som han dog saá med sine egne Øjne. Kort sagt, baade Herre og Tjener blev i deres Vildfarelse, og Spejlridderen og hans Vaabendrager forlod, fortrædelige over deres Uheld, Don Quixote og Sancho i den Hensigt at opsøge en eller anden Landsby for at faa den faldne forbunden og hans Ribben sat til Rette. Don Quixote og Sancho begav sig atter paa Vej til Zaragoza, hvor Historien forlader dem for at berette om, hvem Spejlridderen og hans stornæsede Vaabendrager var.

Ayuntamiento de Madrid

XV. KAPITEL

Hvori det vil blive fortalt og paavist, hvem Spejlridderen og hans Vaabendrager var.

Don Quixote var i højeste Grad tilfreds, stolt og opblæst over at have besejret en saa tapper Ridder, som han indbildte sig, at han med Spejlene var. Ifølge hans ridderlige Løfte ventede han at faa at vide, om Dulcineas Fortryllelse endnu vedvarede; thi den besejrede Ridder maatte ufejlbarlig vende tilbage for at aflægge paalidelig Beretning om, hvad der var forefaldet mellem ham og Damen, under Straf af ikke mere at regnes for Ridder. Men Don Quixote tænkte ét og Spejlridderen noget andet; thi det er vist, at han i Øjeblikket ikke havde Tanke for andet end at søge et Sted, hvor han kunde blive forbundet, saaledes som det allerede er fortalt. Dernæst melder nu Historien, at da Baccalaureus'en Sansón Carrasco gav vor Don Quixote det Raad paany at fortsætte sin afbrudte Løbebane som Ridder, saa skete dette kun, fordi han i Forvejen havde raadslaaet med Præsten og Barberen om, hvilket Middel man skulde gribe til for at tvinge Don Quixote til rolig og fredelig at blive hjemme uden at bryde Hjernen mere med at opsøge sine altid uheldige Eventyr. Denne Raadslagning førte til den enstemmige, men dog særlig paa Carrascos Forslag fattede Beslutning, at man skulde lade Don Quixote drage ud, da det syntes umuligt at holde ham tilbage. Sansón skulde som vandrende Ridder møde ham paa Vejen og indlade sig i Kamp med ham, da det sikkert ikke vilde mangle paa Aarsag til Strid. Han skulde overvinde ham, hvilket blev anset for en let Sag, og i Forvejen indgaa den Pagt og Aftale med ham, at den overvundne paa Naade og Unaade skulde være i Sejrherrens Magt. Og naar Don Quixote da var overvunden, skulde Baccalaureus'en, der var blevet Ridder, befale ham at vende tilbage til sin Landsby og ikke forlade sit Hus, før der var gaaet to Aar, eller førend Sejrherren vilde befale ham noget andet. Det var soleklart, at den overvundne Don Quixote vilde opfylde dette til Punkt og Prikke for ikke at forbryde sig imod Ridderskabets Love, og det kunde være, at han, mens han var indespærret, vilde glemme sine Daarska-

Ayuntamiento de Madrid

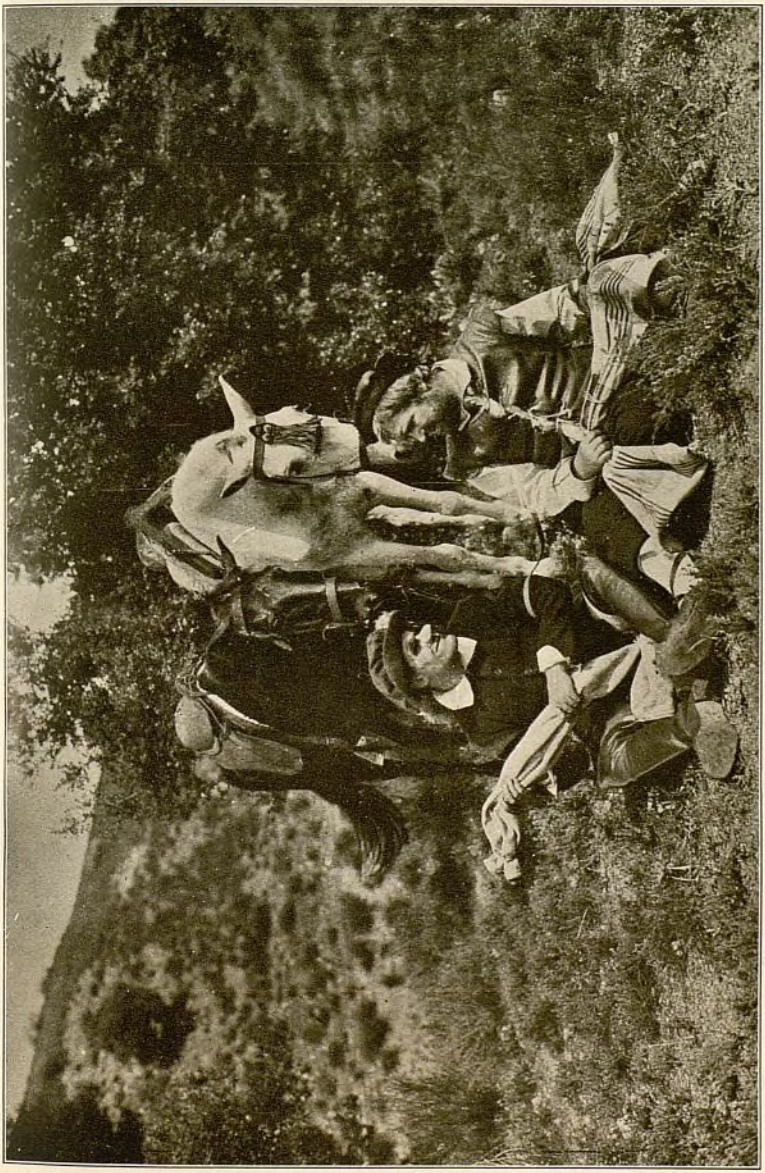

De to Vaabendragere, Don Quixotes og Spejlridderens, aftaler, at de skal baskes med Sække.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

ber, eller at man fandt Lejlighed til at opdage et passende Lægemiddel for hans Galskab. Carrasco paatog sig denne Opgave, og Tomé Cecial, Sancho Panzas Nabo og gode Ven, en lystig Broder og listig Skælm, tilbød at være hans Vaabendrager. Sansón væbnede sig saaledes, som allerede beskrevet, og Tomé Cecial satte oven paa sin naturlige Næse en falsk af den nævnte Beskaffenhed, for at hans Nabo ikke skulde kende ham, naar han saá ham; saaledes fulgte de den samme Vej, som Don Quixote var slaaet ind paa. De havde næsten naaet ham, da han havde det Eventyr med Dødens Vogn, og endelig mødtes de i Skoven, hvor alt det tildrog sig, som den forstandige Læser allerede har læst. Men hvis Don Quixotes vidunderlige Indbildningskraft ikke havde været, der forestillede ham, at Baccalaureus'en ikke var Baccalaureus'en, saa vilde det være blevet en Umulighed for Hr. Baccalaureus'en nogensinde at blive gradueret Licentiat; thi han havde ikke fundet Reden dèr, hvor han havde ventet at skulle hente Fuglene. Tomé Cecial, der nu saá, hvor ilde Udfaldet svarede til Planen, og hvilken daarlig Ende det havde taget med hans Rejse, sagde til Baccalaureus'en: „Vi har sandelig faaet Løn som forskyldt, Hr. Sansón Carrasco. Det er lettere at udtænke og begynde en Sag end at rydde Vanskelighederne til Side og føre den til Ende. Don Quixote er gal, og vi kloge: Han drager karsk og leende sin Vej, og Deres Velbyrdighed bliver forslaaet og bedrøvet tilbage. Lad os nu engang se, hvem der er den største Nar, den, som er det, fordi han ikke kan andet, eller den, der er det med sin gode Villie?" Hertil svarede Sansón: „Der er den Forskel imellem de to Narre, at den af dem, som af sin Natur er tvunget til at være det, for stedse vedbliver med at være det, mens den, som er det godvilligt, kan holde op med sin Taabelighed, saa snart han vil." „Naar det forholder sig saaledes," sagde Tomé Cecial, „saa har jeg været en Nar af egen fri Villie, dengang jeg gav mig til at være Deres Velbyrdigheds Vaabendrager, og af egen fri Villie vil jeg derfor ogsaa nu holde op med min Taabelighed og vende hjem til mit Hus." „Det kan passe meget godt for Dem," svarede Sansón, „men at tro, at jeg vil vende tilbage til mit, førend jeg har mørbanket Don Quixote, er at tro det utænkelige. Nu drives jeg ikke mere af Ønsket om, at han skal faa sin For-

Ayuntamiento de Madrid

stand igen, men af Lyst til Hævn. Thi mine fæle Rygsmerter lader ikke mere nogen barmhjertig Tanke opstige i mig." De vedblev at tale frem og tilbage herom, indtil de naaede en Landsby, hvor de var saa heldige at finde en Saarlæge, der kunde helbrede Sansón. Tomé Cecial forlod ham og vendte hjem, mens Sansón blev tilbage og pønsede paa sin Hævn. Historien vil til sin Tid atter omtale ham, da den nu ikke længere kan lade være med først at glæde sig sammen med Don Quixote.

XVI. KAPITEL

Om DON QUIXOTES Møde med en forstandig Adelsmand fra la Mancha.

Altsaa, med den Følelse af Glæde, Selvtilfredshed og Stolthed, som vi har skildret, fortsatte Don Quixote sin Vej og indbildte sig paa Grund af den Sejr, han nylig havde vundet, at han var den tapreste af alle de vandrende Riddere, som Verden i denne Tidsalder kunde opvise. Han ansaa allerede de Eventyr, som for Fremtiden maatte tilstøde ham, for saa godt som afgjorte og bragte til en lykkelig Ende. Fortryllelser og Troldmænd brød han sig nu fejl om. Han mindedes ikke mere de utallige Prygl, han i Løbet af sit vandrende Ridderskab havde faaet; ikke heller den Stenhagl, der havde kostet ham Halvdelen af hans Tænder, eller Galejslavernes Utaknemmelighed, eller Yangüesernes dumdristige Angreb og Knippelslag. Omsider sagde han sagte til sig selv, at hvis han nu blot kunde finde et Middel, en Kunst eller Fremgangsmaade, hvorved han kunde hæve sin Herskerinde Dulcineas Fortryllelse, saa vilde han ikke føle Misundelse over den største Lykke, som selv den lykkeligste af de vandrende Riddere i de henrundne Aarhundreder havde opnaaet eller kunde opnaa.

Han var ganske fordybet i disse Betragtninger, da Sancho sagde til ham: „Er det ikke pudsigt, Herre, at jeg endnu stadig har min Nabo Tomé Cecials græsselige, uhyre store Næse for

Ayuntamiento de Madrid

Øje?" „Og du tror maaske, Sancho, at Spejlridderen virkelig var Baccalaureus'en Carrasco, og hans Vaabendrager din Nabo Tomé Cecial?" „Jeg véd ikke ret, hvad jeg skal sige dertil," svarede Sancho; „jeg véd kun, at de Kendetegn, han gav mig paa mit Hus, min Kone og mine Børn, kunde ingen anden end han give mig. Og efterat Næsen var taget af, var ogsaa Ansigtet ganske og aldeles Tomé Cecials Ansigt, som jeg ofte nok har set hjemme i vor Landsby, hvor han bor Væg om Væg med mig. Lyden af hans Stemme var ogsaa ganske den samme." „Lad os nu overveje det fornuftigt, Sancho," sagde Don Quixote; „forklar mig, hvad der skulde bevæge Baccalaureus'en Sansón Carrasco til at komme ansættende som vandrende Ridder, udrustet baade til Angreb og Beskyttelse, for at kæmpe med mig? Har jeg maaske været hans Fjende? Har jeg nogensinde givet ham Anledning til at bære Nag imod mig? Er jeg hans Medbejler, eller øver han Vaabenbrug for at misunde mig den Berømmelse, jeg ved Vaabnene har indlagt mig?" „Jamen," svarede Sancho, „hvad skal vi saa sige til, at denne Ridder, hvem han end er, saa grangivelig ligner Baccalaureus'en Carrasco, og hans Vaabendrager Tomé Cecial? Og hvis det er Trolddom, som Deres Velbyrdighed har sagt, mon der saa ikke fandtes to andre i Verden, som de havde kunnet ligne?" „Det er altsammen Kunstgreb og Rænker," sagde Don Quixote, „af de onde Troldmænd, der forfølger mig. Da de forudsaa, at jeg vilde blive Sejrherre i Kampen, magede de det paa Forhaand saaledes, at den overvundne Ridder kunde vise mig min Ven Baccalaureus'ens Ansigt, for at det Venskab, jeg nærer for ham, skulde kaste sig imellem mit Sværds Æg og min Arms Styrke og formilde mit Hjertes retfærdige Harme, saa at paa den Vis den Mand fik Lov at beholde Livet, som vilde berøve mig mit ved Blændværk og falsk Spil. Der ligger jo Bevis nok i, Sancho, hvad du allerede véd af Erfaring, som hverken vil tillade dig at lyve eller bedrage, nemlig hvor let det er for Troldmændene at forvandle ét Ansigt til et andet, gøre det hæslige til noget dejligt og det dejlige til noget hæsligt; thi det er jo endnu ikke to Dage siden, du med egne Øjne saá den uforlignelige Dulcineas Skønhed og Statelighed i al dens Glans og i hendes naturlige Skikkelse, medens jeg saá hende i en plump Bondepiges

Ayuntamiento de Madrid

Hæslighed og Gemenhed, med rindende Øjne og stinkende Aande, og naar nu den skadefro Troldmand har dristet sig til en saa slem Forvandling, saa er der ikke noget mærkeligt i, at han ogsaa har iværksat Sansón Carrascos og din Nabos, fordi han vilde berøve mig Æren for min Sejr. Men naar alt kommer til alt, finder jeg dog Trøst i, at jeg, under hvilken Skikkelse det end er sket, dog stadig er Sejrherre over min Fjende." „Vorherre alene kender Sammenhængen i alt dette," sagde Sancho, og da han vidste, at han selv var Ophavsmanden til Dulcineas Forvandling, var hans Herres Griller ikke nok til at hæve hans Tvivl. Men han vilde ikke svare ham af Frygt for, at der skulde slippe ham et Ord ud af Munden, hvorved hans Bedrag kom for Dagen.

Saa vidt var de komne i deres Samtale, da de blev indhentede af en Mand, der drog samme Vej som de; han red paa en dejlig skimlet Hoppe og var iført en meget fin Klædes Kappe bræmmet med violet Fløjl og en Jagthue af samme Slags Fløjl. Hans Ridetøj var, som det bruges paa Rejser, ligeledes violet og grønt, og hans Stigbøjler ganske korte. Han bar en maurisk Sabel i en bred Skulderrem af Grønt og Guld. Hans Halvstøvler var af samme Slags broderet Stof som Gehænget; Sporerne var ikke forgyldte, men grønt anløbne og saa blankt polerede, at de, netop fordi de passede til hele Dragten, saá meget smukkere ud, end om de havde været af ægte Guld. Da den Rejsende havde naaet dem, hilste han høfligt, sporede sin Hoppe og vilde ride forbi; men Don Quixote sagde til ham: „Min artige Herre, dersom Deres Velbyrdigheds Vej falder ad samme Kant som vor, og De ikke har noget at haste efter, saa vilde De bevise mig en Gunst ved at unde os Deres Selskab." Han paa Hoppen svarede: „Jeg vilde sandelig heller ikke have redet saa hastigt forbi, om det ikke havde været af Frygt for, at Deres Hingst skulde blive urolig i min Hoppes Selskab." „Da kan De gerne," indskød Sancho, „stramme Tøjlen paa Deres Hoppe, Herre, for vor Hest er den mest ærbare og godsindede af Verden. Han har aldrig i slige Tilfælde opført sig usømmeligt paa nogen Maade, og den eneste Gang, hvor det faldt ham ind at indlade sig paa noget saadant, maatte min Herre og jeg undgælde derfor med syvfold Bod. Jeg siger altsaa endnu en Gang, at Deres Vel-

Ayuntamiento de Madrid

byrdighed godt kan ride langsomt, om De har Lyst, for selv om man bragte ham en Hoppe paa en Præsenterbakke, saa vilde han saamænd ikke engang se til den." Den Rejsende slog over i Skridt og forundrede sig ikke lidet over Don Quixotes Skikkelse og Ansigt, da Ridderen ikke havde Hjelmen paa, men Sancho havde den hængende paa sit Æsel ved den forreste Sadelbue, som det kunde være en Tværsæk. Og dersom den grønkappede saá opmærksomt paa Don Quixote, saá Don Quixote endnu opmærksommere paa den grønkappede, da denne forekom ham at maatte være en betydelig Mand. Han kunde vel være et halvt Hundrede Aar gammel, hans Haar var tyndt og graat, han havde et Ansigt med Ørnenæse, og hans Mine var venlig, men alvorlig; hans Dragt og Skikkelse endelig forkyndte en Mand af høj Byrd. Den grønkappedes Dom om Don Quixote var den, at han endnu aldrig havde fundet en saadan Optræden og et saadant Ydre hos noget Menneske. Hans langstrakte Hest og Don Quixotes egen lange Skikkelse, hans magre og indfaldne Ansigt, hans gullige Hudfarve, hans Rustning og Vaaben, hans Lader og Holdning, alt dette satte ham i den største Forundring; kort sagt, han frembød et saa nyt og besynderligt Syn, som der ikke var forekommet Mage til i disse Riger siden længst henrundne Dage. Don Quixote bemærkede godt den Opmærksomhed, hvormed den Rejsende betragtede ham, og læste hans Ønske i hans Miner. Og da vor Ridder besad saa megen Levemaade og gerne vilde være enhver til Villie, forekom han den andens Spørgsmaal, kom ham imøde paa Halvvejen og sagde: „Deres Velbyrdighed finder sikkert mit Udseende saa nyt og forskelligt fra, hvad man sædvanligvis ser i vore Dage, at det ikke skulde undre mig, om det undrede Dem. Men De vil straks lade Deres Undren fare, naar jeg siger Dem, hvad jeg nu vil sige: At jeg er en af de Riddere, der, som Godtfolk udtrykker det, paa deres Kalds Vegne søger Eventyr. Jeg drog bort fra mit Hjem, satte mit Gods i Pant, opgav min magelige Levevis og kastede mig i Lykkens Arme, for at den kunde føre mig, hvorhen det lystede den. Jeg vilde genopvække det allerede uddøde vandrende Ridderskab, og det er allerede mangen god Dag siden, jeg snart snublende, snart faldende, snart styrtende til Jorden og snart rejsende mig paa ny

Ayuntamiento de Madrid

har udført en stor Del af mit Forehavende ved at komme Enker til Hjælp, beskytte Jomfruer og beskærme Hustruer, faderløse og umyndige, hvilket er de vandrende Ridderes egentlige og naturlige Hverv og Kald. Saaledes har jeg ved mine mange tapre og kristelige Bedrifter indlagt mig saa megen Fortjeneste, at jeg nu allerede kan findes trykt hos alle, eller dog hos de fleste, Folkefærd i Verden. Der er trykt tredive Tusinde Eksemplarer af min Historie, og det ser ud til, at der vil blive trykt tredive Tusinde Gange Tusinde, dersom Himmelen ikke afværger det. Kort sagt, for at udtrykke alt med faa Ord, eller rettere med et eneste, vil jeg sige, at jeg er Don Quixote af Mancha, ellers ogsaa kaldet: Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse. Og skønt jeg véd, at Selvros stinker, er jeg dog undertiden nødt til at udbrede min egen Berømmelse — naturligvis kun, naar der ikke er nogen anden tilstede, der kan forkynde den. Som Følge heraf, min ærede Herre, bør hverken denne Hest, denne Lanse, dette Skjold, denne Vaabendrager eller hele denne min Udrustning, saa lidt som min gullige og blege Ansigtsfarve og min udtærede Krop længere sætte Dem i Forundring, da De nu véd, hvem jeg er, og hvilket Kald jeg udøver." Da Don Quixote havde sagt dette, tav han, og han med den grønne Kappe tøvede saa længe med at svare ham, at det saá ud, som om han intet Svar kunde finde. Men efter en rum Tids Forløb sagde han: „Det er lykkedes Dem, Hr. Ridder, af min Forbavselse at slutte Dem til mit Ønske. Men det er ikke lykkedes Dem at betage mig den Forundring, hvori Synet af Dem hensætter mig. Thi skønt den Omstændighed, at jeg har faaet at vide, hvem De er, min Herre, burde bevirke, at min Undren fortog sig, som De ganske rigtigt siger, saa er det dog ikke sket; tværtimod er min Forbavselse og Undren kun vokset endnu mere, nu da jeg véd det. Hvorledes! Er det muligt, at der i vore Dage gives vandrende Riddere i Verden, og trykte Skrifter om virkelige Ridderbedrifter? Jeg kan slet ikke faa mig til at tro, at der nutildags findes nogen paa Jorden, der kommer Enker til Hjælp, beskytter Jomfruer eller forsvarer Hustruers Ære og beskærmer de faderløse. Og jeg vilde ikke tro det, dersom jeg ikke med mine egne Øjne havde set det i Deres Velbyrdighed. Gud være lovet, at den Historie, som Deres Velbyrdighed meddeler mig

Ayuntamiento de Madrid

foreligger trykt om Deres store og sandfærdige Ridderbedrifter, nu kan bringe de utallige Historier om opdigtede vandrende Riddere i Forglemmelse, hvormed Verden er overfyldt til saa stor Skade for de gode Sæder og til Afbræk og Ringeagt for de gode Historiebøger." „Der kan siges mangt og meget om det Spørgsmaal, hvorvidt Historierne om de vandrende Riddere er Opdigtning eller ej," sagde Don Quixote. „Er der da nogen," spurgte den grønne, „som kan tvivle om, at den Slags Historier er usande?" „*Jeg* tvivler derom," gav Don Quixote til Svar, „og derved vil vi lade Sagen bero; thi hvis vor Rejse varer længere, haaber jeg til Gud, at det maa lykkes mig at overtyde Deres Velbyrdighed om, at De har gjort ilde i at følge Strømmen af dem, som anser det for afgjort, at de er opdigtede." Denne Don Quixotes sidste Ytring gav den Rejsende en Formodning om, at Don Quixote maatte være afsindig, og han ventede paa, om han ved andre Ytringer vilde bekræfte denne Mistanke. Men før de indlod sig paa nogen yderligere Samtale, bad Don Quixote ham om at sige, hvem han var, da han nu selv havde givet ham Meddelelse om sit Kald og sit Levned.

Hertil svarede han med den grønne Kappe: „Jeg, Hr. Ridder af den bedrøvelige Skikkelse, er en Herremand, barnefødt i en By, hvor vi med Guds Hjælp skal spise til Middag i Dag. Jeg er mere end middels rig. Mit Navn er Don Diego de Miranda; jeg henlever mit Liv med min Kone, mine Børn og Naboer; min Tidsfordriv er Jagt og Fiskeri; men jeg holder dog hverken nogen Falk eller Støvere, men kun en afrettet Agerhøne og en dristig Fritte. Jeg har seks Dusin Bøger; nogle spanske, nogle latinske, mens andre er historiske Værker eller Andagtsbøger; Ridderbøger har endnu aldrig faaet Foden inden for min Dørtærskel. Jeg blader mere i verdslige Bøger end i gejstlige, saafremt de da byder paa ærbar Underholdning, glæder Sindet ved et smukt Sprog og opvækker Beundring og Spænding ved en opfindsom Handling; men den Slags Bøger gives der jo meget faa af i Spanien. Undertiden spiser jeg hos mine Naboer og Venner og indbyder dem ofte til mit Hus; mit Gæstebord er altid net og renligt og ingenlunde karrigt. Jeg finder ikke Behag i ondsindet Sladder og tillader ikke noget saadant i min Nærværelse; jeg undersøger ikke andres Forhold og ud-

Ayuntamiento de Madrid

spejder ikke deres Handlinger med Falkeøjne. Jeg hører Messen hver Dag, giver de fattige Andel i min Formue, men praler ikke med mine gode Gerninger, fordi jeg ikke vil lade Hykleri og Selvgodhed faa Indpas i mit Hjerte, disse to Fjender, der ved deres Smiger formaar at bemægtige sig selv den forsigtigste Sjæl. Jeg bestræber mig for at stifte Fred mellem Folk, som jeg véd er uenige, tilbeder med særlig Andagt Vor Frue og forlader mig i alle Ting paa Guds uendelige Miskundhed." Med største Opmærksomhed hørte Sancho Herremanden fortælle om sit Levned og sin Tidsfordriv; et saadant Levned syntes ham fortræffeligt og helligt, og det forekom ham umuligt andet end, at den, der førte det, maatte kunne gøre Mirakler. Derfor sprang han ned af Rucio, løb hurtigt hen og greb Herremandens Stigbøjle, og meget andægtigt, næsten med Taarer i Øjnene, kyssede han hans Fødder den ene Gang efter den anden. Da Herremanden saá det, spurgte han: „Hvad gør I, gode Ven? Hvad skal den Kyssen betyde?" „Lad mig blot kysse," svarede Sancho, „thi det forekommer mig, at Deres Velbyrdighed er den første Helgen med korte Stigbøjler, jeg har set i mine livfødte Dage." „Jeg er ikke nogen Helgen," svarede Herremanden, „men en stor Synder. I derimod, min Ven, maa være et godt Menneske, som eders Godtroenhed viser." Sancho steg atter i sin Æselsaddel, efter at have aflokket sin Herres dybe Tungsind et Smil og vakt ny Forundring hos Don Diego. Don Quixote spurgte den Fremmede, hvor mange Børn han havde, og tilføjede: „Til de Ting, hvilke de gamle Filosofer, som savnede den sande Kundskab om Gud, ansaa for den højeste Lykke, hørte Naturens og Lykkens Gaver, at besidde talrige Venner og mange velartede Børn." „Jeg, Hr. Don Quixote," svarede Herremanden, „har en Søn, og hvis jeg ikke havde ham, vilde jeg maaske anse mig for lykkeligere, end jeg nu er, ikke fordi han arter sig ilde, men fordi han ikke er saa vel artet, som jeg kunde ønske det. Han er vel nu i Attenaars-Alderen, seks Aar har han tilbragt i Salamanca med at lære det latinske og græske Sprog, og da jeg forlangte, han skulde gaa over til Studiet af andre Videnskaber, havde han saa aldeles forgabet sig i Poesien (hvis man da kan betegne *den* som en Videnskab), at det ikke er muligt at bibringe ham Smag for Retsvidenskaben,

Ayuntamiento de Madrid

som det var min Villie han skulde studere, eller for Teologien, der er Dronningen for dem alle. Jeg kunde have ønsket, at han skulde være blevet sin Families Pryd, da vi lever i en Tidsalder, hvor vore Konger rigeligt belønner den ædle og dydige Lærdom; thi Lærdom uden Dyd er som Perler paa en Mødding. Han tilbringer hele Dagen med at finde ud af, om Homer har udtrykt sig godt eller daarligt i det og det Vers af Iliaden; om Martial har været usædelig i det og det Epigram; om disse eller hine Vers hos Virgil skal forstaas paa den ene eller den anden Maade. Kort sagt, han søger al sin Aandsføde i de omtalte Digteres Bøger, og desuden i Horats, Persius, Juvenal og Tibullus. Thi han giver meget lidt for de nyere Digtere paa Spansk, og trods hans Mangel paa Tilbøjelighed for den spanske Poesi løber det nu rundt i hans Hovede, fordi han har foresat sig at skrive en Glose til fire Linier, som man har sendt ham fra Salamanca, og som, saavidt jeg véd, er blevet opgivet som Thema ved en litterær Væddekamp." Til alt dette svarede Don Quixote: „Børnene, Herre, er Stykker skaarne ud af Forældrenes Hjerte, og følgelig maa man, hvad enten de er gode eller onde, elske dem, som Sjælen, der giver os Liv. Det er Forældrenes Pligt, stedse fra den spæde Alder at lede dem paa Dydens, den ædle Dannelses og de gode kristelige Sæders Vej, for at de, naar de bliver voksne, kan være en Støttestav for deres Forældre og en Ære for deres Efterkommere. Men at tvinge dem til at studere en eller anden Videnskab anser jeg ikke for raadeligt, skønt det ingen Skade kan gøre at søge at bevæge dem dertil ved mild Overtalelse. Og saafremt de ikke maa studere *pro pane lucrando*, det vil sige, hvis Studenten er saa lykkelig, at Himmelen har givet ham Forældre, der efterlader ham noget til det daglige Brød, er jeg af den Mening, at de bør lade ham vælge den Lærdomsgren, som de ser, han selv foretrækker. Og skønt Digtekunsten tjener mindre til Nytte end til Fornøjelse, hører den dog ikke til de aandelige Beskæftigelser, som vanærer den, der hengiver sig til dem. Digtekunsten, kære Herre, er efter min Mening en sart, ungdommelig og fuldendt dejlig Jomfru, som andre Jomfruer omkredser, bestræbende sig for at berige hende, smykke hende og omgive hende med en højere Glans. Disse sidste er alle de andre Videnskaber, og hun vil tage dem alle i sin Tjeneste, ligesom de alle

Ayuntamiento de Madrid

ved hende faar et højere Værd. Men denne Jomfru maa ikke befamles af plumpe Hænder og ikke slæbes rundt i Gaderne, ikke stilles til Skue paa Hjørnerne af Torve eller i Paladsernes fortrolige Kroge. Hun er dannet af et saa ædelt Metal, at den, som forstaar at behandle det, kan forvandle det til rent Guld af uskatterlig Værdi. Den, i hvis Værge hun er, maa holde hende inden for de rette Skranker og ikke tilstede, at hun slaar sig løs i usømmelige Satirer og skammelige Sonetter. Hun maa for ingen Pris være til fals, undtagen naar det drejer sig om heroiske Digte, sorgtunge Tragedier og muntre, sindrige Komedier. Man bør ikke lade Poesiens Kunst øves af grove Skæmtefugle eller af Pøbelen, der ikke er i Stand til at erkende og sætte tilbørlig Pris paa de Skatte, den rummer. Og nu maa De ikke tro, min Herre, at jeg her ved Pøbel blot forstaar Folk af ringere, plebejisk Stand, nej, enhver udannet, om han saa er en fornem Herre eller Fyrste, kan og maa regnes med til Pøbelen. Altsaa, den, der opfylder alle disse Krav, beskæftiger sig med Poesi og selv rummer Poesi, vil blive berømt og hans Navn højagtet hos alle dannede Folkefærd over hele Verden. Og hvad nu angaar Deres Bemærkning, min Herre, om at Deres Søn ikke sætter synderlig Pris paa de spanske Digtere, saa er jeg overbevist om, at han her gør sig skyldig i en Fejltagelse, og jeg vil begrunde det dermed, at den store Homer ikke skrev paa Latin, fordi han var Græker, og lige saa lidt har Virgil skrevet paa Græsk, thi han var Latiner. Kort sagt, alle Oldtidens Digtere skrev i det Sprog, som de indsugede med Modermælken, og søgte ikke til et fremmed for at udtrykke deres ophøjede Tanker. Da det nu forholder sig saaledes, vilde det ogsaa være fornuftigt, om den samme Skik bredte sig hos alle Folkeslag, saa at man altsaa ikke foragtede den tyske Digter, fordi han skrev i sit eget Sprog, ej heller den kastillanske eller den biscayiske, der digter i sit. Men Deres Søn, min Herre, føler, i det mindste forestiller jeg mig det saaledes, ikke netop Ubehag ved den spanske Poesi, men snarere ved de Digtere, som udelukkende skriver paa deres Spansk uden at forstaa noget andet Sprog eller en anden Videnskab, som kunde vække og understøtte deres medfødte poetiske Talent og berige det med forhøjet Skønhed. Men selv her kan man gøre sig skyldig i en Fejltagelse,

Ayuntamiento de Madrid

thi, og det er den eneste rette Anskuelse: Digteren fødes. Det vil sige: Den fødte Digter kommer allerede af Moders Liv som Digter, og ved dette Talent, som Himmelen har skænket ham, skaber han, uden yderligere Studium eller Kunst, Værker, der stadfæster hin Klassikers Sentens: *Est deus in nobis,* etc. Dog siger jeg tillige, at den fødte Digter vil yde noget bedre og opnaa større Anerkendelse, naar han tager Kunsten til Hjælp, end den, der kun vil være Digter, fordi han forstaar sig paa Kunsten. Grunden hertil er den, at Kunsten ikke overgaar Naturen, men kun gør denne fuldkommen. Naar Naturen er forbundet med Kunsten og Kunsten med Naturen, vil de følgelig begge i Forening frembringe en fuldkommen Digter. Nu vil jeg af alt, hvad jeg har sagt, drage den Slutning, min ædle Herre, at de skal lade Deres Søn drage did, hvorhen hans Stjerne kalder ham. Thi da han er saa dygtig i sit Studium — og det er han jo i hvert Fald sikkert — og allerede har betraadt Videnskabens første Trin, nemlig Sprogene, vil han ved Hjælp af disse selv svinge sig op til den verdslige Videns Toppunkt, hvilket fortræffeligt anstaar sig for en Adelsmand, der ikke vil slaa ind paa nogen lærd Løbebane, og følgelig ærer, smykker og ophøjer ham lige saa fuldt, som Mitraen en Biskop og Talaren en erfaren Retslærd. Deres Velbyrdighed kan altsaa skænde paa Deres Søn, naar han skriver Satirer, der gaar en andens Ære for nær, De kan straffe ham og sønderrive dem. Men hvis han skriver Satirer efter Horats' Mønster og deri fordømmer Lasten i Almindelighed, saaledes som denne saa smagfuldt har gjort det, saa bør De rose ham, eftersom det er Digterne tilladt at revse Misundelsen og i sine Vers tale ondt om de misundelige og ligesaa om de andre Laster, forudsat han ikke kendetegner bestemte Personer. Men der gives Digtere, som blot for at sige en Ondskabsfuldhed udsætter sig for den Fare at blive forviste til Pontus' Øer. Er Digteren kysk, vil han ogsaa være det i sine Vers. Pennen er Sjælens Tunge; saaledes som Forestillingerne avles i den, saaledes kommer de ogsaa paa Papiret. Naar Konger og Fyrster finder Poesiens vidunderlige Gave hos forstandige, dydige og værdige Personer, saa ærer, agter og beriger de dem, ja, bekranser dem med Blade af det Træ, Lynilden aldrig beskadiger, som til et Tegn paa, at ingen maa skade dem, der ser deres Tindinger ærede og smykkede med saadanne Kranse."

Ayuntamiento de Madrid

Han med den grønne Kappe var meget forundret over Don Quixotes Tale, ja, i saa høj Grad, at han lidt efter lidt tildels opgav den Anskuelse, at Ridderen var afsindig. Men midt under denne Samtale var Sancho, der slet intet Behag fandt i den, gaaet lidt bort fra Vejen og hen til nogle Hyrder, som der i Nærheden var beskæftigede med at malke deres Faar; han vilde bede dem om at faa lidt Mælk. Herremanden, der var overmaade fornøjet med Don Quixotes fornuftige Tale og rigtige Tænkemaade, vilde netop til at forny Samtalen, da Ridderen løftede Hovedet og saá, at der lige imod dem paa Vejen kom en Karre, der var helt behængt med kongelige Bannere, og i den Tanke, at det maatte være et nyt Eventyr, raabte han med vældig Røst til Sancho, at han skulde komme og give ham hans Hjælm. Saa snart Sancho hørte, der blev kaldt paa ham, forlod han Hyrderne, sporede i største Hast sin Rucio og naaede hen til det Sted, hvor hans Herre holdt. Men denne skulde nu friste et rædsomt og saare besynderligt Eventyr.

XVII. KAPITEL

Hvori den højeste Grad og Tinde skildres, hvortil DON QUIXOTES uhørte Heltemod naaede og kunde naa; saavel som det saare lykkeligt fuldendte Eventyr med Løven.

Historien fortæller, at Sancho, da Don Quixote raabte til ham om at bringe ham Hjælmen, netop var i Begreb med at købe nogle Humpler Flødeost af Hyrderne; men i Befippelsen over sin Herres store Hastværk vidste han hverken, hvad han skulde stille op med dem, eller hvad han skulde komme dem i, og da han havde betalt dem, vilde han nødigt miste dem. Han greb derfor til det Middel at slaa dem i sin Herres Hjælm, og med denne fortræffelige Proviant vendte han tilbage til sin Herre for at høre, hvad han vilde. Saa snart han kom hen til ham, sagde Don Quixote: „Giv mig Hjælmen, min Ven, thi enten forstaar jeg mig kun lidet paa Eventyr, eller ogsaa er det, jeg øjner

Ayuntamiento de Madrid

hist henne, ét, som vil nøde mig til straks at gribe til mine Vaaben." Han med den grønne Kappe, som hørte dette, vendte Blikket til alle Sider, men kunde ikke opdage andet end Karren, der kom dem imøde og var prydet med et Par smaa Bannere, hvoraf han sluttede, at den var læsset med Penge til Hans Majestæt, og det sagde han ogsaa til Don Quixote. Men denne kunde ikke fæste Tro dertil, da han stedse var i den Formening, at alt, hvad der mødte ham, maatte være et Eventyr, ja, altid et Eventyr. Han svarede altsaa Herremanden: „At være vel forberedt til Krig er allerede den halve Sejr. Der tabes intet ved, at jeg holder mig beredt, thi jeg véd af Erfaring, at jeg har synlige og usynlige Fjender, og jeg véd ikke, naar og hvor, paa hvilken Tid eller i hvad Skikkelse de vil angribe mig." Derpaa vendte han sig til Sancho og krævede sin Hjælm. Og da Sancho ikke saá nogen Mulighed for at faa Flødeosten ud, blev han tvungen til at række ham Hjælmen, som den var. Don Quixote tog den, og uden at se, hvad der var i den, satte han den i største Hast paa Hovedet; da Osten herved blev trykket sammen og maset, begyndte Vallen at rende ned over Ridderens Ansigt og Skæg, hvorover han blev saa forskrækket, at han sagde til Sancho: „Hvad er det, Sancho? Jeg synes, min Hovedskal bliver blød og min Hjerne smelter, eller ogsaa er jeg badet i Sved fra Top til Taa. Men dersom det er Sved, er det sandelig ikke Angstens. Ganske vist tror jeg, at det maa være et græsseligt Eventyr, der nu forestaar mig. Hvis du derfor har noget, jeg kan tørre mig af paa, saa giv mig det; thi denne rigelige Sved blænder mine Øjne." Sancho tav, gav ham et Tørklæde og takkede Gud i sit Hjerte, at hans Herre ikke havde opdaget Sammenhængen. Don Quixote tørrede sig og tog Hjælmen af for at se, hvad der egentlig var Grunden til, at han havde saadan en isnende Fornemmelse i Hovedet; men da han saá den hvide Grød i Hjælmen, løftede han den op til Næsen, lugtede til den og sagde: „Ved min Herskerinde Dulcinea af Tobosos Liv, det er Flødeost, du har lagt i den, din Skurk, din Fraadser og uvorne Vaabendrager!" Hertil svarede Sancho med stor Koldsindighed og Forstillelse: „Hvis det er Flødeost, vil Deres Velbyrdighed saa ikke lade mig faa den at spise. Eller nej, Fanden kan spise den, for han maa have lagt den der. Hvor skulde jeg

Ayuntamiento de Madrid

vel have faaet den Dumdristighed at besmøre Deres Velbyrdigheds Hjælm? Dèr er De paa Vildspor; saa fræk er jeg ikke! Gud har da givet mig saa megen Forstand, at jeg mærker, jeg ogsaa maa have Troldmænd, der forfølger mig, mig, der er en Skabning og et Lem af Deres Velbyrdighed, og de maa have lagt det Smøreri ned i den for at opirre Dem og faa Dem til i Deres Forbitrelse at mørbanke min arme Ryg, som De har for Sædvane. Men denne Gang tror jeg sandelig, de har spildt deres Ulejlighed; thi jeg stoler paa min Herres gode Forstand, der nok kan begribe, at jeg hverken har Flødeost eller Mælk eller noget af den Slags hos mig, og at jeg, hvis jeg havde det, hellere vilde putte det i Maven end i Hjælmen." „Det er altsammen meget muligt," sagde derpaa Don Quixote, og alt dette saá og hørte Herremanden og undrede sig derover, mest dog over, at Don Quixote, da han havde faaet Hovedet og Ansigtet, Skægget og Hjælmen aftørret, straks satte denne paa, rykkede sig fast i Stigbøjlerne, følte efter, om Sværdet sad løst i Skeden, greb om Lansen og sagde: „Nu maa der komme, hvad komme vil; jeg har Mod til at byde det Spidsen, om det saa var Djævelen i egen Person."

Imidlertid nærmede Karren med Fanerne sig; den var ikke ledsaget af andre end Kusken, der red paa et Muldyr, og en Mand, som sad foran paa Karren. Don Quixote anbragte sig lige i Vejen for Køretøjet og sagde: „Hvor skal I hen, Godtfolk? Hvad er det for en Karre? Hvad har I i den, og hvad er det for Bannere?" Hertil svarede Kusken: „Karren er min. Hvad der er i den? To vilde Løver i Bur, som den øverstbefalende i Oran sender til Hoffet som en Gave til Hans Majestæt. Bannerne er Kongens, vor Herres, til Tegn paa, at det, der befinder sig her, er Kongens Ejendom." „Er Løverne store?" spurgte Don Quixote. „Saa store," svarede den Mand, der sad udenfor Døren til Buret, „at der aldrig nogensinde er kommet større eller blot lige saa store fra Afrika til Spanien. Det er en Løve og en Løvinde; Løven er i det forreste Bur og Løvinden i det bagerste. De er sultne nu; thi de har endnu ikke faaet noget at spise i Dag, og derfor maa Deres Velbyrdighed ikke opholde os, thi vi maa hurtigst muligt se at naa et Sted, hvor vi kan give dem deres Foder." Derpaa sagde Don Quixote med et svagt Smil:

Ayuntamiento de Madrid

„Kommer man til *mig* med saadan et Par jammerlige Løver? Til *mig* med elendige Løver, og det netop paa denne Tid af Dagen? Nu, saa skal de Herrer, der har sendt dem hid, ved Gud ogsaa faa at se, om jeg er en Mand, som er bange for Løver! Stig ned, min gode Mand, og da I er Løvevogteren, saa luk Burene op og driv de vilde Bæster ud, for at jeg her i aaben Mark kan lære dem, hvem Don Quixote af Mancha er, til Skam og Skændsel for de Troldmænd, som sender mig dem." „Oho!" sagde Herremanden til sig selv, „nu har vor Ridder tydelig vist, hvordan det er fat med ham. Flødeosten har ganske sikkert gennemblødt hans Hovedskal og bragt hans Hjerne i Forraadnelse." I det samme nærmede Sancho sig og sagde til ham: „For Guds Skyld, Herre, kan Deres Velbyrdighed dog ikke sørge for, at min Herre Don Quixote ikke binder an med disse Løver; thi hvis han gør det, river de straks os alle i Stumper og Stykker." „Er eders Herre da saa forrykt," sagde Herremanden, „at I maa tro og frygte, at han vil give sig i Kast med disse fæle Vilddyr?" „Han er ikke forrykt," svarede Sancho, „men en Vovehals." „Jeg skal gøre mit til, at han denne Gang *ikke* er det," sagde Herremanden. Han nærmede sig til Don Quixote, der trængte ind paa Løvevogteren, for at denne skulde aabne Burene, og sagde til ham: „Hr. Ridder, de vandrende Riddere bør kun indlade sig paa Eventyr, som de tør haabe vil faa et lykkeligt Udfald, og ikke paa dem, som berøver dem ethvert saadant Haab; thi den Tapperhed, som overskrider Forvovenhedens Grænser, maa snarere regnes for Daarskab end for Sjælsstyrke. Tilmed kommer disse Løver jo ikke for at angribe Deres Velbyrdighed, det har de aldrig drømt om; de sendes som Gave til Hans Majestæt, og det vil ikke være vel gjort at forhale eller forhindre deres Rejse." „Drag De kun videre, Deres Velbyrdighed," svarede Don Quixote, „fornøj Dem med Deres dresserede Agerhøne og Deres dristige Fritte, og lad enhver blive i sit Kald. Dette er nu mit Kald, og jeg véd bedst selv, om disse Herrer Løver kommer for at angribe mig eller ikke." Derpaa vendte han sig til Løvevogteren og sagde: „Jeg sværger dig til, din Kæltring, at hvis du ikke straks paa Stedet aabner Burene, saa skal jeg nagle dig til Karren med min Lanse!" Kusken, der saá, at det var dette væbnede Spøgelses ramme Alvor, sagde til ham: „Herre,

Ayuntamiento de Madrid

vil Deres Velbyrdighed ikke af Barmhjertighed tillade, at jeg spænder Muldyrene fra og bringer mig selv og dem i Sikkerhed, før Løverne bliver lukkede ud? Thi hvis de slaar dem ihjel for mig, saa er jeg ødelagt for Livstid; alt, hvad jeg ejer og har i denne Verden, bestaar i denne Karre og disse Muldyr." „O du lidettroende!" raabte Don Quixote, „stig ned og spænd fra! Gør alt, hvad du lyster. Du skal snart faa at se, at du kunde have sparet dig den Møje, og at det er spildt Forsigtighed." Det lod Kusken sig ikke sige to Gange, men skyndte sig alt, hvad han kunde, at faa Muldyrene spændt fra, og Løvevogteren raabte med hævet Røst: „Jeg kræver alle dem, som er til Stede her, til Vidner paa, at jeg imod min Villie bliver tvunget til at aabne Burene og slippe Løverne ud, og at denne Herre skal tage al den Ulykke og Skade paa sin Kappe, som disse Bæster gør, og ligeledes staa inde for min Løn og mit Gebyr. Men bring De Dem nu i Sikkerhed, mine Herskaber, førend jeg lukker op; thi jeg selv er ikke i Fare, jeg er vis paa, at de ikke vil gøre mig noget." Herremanden søgte endnu en Gang at overtale Ridderen til at lade være med at begaa en saadan Daarskab; at indlade sig paa et saa afsindigt Foretagende vilde være at friste Gud. Dertil svarede Don Quixote, at han nok vidste, hvad han gjorde. Herremanden bad ham om at overveje Sagen; han var overbevist om, at han var hildet i et Selvbedrag. „Nuvel, min Herre," sagde Don Quixote, „hvis Deres Velbyrdighed ikke vil være Tilskuer til dette Stykke, som efter Deres Mening vil udarte til et Sørgespil, saa giv Deres Graaskimmel af Sporerne og bring Dem i Sikkerhed." Da Sancho hørte det, bad han ham med grædende Taarer om at afstaa fra dette Foretagende, mod hvilket Eventyret med Vindmøllerne eller det rædsomme med Valkemøllerne, kort sagt, alle de Bedrifter, han havde udøvet i hele sit Liv, kun havde været Sukkerbrød og Bryllupskage. „Betænk dog, Herre," sagde Sancho, „at dette her hverken er Trylleri eller noget i den Smag; thi igennem Burets Staver og Sprinkler har jeg set Poten af en virkelig Løve, og af den slutter jeg, at den Løve, som har den Slags Kløer, maa være større end et Bjerg." „I det mindste har din Frygt sikkert ladet dig se den større end den halve Klode," svarede Don Quixote; „gaa lidt til Side, Sancho, og lad mig blive tilbage;

Ayuntamiento de Madrid

Den overvundne Spejlridder.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

skulde jeg finde min Død her, saa kender du jo vor gamle Aftale: Begiv dig til Dulcinea. Mere siger jeg dig ikke." Han tilføjede nu adskillige andre Ting, der ganske betog dem alle Haabet om at faa ham overtalt til at afstaa fra sit vanvittige Forehavende. Han i den grønne Kappe vilde gerne have sat sig imod det med Magt, men han saá, hvor ulige deres Bevæbning var, og ansaa det følgelig ikke for fornuftigt at give sig i Kast med et afsindigt Menneske, thi et saadant forekom Don Quixote ham nu i enhver Henseende at være. Da Don Quixote nu paany vendte sig til Løvevogteren for at skynde paa ham og forny sine Trusler, tog Herremanden Anledning til at spore sin Hoppe, den gode Sancho sin Rucio og Kusken sine Muldyr, og alle skyndte de sig saa meget, de kunde, at fjerne sig saa langt fra Karren som muligt, før Løverne kom ud. Sancho begræd sin Herres visse Død, thi denne Gang, mente han, vilde han ikke kunne undgaa at finde den for Løvernes Kløer. Han forbandede sin Skæbne og sagde, at det i en usalig Stund var faldet ham ind paany at gaa i hans Tjeneste. Men trods al sin Graad og Jamren glemte han ikke at prygle løs paa sin Rucio for hurtigt at komme bort fra Karrens Nærhed. Da Løvevogteren saá, at de flygtende allerede var langt borte, begyndte han paany at trænge ind paa Ridderen med Forestillinger og Paamindelser, som han allerede havde gjort én Gang før. Men Don Quixote svarede ham, at han skulde lukke op og ikke ulejlige sig med flere Forestillinger og Paamindelser, da de var til ingen Nytte, men i Stedet for skynde sig lidt.

Medens Løvevogteren endnu tøvede med at aabne det første Bur, overvejede Don Quixote, om det vilde være bedst at kæmpe til Fods eller til Hest. Tilsidst besluttede han at gaa i Kamp til Fods, da han frygtede for, at Rosinante vilde blive sky ved Synet af Løverne. Han sprang altsaa af Hesten, kastede Lansen fra sig, tog Skjoldet paa Armen, drog Sværdet af Skeden og gik Skridt for Skridt med vidunderlig Beslutsomhed og uforfærdet Mod frem og stillede sig foran Karren, idet han af ganske Hjerte befalede sig Gud og sin Herskerinde Dulcinea i Vold. Nu maa man vide, at da Forfatteren af denne sandfærdige Historie kommer til dette Sted, giver han sin Beundring frit Løb og udbryder: „O du kæmpestærke, du over al Berømmelse hæ-

Ayuntamiento de Madrid

vede, tapre Don Quixote af Mancha, du Spejl, hvori alle Verdens tapre Helte kan spejle sig, du ny, genopvakte Don Manuel de Leon, som var det spanske Ridderskabs Ros og Ære! Med hvilke Ord skal jeg berette om denne rædsomme Heltedaad, ved hvilke Grunde skal jeg gøre den troværdig for Efterslægten? Eller hvilke Lovord kan man vel finde, som ikke anstaar sig for dig og svarer til dit Værd, var de end mere overdrevne end selv de største Overdrivelser? Til Fods, alene, uforsagt, fuld af Mod, kun med et Sværd, og det ingenlunde et med skarp Æg og Toledos Mærke paa Klingen, med et Skjold, og det ikke et af særligt glinsende og poleret Staal, staar du dèr og venter, oppebiende to af de vildeste Løver, som Afrikas Skove nogensinde har fostret. Dine egne Gerninger skal synge din Pris, tapre Manchaner, thi jeg maa lade det bero ved deres Fortræffelighed, da jeg savner Ord til at rose dem." Her ender Forfatterens begejstrede Udbrud, som vi har villet meddele. Idet han atter knytter Fortællingens Traad, fortsætter han med følgende Ord:

Da Løvevogteren saá, at Don Quixote allerede havde sat sig i Positur, og at han ikke kunde undgaa at slippe Hanløven ud, medmindre han vilde udsætte sig for den vrede og uforfærdede Ridders Unaade, aabnede han det forreste Bur paa vid Gab; heri befandt sig, som sagt, Hanløven, der var uhyre stor og af et rædsomt og græsseligt Udseende. Det første, den gjorde, var at dreje sig til alle Sider i Buret, hvor den havde ligget udstrakt, vise Kløerne og række og strække sig Gang paa Gang. Derpaa spærrede den Gabet op, gabede dovent og længe, og viskede sig Støvet af Øjnene med Tungen, der hang næsten en halv Alen ud af Munden, hvorpaa den slikkede sig i Ansigtet. Da dette var sket, stak den Hovedet ud af Buret og saá sig om til alle Sider med Øjne, der glødede som Kul. Det var et Syn, en Opførsel, der kunde indjage selve Forvovenheden Skræk. Kun Don Quixote betragtede den ufravendt og nærede det Ønske, at den straks maatte springe ned fra Karren, for at han kunde komme i Nærkamp med den, da han agtede at hugge den i Stykker med sine Hænder. Thi saa vidt gik hans overvældende og aldeles uhørte Galskab. Men den ædle Løve udviste langt snarere Venlighed end Hovmod, og uden at bryde sig om Barnestreger og Pralerier vendte den ham, efter, som sagt, at have

Ayuntamiento de Madrid

set sig om til alle Sider, ganske roligt Ryggen, viste Don Quixote sin Bag og lagde sig atter ligegyldig og koldsindig ned i sit Bur. Da Don Quixote saá det, befalede han Vogteren at slaa løs paa Løven og tirre den for at faa den til at komme ud. „Det kunde aldrig falde mig ind," svarede Løvevogteren, „thi hvis jeg tirrede den, blev jeg selv den første, den rev i Stykker. Hr. Ridder, Deres Velbyrdighed bør nu nøjes med, hvad De allerede har gjort; thi det er alt, hvad man kan kræve af det mest uforfærdede Mod, og ikke indlade Dem paa at friste Lykken for anden Gang. Døren staar aaben for Løven, den kan selv afgøre, om den vil komme ud eller ikke, men da den hidtil ikke har forladt Buret, vil den ikke gøre det hele Dagen i Dag. Deres Velbyrdigheds dristige Mod er allerede tilstrækkeligt lagt for Dagen; ingen tapper Kriger er, efter mine ringe Tanker, forpligtet til mere end at udfordre sin Fjende og afvente hans Komme i aaben Mark; og naar Modstanderen saa ikke viser sig, hviler Skændselen paa *ham*, medens den ventende vinder Sejrens Krans." „Saaledes er det i Sandhed," sagde Don Quixote, „luk Døren til, min Ven, og giv mig, saa godt du formaar, et fuldgyldigt Vidnesbyrd for alt, hvad du her har set mig udføre: nemlig hvorledes du lukkede op for Løven, hvorledes jeg ventede paa den, og den ikke kom ud, hvorledes jeg atter ventede paa den, og den stadig ikke vilde komme ud, men lagde sig ned igen. Jeg er ikke forpligtet til mere; og nu bort med Trolderiet, og Gud beskytte Ret og Sandhed og det sande Ridderskab! Luk til, som jeg har sagt dig; imidlertid vil jeg give de flygtede og fraværende et Tegn, for at de kan komme og af din egen Mund høre om denne Heltebedrift."

Det gjorde Løvevogteren, og Don Quixote fæstede det Tørklæde, hvormed han havde tørret Osteregnen af sit Ansigt, til Spidsen af sin Lanse og begyndte at kalde paa de andre, som ikke var standsede i deres Flugt og for hvert Trin saá sig tilbage, allesammen løbende i Flok og drevne frem af Herremanden. Men da Sancho endelig saá, at der blev gjort Tegn med det hvide Klæde, sagde han: „Gid jeg maa dø, om ikke min Herre har overvundet alle de vilde Bæster, siden han vinker ad os!" De standsede alle og blev vár, at det var Don Quixote, der gav dem disse Tegn. Deres Frygt fortog sig tildels, og de

Ayuntamiento de Madrid

nærmede sig lidt efter lidt, indtil de tydeligt kunde høre Don Quixotes Røst kalde paa dem. Endelig vendte de tilbage til Karren, og saa snart de havde naaet den, sagde Don Quixote til Kusken: „Spænd nu dine Muldyr for igen, min gode Ven, og fortsæt din Rejse. Og du, Sancho, giv ham to Dukater til ham selv og Løvevogteren, som en Erkendtlighed for den Tid, de er blevet sinket her for min Skyld." „Det gør jeg hjertens gerne," sagde Sancho, „men hvad er der blevet af Løverne? Er de døde eller levende?" Nu fortalte Løvevogteren meget udførligt og med mange Pusterum om, hvorledes Kampen var endt, og han overdrev, saa godt han vidste og kunde, Don Quixotes Tapperhed og fremhævede, at Løven var blevet saa ræd, da den saá ham, at den hverken havde haft Lyst eller Mod til at forlade sit Bur, uagtet dette i lang Tid havde staaet aabent. Og fordi han selv havde sagt til Ridderen, at det vilde være at friste Gud, om man tirrede Løven for med Magt at tvinge den til at komme ud, saaledes som han havde forlangt, havde Ridderen endelig, skønt saare ugerne og meget imod sit Ønske, tilladt, at Døren blev lukket igen.

„Hvad mener du nu, Sancho?" sagde Don Quixote; „kan nogen Slags Trylleri veje op imod den sande Tapperhed? Lykken kunde Troldmændene vel berøve mig, men umuligt min Dristighed og mit Mod." Sancho rykkede ud med Dukaterne, Kusken spændte for, Løvevogteren kyssede Don Quixote paa Haanden for den modtagne Gunst og lovede ham at fortælle Kongen selv om denne Heltedaad, saa snart han kom til Residensen. „Hvis Hans Majestæt saa skulde spørge om, hvem der har udøvet den, saa sig, at det var Løveridderen. Thi jeg ønsker, at det Navn, jeg hidtil har baaret: Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse, for Fremtiden skal forvandles, ombyttes, forandres og omformes til dette Navn; og heri følger jeg de vandrende Ridderes gamle Skik, som forandrede deres Navne, naar de fik Lyst, eller naar de fandt deres Regning derved." Nu kørte Karren sin Vej, og Don Quixote, Sancho og han med den grønne Kappe fortsatte deres.

I al denne Tid havde Don Diego de Miranda ikke talt et Ord, da han var fuldstændig optaget af at betragte Don Quixote og mærke sig hans Gerninger og Tale, og han ansaa ham for et

Ayuntamiento de Madrid

lyst Hovede, der var en Nar, og for en Nar, der paa mange Punkter havde et lyst Hovede. Første Del af Don Quixotes Historie havde han endnu ikke stiftet Bekendtskab med; thi hvis han havde læst den, vilde han være ophørt med at undre sig over Ridderens Gerninger og Tale, da han i saa Fald allerede vilde have vidst, af hvilken Art hans Galskab var. Men da han ikke kendte den, holdt han ham snart for gal og snart for klog; thi Ridderens Tale var sammenhængende, smagfuld og holdt i velvalgte Udtryk, og hvad han foretog sig, var urimeligt, forvovent og taabeligt. Herremanden sagde til sig selv: Kan der tænkes nogen større Urimelighed end at sætte en Hjælm fuld af Fløde-ost paa Hovedet og bilde sig ind, at Troldmænd har gennemblødt ens Hjerneskal? Eller noget mere taabeligt og forvovent end for enhver Pris at ville prøve Styrke med Løver?

Disse Betragtninger og denne Enetale afbrød Don Quixote ved at sige til ham: „Der kan vel ikke være nogen Tvivl om, Hr. Don Diego de Miranda, at De i Deres Hjerte anser mig for et afsindigt, forrykt Menneske? Det vilde heller ikke være saa underligt, om det forholdt sig saaledes; thi mine Gerninger giver ikke Vidnesbyrd om andet. Nuvel, trods det skal jeg vise Dem, at jeg hverken er saa forrykt eller saa aandssvag, som det har forekommet Dem. Det klæder en statelig Ridder vel at bibringe en vild Tyr et lykkeligt Lansestød midt paa en offentlig Plads og for sin Konges Øjne; det klæder en Ridder vel at storme hen over Kampladsen iført sine straalende Vaaben og i det smukke Køns Paasyn; det klæder alle Riddere vel, naar de ved Krigsøvelser (eller noget, der tager sig saaledes ud) underholder, fornøjer og, om man kan anvende det Udtryk, ærer deres Fyrsters Hof. Men først og fremmest klæder det den vandrende Ridder vel at ile hen over ensomme Strækninger, gennem Ørkener og over Korsveje, gennem vilde Skove, Klippelandskaber og Fjelde for at søge farlige Eventyr i den Hensigt at føre dem til en lykkelig Ende, kun for derved at opnaa et straalende og uforgængeligt Ry. Jeg siger: at det klæder en vandrende Ridder bedre at ile en Enke til Hjælp paa et eller andet øde og forladt Sted end en Ridder ved Hoffet med kælne Ord at bejle til en Frøken i de store Byer. Hver af disse Ridderklasser har sit særlige Kald: Lad den, der lever ved Hoffet, opvarte det smukke

Ayuntamiento de Madrid

Køn, ved sit Følges prægtige Dragter forlene sin Konges Hof med større Glans, underholde fattigere Riddere med sit Taffels prunkende Retter, anstille Kampspil, afholde Turneringer, vise sig stor, gavmild og pragtlysten, men først og fremmest som en god Kristen, og ved en saadan Fremtræden tilfulde opfylde de Pligter, der er ham foreskrevne. Men den vandrende Ridder skal gennemsøge Verdens mørke Afkroge, trænge ind i de mest forvirrede Labyrinter, ved hvert Skridt forsøge det umulige, paa ensomme Heder mandigt udholde Solens glødende Straaler midt om Sommeren, og om Vinteren Stormenes og den isnende Kuldes Umildhed og Strenghed. Løver skal ikke skræmme ham, Uhyrer ikke faa ham til at gyse, Drager ikke indjage ham Frygt; thi hans sande og væsentlige Kald er just at opsøge hine, angribe disse og overvinde dem alle. Da det nu er blevet mig beskaaret at være en af de vandrende Ridderes Tal, kan jeg ikke undlade at vove mig ud i alt det, som efter min Anskuelse falder ind under mit Ridderkalds Retsomraade. Altsaa paahvilede det mig rettelig at angribe de Løver, jeg lige har angrebet, skønt jeg indsaa, at det var en umaadelig Forvovenhed. Thi jeg véd godt, hvad Tapperhed er, nemlig en Dyd, der staar midt imellem to Yderligheder: Fejghed og Forvovenhed. Men dog er det mindre skadeligt, at den tapre stiger op til og strejfer Forvovenhedens Grænse, end at han synker ned og strejfer Fejghedens Grænse. Ligesom en Ødeland lettere bliver gavmild end den gerrige, saaledes har ogsaa den forvovne lettere ved at vise sand Tapperhed, end Kujonen ved at hæve sig dertil. Og naar det gælder at friste Eventyr, saa maa De tro mig, Hr. Don Diego: det er bedre at gøre for meget af det gode end for lidt. Thi det klinger bedre i Ørene, naar man hører: at den og den Ridder er ubesindig og forvoven, end naar man hører, at den og den Ridder er bange og fejg."

„Jeg maa sige, Hr. Don Quixote," svarede Don Diego, „at alt, hvad Deres Velbyrdighed har sagt og gjort, er saa nøje afvejet paa Fornuftens Vægtskaal, at Viseren staar aldeles midt paa og Skaalene lige højt; og det er min Mening, at hvis det vandrende Ridderskabs Anordninger og Love skulde gaa tabt, saa kunde de findes i Deres Velbyrdigheds Barm som i deres egentlige Gemmested og Arkiv. Men lad os nu skynde os, thi

Ayuntamiento de Madrid

det begynder at blive sildigt. Vi vil søge at naa min Landsby og mit Hus, hvor Deres Velbyrdighed kan hvile ud efter den overstaaede Anstrengelse, om ikke af Legemet, saa dog af Sjælen, hvilken ofte tillige udmatter Legemet." „Jeg modtager dette Tilbud som en særlig Naade og Gunstbevisning, Hr. Don Diego," svarede Don Quixote. De sporede nu deres Dyr ivrigere end før, og Klokken kunde vel være hen ad to om Eftermiddagen, da de kom til Landsbyen og det Hus, som tilhørte Don Diego, hvem Don Quixote kaldte Ridderen af den grønne Kappe.

HER ENDER FEMTE BOG

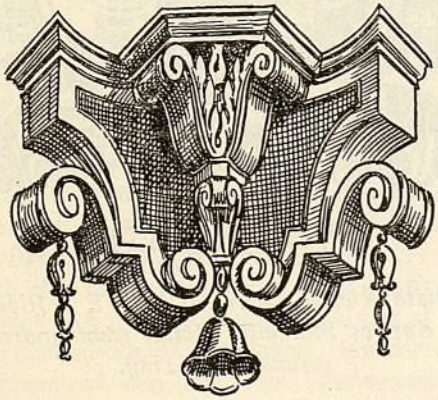

Ayuntamiento de Madrid

XVIII. KAPITEL

Hvad der hændte Ridder DON QUIXOTE i Ridderen af den grønne Kappes Slot eller Bolig, samt andre saare forunderlige Ting.

DON QUIXOTE fandt Don Diego de Mirandas Hus rummeligt, som Beboelseshuse i Regelen er det i Landsbyerne. Men over Indkørslen saá han hans Vaaben, skønt indhugget paa uslebet Sten, i den indre Gaard Vinlageret, Kælderen i Porten og en Mængde Lerkar rundt omkring, og da disse forfærdiges i el Toboso, mindede de ham straks om hans fortryllede og forvandlede Dulcinea. Og dybt sukkende, uden at give Agt paa, hvad han sagde, og hvem der var tilstede, udbrød han:

„O søde Mindetegn, til Kval kun fundne!
Ja, glædelige, søde, da Gud vilde!

O, I Tobosanske Kar, hvilken sød Erindring om min største Smerte har I ikke kaldt tilbage i mit Minde!“ Dette hørte den

Ayuntamiento de Madrid

poetiske Student, Don Diegos Søn, der sammen med sin Moder var kommet ud af Huset for at modtage ham. Baade Moder og Søn blev højligt forbavsede over Don Quixotes sælsomme Udseende; denne steg straks ned af Rosinante og udbad sig med megen Høflighed Damens Haand til Kys. Men Don Diego sagde: „Frue, modtag med Deres sædvanlige Venlighed Hr. Don Quixote af Mancha, som De her ser for Dem, en vandrende Ridder, og det den tapreste og forstandigste, Verden ejer.“ Husets Frue, som hed Doña Christina, modtog ham med megen Høflighed og Venskabelighed, og Don Quixote tilbød hende sin Tjeneste med en hel Mængde forstandige og forbindtlige Ord. Næsten de samme Høfligheder udvekslede han med Studenten, som Don Quixote, da han hørte ham tale, maatte anse for en klog og skarpsindig ung Mand. Her skildrer Forfatteren hele Indretningen af Don Diegos Hus og viser os derved Stykke for Stykke alt, hvad der findes i en rig Landadelsmands Bopæl. Men Oversætteren af denne Historie syntes, at det vilde være formaalstjenligt at forbigaa disse og andre lignende Enkeltheder i Tavshed, da de ikke rigtigt stemmer med Hovedformaalet med denne Historie, der snarere har sin Styrke i Beskrivelsernes Sandhed end i ligegyldige Digressioner.

Don Quixote blev ført ind i en Sal, Sancho afførte ham hans Vaaben, og nu stod han i Pludderbukser og Vams af Gemselæder, der overalt var tilsmudsede af Harnisket. Han bar en bred, nedfaldende Halskrave af den Art, som Studenterne gaar med, ustivet og uden Kniplingsbesætning. Hans mauriske Halvstøvler var daddelbrune, og Overlæderet indgnedet med gult Voks. Nu omgjordede han sig med sin gode Kaarde, der hang i et Gehæng af Sælhundeskind; thi der gaar det Sagn, at han i mange Aar led af Lændesmerter. Derpaa kastede han en Kappe af graat Stof over Skuldrene. Men først og fremmest vaskede han sit Hoved og Ansigt i fem-seks Kander Vand (thi Antallet af Kanderne angives noget forskelligt), men desuagtet var Vandet ogsaa den sidste Gang gult som Fløde, takket være Sanchos Slikmundethed og Købet af den fordømte Flødeost, som hans Herre var blevet saa skammeligt indsmurt i. Pyntet paa denne Maade traadte Don Quixote med fin Anstand og ædel Holdning ind i et andet Værelse, hvor Studenten ventede ham for at holde

Ayuntamiento de Madrid

ham med Selskab, medens Bordet blev dækket. Thi da de havde faaet en saa fornem Gæst, vilde Fru Doña Christina vise, at hun vidste at beværte og tage vel imod dem, som besøgte hendes Hus.

Medens Don Quixote endnu var i Færd med at afføre sig sine Vaaben, havde Don Lorenzo (saaledes hed Don Diegos Søn) fundet Lejlighed til at sige til sin Fader: „Hvad Begreb skal man vel egentlig gøre sig om den Adelsmand, som Deres Velbyrdighed har bragt hjem med sig? Thi hans Navn og Skikkelse og den Meddelelse, at han er en vandrende Ridder, har sat saavel min Moder som mig i stor Forundring." „Jeg véd ikke, hvad jeg skal sige hertil, min Søn," svarede Don Diego, „alt, hvad jeg kan sige dig, er, at jeg har set ham foretage sig Ting, som var den største Nar af Verden værdige, og hørt ham udtale Ord, der udslettede hans Gerninger og bragte dem i Forglemmelse. Tal du nu med ham, og prøv hans Forstand; thi da du selv er en fornuftig ung Mand, kan du let komme efter, hvor vidt hans Fornuft strækker sig, og som Følge deraf fælde en velovervejet Dom over hans Klogskab eller Galskab, skønt jeg sandt at sige snarere anser ham for gal end for klog."

Med denne Besked gik Don Lorenzo som sagt ind for at underholde Don Quixote, og i Løbet af deres Samtale sagde Don Quixote blandt andet til Don Lorenzo: „Hr. Don Diego de Miranda, Deres Velbyrdigheds Fader, har underrettet mig om de sjældne Gaver og den Skarpsindighed, som Deres Velbyrdighed besidder, og især om, at De er en stor Digter." „Jeg er ganske vist Digter," svarede Don Lorenzo, „men sandelig ikke nogen stor. Det er sandt nok, at jeg er meget hengiven til Poesi og til at læse gode Bøger, men derved fortjener jeg ingenlunde det Navn, min Fader har givet mig." „Denne Beskedenhed mishager mig slet ikke," sagde Don Quixote, „thi der gives ingen Digtere, som ikke er hovmodige og anser sig for at være de største i Verden." „Der findes ingen Regel uden Undtagelse," sagde Don Lorenzo, „og der gives sikkert mangen, der er Digter og ikke anser sig for at være det." „Meget faa," svarede Don Quixote; „men sig mig dog: hvad har De for Tiden under Arbejde? Deres Hr. Fader har sagt mig, at De skriver nogle Vers, der gør Dem urolig og tankefuld. Er det en Glose, saa

Ayuntamiento de Madrid

forstaar jeg mig selv lidt paa Gloser, og det vilde glæde mig at høre Deres Vers. Skulde det være en Opgave til en poetisk Væddekamp, saa bør De stræbe efter at opnaa den anden Pris; thi den første tilkendes altid enten for Gunst eller til Personer af høj Rang. Den anden derimod opnaar den virkelig fortjenstfulde, og saaledes bliver den tredie egentlig den anden. Efter den Regning er den første Pris i Virkeligheden den tredie, ganske som det er Tilfældet paa Universiteterne, naar de tildeler en Graden som Licentiat. Men trods alt dette gælder det dog for noget særlig fornemt at have vundet den første." „Hidtil," sagde Don Lorenzo til sig selv, „har jeg ingen Grund til at anse ham for gal; men lad os gaa videre." Hvorpaa han sagde til Don Quixote: „Jeg har det Indtryk, at Deres Velbyrdighed har besøgt Højskolen; i hvilke Videnskaber har De hørt Forelæsninger?" „I det vandrende Ridderskabs," svarede Don Quixote, „der er lige saa betydelig som Poesiens og endda staar et Par Fingersbredder over den." „Jeg véd ikke, hvad det er for en Videnskab," sagde Don Lorenzo, „jeg har hidtil ikke hørt det mindste om den." „Det er en Videnskab," sagde Don Quixote, „som indbefatter alle de andre, eller dog de fleste andre Videnskaber i sig. Thi den, som udøver den, maa være retskyndig og kende den uddelende og haandhævende Retfærdigheds Love for at kunne give enhver, hvad hans er, og hvad der tilkommer ham. Han maa være Teolog for klart og tydeligt at kunne gøre Rede for den kristelige Tro, han bekender sig til, hvor og naar det end kræves af ham. Han maa være Læge, fortrinsvis kendt med Urterne, for midt i Udørkener og paa ubeboede Steder at kunne kende de Urter, der besidder Kraft til at læge Saarene; thi den vandrende Ridder skal ikke ved enhver Lejlighed søge efter en, der kan helbrede ham. Han maa være Astrolog for af Stjernerne at kunne slutte sig til, hvor mange Timer der er gaaet af Natten, og i hvilken Egn, under hvilket Himmelstrøg han befinder sig. Han maa forstaa Matematik; thi Nødvendigheden af denne Viden vil vise sig for hvert Skridt. Vi vil nu forbigaa, at han maa være prydet med alle de tre teologale Dyder og alle de fire Kardinaldyder, og stige ned til mindre betydende Ting; jeg siger altsaa: At han maa kunne svømme, som det fortælles, at Cola eller Nicolao Pesce kunde det;

Ayuntamiento de Madrid

han maa kunne beslaa sin Hest, flikke sin Sadel og Tømme; og for atter at vende tilbage til det foregaaende: Han maa være Gud og sin Herskerinde tro, ren i Tanker, ærbar i Tale, stedse hjælpsom i sine Gerninger, kæk i Bedrifter, taalmodig i Møje og Besvær, barmhjertig mod de trængende, med ét Ord: en Forkæmper for Ret og Sandhed, selv om han ved at forsvare dem skulde sætte Livet til. Alle disse større og ringere Egenskaber tilsammen udgør den ægte vandrende Ridder, og deraf kan De, Hr. Don Lorenzo, selv slutte, om det er nogen foragtelig Videnskab, en Ridder lærer, naar han gør den til sit Studium og sit Kald, og om den tør sidestille sig med de højfornemste Videnskaber, som læres paa de høje Skoler." „Hvis det forholder sig saaledes," sagde Don Lorenzo, „maa jeg tilstaa, at den overgaar alle andre." „Hvad skal det sige: Hvis det forholder sig saaledes?" tog Don Quixote til Orde. „Jeg vil dermed sige," sagde Don Lorenzo, „at jeg tvivler om, at der har været eller er vandrende Riddere, der er smykkede med saa mange Dyder." „Jeg har tit og mange Gange sagt, hvad jeg nu vil gentage," sagde Don Quixote, „at de fleste Mennesker her paa Jorden er af den Mening, at der ikke har eksisteret vandrende Riddere. Og da det forekommer mig, at hvis ikke Himmelen selv overbeviser dem om den Sandhed, at de har eksisteret og stadig er til, saa vil enhver Anstrengelse for at overtyde dem derom være forgæves, saaledes som Erfaringen ofte har vist mig det, og derfor vil jeg ikke for Øjeblikket søge at drage Deres Velbyrdighed ud af denne Vildfarelse, som De har tilfælles med saa mange andre. Alt, hvad jeg kan gøre, er at bede Himmelen om at befri Dem for den og lade Dem indse, hvor gavnlige og nødvendige de vandrende Riddere har været i de forbigangne Aarhundreder, og hvor nyttige de vilde være i dette, hvis de endnu fandtes. Men i vore Dage triumferer paa Grund af Menneskenes Synder Ladhed, Ørkesløshed, Vellyst og Overdaadighed." „Endelig løb Forstanden løbsk for vor Gæst," sagde Don Lorenzo nu ved sig selv; „men ikke desto mindre er han en ædel Nar, og jeg maatte være en svaghjernet Taabe, om jeg ikke kunde indse det."

Dermed sluttede deres Samtale, da de blev kaldt ind for at spise. Don Diego spurgte sin Søn, om han var kommet til Klarhed over deres Gæsts sjælelige Tilstand, og Don Lorenzo svarede: „Hele

Ayuntamiento de Madrid

Verdens Læger og fortræffelige Skrivere vil ikke kunne bringe hans Daarskabs forvirrede Manuskript i Orden: Han er en Nar spækket med Forstand og har sine lyse Øjeblikke." Derpaa satte de sig til Bords, og Maaltidet var et saadant, som Don Diego undervejs havde sagt, at han plejede at sætte for sine Gæster: anstændigt, rigeligt og velsmagende. Men det, der behagede Don Quixote allermest, var den forunderlige Stilhed, der herskede i hele Huset, saa at det mindede om et Karteuser-Kloster.

Efter at der var taget af Bordet, og de havde takket Gud og faaet Vand til Haandvask, bad Don Quixote indstændigt Don Lorenzo om at lade ham høre de Vers, han havde forfattet til den poetiske Væddekamp. Han svarede: „For ikke at ligne de Poeter, der nægter at fremsige et eneste Vers, saa snart man beder dem derom, men overøser Folk med dem, naar ingen forlanger det, vil jeg læse min Glose for Dem, skønt jeg ikke venter at faa nogen Præmie for den, men kun har digtet den for at øve mit Talent." „En Ven af mig, der besad megen Indsigt," sagde Don Quixote, „ytrede engang den Tanke, at man aldrig burde gøre sig Ulejlighed med at glossere Vers, og anførte den Grund, at Glosen aldrig vilde kunne naa op paa Højde med Themaet og for det meste ikke svarede til Hensigten og Meningen med det, der skulde glosseres. Ganske særligt fordi Lovene for Glosen er saa overmaade strenge, idet de hverken tillader Spørgesætninger eller noget „sagde han" eller „mener jeg", og forbyder at gøre Udsagnsord til Navneord eller forandre Meningen, foruden mange andre Baand og Indskrænkninger, der sætter Grænser for den, der vil skrive en Glose, hvilket ikke kan være Deres Velbyrdighed ubekendt." „Sandelig, Hr. Don Quixote," sagde Don Lorenzo, „jeg staar stadig og haaber paa, at det skal lykkes mig at fange Deres Velbyrdighed i en latinsk „Brøler", som man siger i Skolerne, men det vil ikke lykkes mig, thi De snor Dem bort mellem Hænderne paa mig som en Aal." „Jeg forstaar ikke," svarede Don Quixote, „hvad De siger, og heller ikke, hvad De mener med, at jeg snor mig." „Det skal jeg nok forklare," sagde Don Lorenzo, „men vil Deres Velbyrdighed nu ikke skænke mine glosserede Vers saa vel som Glosen Deres Opmærksomhed. De lyder saaledes:

Ayuntamiento de Madrid

Thema.

Blev mit *Var* til *Er* gjort om,
var min Lykke nu mig nær;
adlød Tiden mit Begær,
straks min Fremtids Dage kom.

Glose.

Ligesom alt jordisk ender,
svandt, hvad Lykken blid mig gav,
ak, forlængst, med aabne Hænder;
og med Gunst, høj eller lav,
ej paa ny den attervender.
Lykke, Sekler gik og kom,
stadig var min Livsvej tom.
Se mig knæle til din Ære!
Lykke var det først at *være,*
blev mit *Var* til *Er* gjort om.

Kampens Fryd vil ej jeg smage,
Laurbær ej om Haaret vinde,
stolt Berømtheds Klædning vrage,
kun den Livets Lyst genfinde,
som, erindret, blev min Plage.
Bragte Skæbnen blot et Skær
af dens Glædeslys mig her,
snart jeg ej til Kvaler kendte;
hvis hin Tid tilbage vendte,
var min Lykke nu mig nær.

Dog, Umulighed jeg kræver:
Svunden Tid tilbagebragt.
Gribe den, naar bort den svæver!
Hvor er vel en jordisk Magt,
som til Jærtegn saa sig hæver?
Tiden flyr; ej fjernt, ej nær
standses kan dens rappe Færd.
Altid blev det Haab besveget:
Nyt var sket og Nuet veget,
adlød Tiden mit Begær!

Ayuntamiento de Madrid

Tvivl paa hver af Livets Dage,
snart at frygte, snart at haabe:
det er stadig Død at smage!
Sug da brat dens bedske Draabe,
bedre rask sin Afsked tage!
Men — var Livets Ager tom,
ændred Angsten dog min Dom:
Død var Held ej; Frygten kræved
Livet fortsat. Nu jeg bæved:
Straks min Fremtids Dage kom.

Da Don Lorenzo havde foredraget sin Glose, rejste Don Quixote sig op, greb Don Lorenzos højre Haand og sagde med hævet Røst, saa at det næsten lød som et Skrig: „Ved den høje Himmel, ved den højeste af Himlene, De er den ypperste Digter paa Jorden, ædle unge Mand, og fortjener at krones med Laurbær,

Ej fra Cypern og Gaeta,
som forkyndt af en Poeta

— hvem Gud forlade hans Synder! — men af Athens Akademier, hvis de endnu havde bestaaet, og af dem, der bestaar i vore Dage, Akademierne i Paris, Bologna og Salamanca. Gid Phoebi Pile maa ramme Dommerne, hvis de frakender Dem den første Præmie, og gid Museme aldrig maa betræde deres Dørtærskler. Vil De ikke have den Godhed, min Herre, at forelæse noget mere, hvis De har flere Vers i længere Versemaal; thi jeg vil undersøge Deres beundringsværdige Geni i dets hele Udstrækning.“ Er det nu ikke allerkæreste, at Don Lorenzo følte sig overmaade glad over Don Quixotes Ros, skønt han ansaa ham for en Nar? O Smiger, hvor vidt strækker sig ikke din Magt, hvor vidt breder sig ikke dit søde Herredømmes Omraade! Sandheden af disse Ord viste Don Lorenzo ved straks at give efter for Don Quixotes Bøn og Ønske og forelæse denne Sonet over Fabelen eller Historien om Pyramus og Thisbe:

Sonet.

Sin Væg den prude Ungmø gennembryder,
der Pyramus gav dybe Hjertesaar;
fra Cypern Amor iler til og staar
forundret og den smalle Sprække nyder.

Ayuntamiento de Madrid

Her taler Tavshed; thi hver Tone flyder
i Luften ud, før den igennem naar;
kun Længsel ad saa snæver Snævring gaar:
Hver Hindring Amors Magt til Side skyder.

De kunde sig mod Længsels Glød ej væbne.
Snart hendes Død saa kort en Lykke stækked;
thi Guden førte dem paa grusom Vis.

I én og samme Stund — en sælsom Skæbne! —
dem dræbte, skjulte og til Liv opvækked
ét Sværd, én Grav, ét Eftermæles Pris.

„Himmelen være lovet!" sagde Don Quixote, da han havde hørt Don Lorenzos Sonet, „at jeg iblandt de utallige ubetydelige Digtere, der gives, dog har fundet en saa fuldkommen Digter, som De er, Deres Velbyrdighed; thi derom har den fine Kunst, der er anvendt paa Udarbejdelsen af Deres Sonet, overbevist mig."

I fire Dage opholdt Don Quixote sig i Don Diegos Hus, hvor han blev meget vel beværtet. Da de var forløbne, bad han om Tilladelse til at drage videre, idet han erklærede, at hvor megen Tak han end var ham skyldig for den Godhed og Gæstfrihed, han havde nydt i hans Hus, saa sømmede det sig dog ikke for vandrende Riddere at anvende mange Timer til Lediggang og Vellevned, og han vilde derfor nu afsted for at opfylde sit Kald ved at søge Eventyr, hvoraf det vrimlede i denne Landsdel, efter hvad der var kommet ham for Øre. Dermed haabede han at tilbringe Tiden, indtil den Dag kom, der var bestemt til Ridderspillet i Zaragoza, hvorhen han agtede at begive sig lige herfra. Først maatte han dog stige ned i Montesinos' Hule, om hvilken man her paa Egnen fortalte saa mange forunderlige Ting, og tillige vilde han udforske Oprindelsen og de egentlige Kilder til de syv Søer, som almindeligt kaldes Ruidera-Søerne, og lære dem at kende. Don Diego og hans Søn berømmede hans ærefulde Beslutning og bad ham betragte deres Hus og Formue ganske som sit eget og medtage alt, hvad han havde Lyst til; de vilde med største Beredvillighed staa til hans Tjeneste, hvortil saavel hans personlige Fortjenester som hans ærefulde Kald jo forpligtede dem.

Ayuntamiento de Madrid

Endelig kom Afskedens Dag, lige saa glædelig for Don Quixote som sørgelig for Sancho, der befandt sig meget vel ved Overfloden i Don Diegos Hus og i sit Indre nærede den største Modvillie imod at vende tilbage til den Sult, der gaar i Svang i Skovene og Ødemarkerne, og til sin slet forsynede Tværsæks magre Forraad. Imidlertid proppede og fyldte han den med alt, hvad der syntes ham fornødent. Da de bød hinanden Farvel, sagde Don Quixote til Don Lorenzo: „Jeg véd ikke, om jeg maaske allerede har sagt det til Deres Velbyrdighed, og har jeg sagt det, saa gentager jeg det nu: Hvis De vil spare Dem Vejens Møje og Besvær for at naa til Berømmelsens Tempel paa dets utilnærmelige Tinde, behøver De kun at forlade Digtekunstens temmelig trange Sti og slaa ind paa den allertrangeste, nemlig det vandrende Ridderskabs, der sikkert i en Haandevending vil kunne føre Dem til Kejserværdigheden." Med disse Ytringer afsluttede Don Quixote Akterne i sin Galskabs Proces, og endnu mere ved de Ord, han tilføjede: „Gud skal vide, at jeg saare gerne vilde tage Hr. Don Lorenzo med mig for at vise ham, hvorledes man skal skaane dem, der underkaster sig, og styrte de hovmodige og træde dem under Fødder — en Handlemaade, der er en medfødt Dyd ved det Kald, jeg følger. Men da De paa Grund af Deres Ungdom ikke nærer noget Ønske herom, og Deres fortjenstfulde aandelige Bestræbelser ikke tillader Dem det, vil jeg lade mig nøje med at lægge Dem paa Sinde, at De, som jo er Digter, kan blive en fremragende Digter, hvis De mere vil lade Dem lede af fremmedes Skøn end af Deres eget. Thi der gives ingen Forældre, der synes, at deres egne Børn er hæslige, og naar det gælder Aandsfostre, er denne Forblindelse endnu langt hyppigere." Baade Fader og Søn faldt paa ny i Forundring over den sælsomme Blanding af Fornuft og Daarskab i Don Quixotes Ytringer, saavel som over den Haardnakkethed og Udholdenhed, hvormed han mere og mere hengav sig til sin Søgen efter Eventyr, som altid endte ulykkeligt, og som han ansaa for det egentlige Maal for hele sin Stræben. De gentog paa ny deres Høfligheder, Tilbud og Forsikringer, og med Slotsfruens venlige Tilladelse red Don Quixote og Sancho paa Rosinante og Rucio bort fra denne Borg.

Ayuntamiento de Madrid

XIX. KAPITEL

Hvori Eventyret med den forelskede Hyrde fortælles, og desuden mange andre virkelig fornøjelige Tildragelser.

Don Quixote var endnu ikke kommet ret langt bort fra Don Diegos Landsby, da han mødte to unge Mænd, der saá ud som Gejstlige eller Studenter, og i Følge med dem to Bønder; alle fire red paa Dyr af Æselfamilien. Den ene af Studenterne førte noget med sig, der var indhyllet i et Stykke grønt Drejl som i en Vadsæk og kunde se ud til at være rent Lintøj og to Par tykke Uldstrømper; den anden havde ikke andet med end to Rapirer med Knapper paa. Bønderne medførte andre Ting, som viste, at Æselsrytterne maatte være kommet fra en større By, hvor de havde købt disse Ting, som de nu bragte hjem til deres Landsby. Det gik baade Studenterne og Bønderne, som det gik alle dem, der saá Don Quixote for første Gang: De blev højligt forundrede og var ved at dø af Længsel efter at faa at vide, hvad det var for et Menneske, der var saa ulig alle andre. Don Quixote hilste paa dem, og da han havde hørt, hvad Vej de skulde, nemlig den samme som han selv, tilbød han at ledsage dem og bad dem ride lidt sagtere, da deres Hunæsler travede raskere end hans Hest. Og for at vise sig høflig fortalte han dem kortelig, hvem han var, og hvad der var hans Stand og Embede, nemlig at han var en vandrende Ridder, der drog rundt i alle Verdens Lande og søgte Eventyr. Han sagde dem tillige, at hans Navn var Don Quixote af Mancha, og at han førte Tilnavnet Løveridderen. Hele denne Tale var Græsk og Kudervælsk for Bønderne, men ikke for Studenterne, som straks forstod, at Don Quixote ikke var rigtig vel forvaret. Desuagtet betragtede de ham med Beundring og Ærbødighed, og en af dem sagde til ham: „Hr. Ridder, hvis Deres Velbyrdighed ikke skal ad nogen bestemt Vej, hvilket jo i Reglen ikke er Tilfældet med dem, som søger Eventyr, vil Deres Velbyrdighed saa ikke følge med os: De vil faa en af de prægtigste og overdaadigste Bryllupsfester at se, som nogensinde har været holdt i hele la Mancha og i mange Miles Omkreds.“ Don Quixote spurgte ham, om det var en eller anden Prins, der fejrede sit Bryllup, siden

Ayuntamiento de Madrid

han berømmede det saa stærkt. „Nej, slet ikke," svarede Studenten, „det er en Bonde, der skal giftes med en Bondepige, men han er den rigeste paa hele Egnen og hun den allersmukkeste, som et menneskeligt Øje nogensinde har set. De Anstalter, der gøres til Festen, er ganske usædvanlige og af en helt ny Art; thi den skal fejres ude paa en Eng i Nærheden af den Landsby, hvor Bruden er fra. Hun bliver som en særlig Udmærkelse kaldt den skønne Quiteria, og han den rige Camacho. Hun er atten Aar gammel, og han toogtyve. De passer godt til hinanden, selvom ogsaa visse kløgtige Hoveder, der har lært al Verdens Slægtsregistre udenad, vil paastaa, at den skønne Quiterias Familie er fornemmere end Camachos. Men sligt regnes ikke mere saa nøje, fordi Rigdom formaar at hele mange Brud. Vist er det, at den omtalte Camacho er alt andet end paaholdende, og han har faaet det Indfald at lade hele Engen omgive og overtrække med Grene foroven, saa at det vil falde Solen svært at trænge igennem og kaste et Blik paa det Græs, hvormed Jorden er bevokset. Han har ogsaa foranstaltet Kunstdanse, saavel Sværd- som Bjældedanse, thi der findes i hans Landsby mange, der fortræffeligt forstaar at svinge og ryste Bjælderne og lade dem klinge. For nu slet ikke at tale om, at der skal danses Tøffeldans; det er et rent Guds Under, saa mange Dansere han har lejet til den. Men ingen af alle de Ting, jeg har nævnt, og saa mange andre, som jeg ikke har anført, vil gøre dette Bryllup saa mærkværdigt som det, den forbitrede Basilio sandsynligvis vil gøre. Denne Basilio er en Bondesøn fra den samme Landsby, hvor Quiteria har sit Hjem. Hans Hus laa lige op til Quiterias Forældres, og heraf tog Amor Anledning til paany at vise Verden Pyramus' og Thisbes nu forglemte Kærlighedshistorie; thi Basilio havde allerede i sin spæde Alder forelsket sig i Quiteria, og hun besvarede hans Tilbøjelighed med tusinde uskyldige Gunstbevisninger, saa at denne Kærlighed mellem de to Børn, Basilio og Quiteria, tjente til Underholdning for hele Landsbyen. De voksede imidlertid op, og nu traf Quiterias Fader den Bestemmelse, at Basilio ikke længere som sædvanlig maatte komme og gaa i hans Hus, og for at undgaa den Ubehagelighed stadig at skulle gaa i Frygt for sin Datter og vogte paa hende, besluttede han at formæle hende med den rige Camacho, da han

Ayuntamiento de Madrid

ikke ansaa det for raadeligt at give hende til Basilio, der ikke besad saa mange af Lykkens som af Naturens Gaver. Thi for at sige den rene Sandhed: Basilio er den flinkeste unge Mand, jeg kender; han er den, der kan kaste Jernstangen længst, han er den kraftigste af Bryderne og en ganske fortræffelig Boldspiller; han løber som en Gemse, springer bedre end en Ged og spiller Kegler, som om han kunde hekse med Kuglerne. Han synger som en Lærke og spiller Guitar, som om Instrumentet lærte at tale under hans Haand, og desforuden er han den dygtigste til at føre Kaarden i en Sværddans." „Alene for denne Evnes Skyld," indskød Don Quixote her, „fortjente dette unge Menneske ikke alene at ægte den skønne Quiteria, men endog Dronning Ginebra, da hun var i Live — til Trods for Lanzelote og alle dem, der vilde sætte sig derimod." „Kom til min Kone med den Snak," sagde Sancho Panza, som hidtil ikke havde aabnet Munden, men kun hørt til; „det taaler hun ikke. Hun vil have, at enhver skal ægte sin Ligemand, og holder sig deri til Ordsproget: Lige Børn leger bedst. Jeg for min Del saá gerne, at den gode Basilio (for jeg begynder allerede at holde en Klat af ham) giftede sig med Jomfru Quiteria, og gid alle de maa indgaa til Salighed og evig Ro (han mente det modsatte), der hindrer dem i at komme sammen, som holder af hinanden!" „Dersom alle de, der holder af hinanden, skulde ægte hinanden," sagde Don Quixote, „saa maatte Forældre frasige sig Valget og Myndigheden til at gifte deres Børn, med hvem de vilde, og naar de vilde. Og dersom Døtrene selv skulde vælge deres Mænd, saa fandtes der mange, der vilde vælge deres Faders Tjener, og mange andre, som vilde tage den første den bedste, de havde set gaa forbi paa Gaden i en efter deres Mening prægtig og fornem Dragt, selv om han saa kun var en fordærvet Sviregast. Thi Kærlighed og Lidenskab forblinder let den sunde Dømmekraft, der er saa nødvendig ved Valget af et Livskald. Ganske særligt er Ægtestanden udsat for Faren ved et Fejlgreb, thi der kræves stor Forsigtighed og Himmelens særlige Bistand for her at træffe det rette. Lad os sige, at man vil foretage en Rejse; hvis man saa er forstandig, søger man sig, før man begiver sig paa Vej, en paalidelig og behagelig Ledsager. Hvorfor skal da den, hvis Rejse skal vare hele Livet igennem lige til Dødens Holde-

Ayuntamiento de Madrid

sted, ikke gøre det samme, saa meget mere som hans Ledsager skal følge ham til Sengs og til Bords og overalt, saaledes som Konen følger sin Mand? En Hustrus Selskab er ikke nogen Vare, som man senere kan skille sig ved eller bytte bort. Det er en uadskillelig Bestanddel af éns Liv, der varer lige saa længe som det. Det er en Snare; har man først engang faaet den om Halsen, forvandler den sig til en gordisk Knude, som intet uden Dødens hvasse Le kan løse. Der vilde endnu være meget at sige om dette Emne, men jeg vil afholde mig derfra, da jeg ønsker at erfare, hvorvidt Hr. Licentiaten endnu har noget at sige os angaaende Basilios Historie." Hertil svarede Studenten eller Baccalaureus'en eller Licentiaten, som Don Quixote kaldte ham: „Jeg har ikke andet at tilføje, end at fra det Øjeblik, da Basilio fik at høre, at den skønne Quiteria skulde giftes med den rige Camacho, har ingen set ham le eller hørt ham tale et fornuftigt Ord; han gaar altid tankefuld og tungsindig om, ser hen for sig og taler med sig selv, hvorved han klart og utvetydigt viser, at der er gaaet Bræk paa hans Forstand. Han nyder kun lidet og sover kun lidt; hvad han fortærer, er Træfrugt, og naar han sover, ligger han i aaben Mark paa den haarde Jord som et umælende Dyr. Undertiden ser han længe op mod Himmelen, til andre Tider fæster han Øjnene ubevægeligt mod Jorden, saa fordybet i sig selv, at han ganske er at se til som en paaklædt Billedstøtte, hvis Klæder bevæges af Luften. Kort sagt, han viser saa tydeligt den Lidenskab, der fuldstændig behersker hans Hjerte, at alle vi, der kender ham, frygter for, at det Ja, den skønne Quiteria i Morgen vil udtale, skal blive hans Dødsdom." „Gud vil vende det til noget bedre," sagde Sancho; „Gud, der sender Saaret og Smerten, sender ogsaa Lægemidlet. Ingen véd, hvad der kan følge paa; fra i Dag til i Morgen er der mange Timer, og paa én, ja, paa et Øjeblik, kan et Hus styrte sammen. Jeg har set det regne og Solen skinne, altsammen paa én Gang. Man siger: I Dag rød, i Morgen død; og gives der mon noget Menneske, der kan rose sig af at have slaaet Søm i Lykkens Hjul til at holde sig fast ved? Nej, tilforladelig ikke. Og imellem en Kvindes Ja og Nej vil jeg ikke paatage mig at stikke en Naalespids, for der vilde ikke være Plads til den. Giv mig blot Sikkerhed for, at Quiteria elsker Basilio af hele sit Hjerte og sin

Ayuntamiento de Madrid

Hu, saa vil jeg spaa ham en hel Sækfuld Lykke; thi efter hvad jeg har hørt sige, ser Kærligheden igennem et Par Briller, der gør Kobber til Guld, Fattigdom til Rigdom og Dryp fra rindende Øjne til rene Perler." „Hvor har al den Snak hjemme, Sancho?" sagde Don Quixote; „det er da rent forbandet med dig: Naar du begynder at hobe Ordsprog og Fortællinger oven paa hinanden, kan ingen have Taalmodighed til at høre dig til Ende; det skulde da være Forræderen Judas, og gid han maa føre dig ned i Helvede! Sig mig engang, dit Dummerhoved, hvad véd du om Sømmet eller Hjulet eller nogen Verdens Ting?" „Oh," svarede Sancho, „naar man ikke forstaar mig, er det jo ikke saa underligt, at man anser mine Mundheld for Urimeligheder. Men det kan være det samme; jeg forstaar mig selv og véd, at jeg ikke har sagt saa mange Taabeligheder i det, jeg har talt, men at De, Deres Velbyrdighed, stadig spiller Statsfisker overfor min Tale saavel som mine Gerninger." „Du skal sige Stats*fiskal*," indskød Don Quixote, „og ikke Fisker, din Sprogfordærver, hvem Gud fordærve!" „Bliv dog ikke straks saa gnaven paa mig," svarede Sancho; „De véd jo meget godt, at jeg ikke er opdraget i Residensen eller har studeret i Salamanca, saa at jeg kan vide, om jeg lægger et Bogstav til eller trækker et Bogstav fra i et Ord. Og saa sandt Gud hjælpe mig, man bør ikke forlange af en Bonde fra Sayago, at han skal tale som en Borger fra Toledo; og dog kan der selv i Toledo findes Folk, ved hvis sirlige Talemaade der ikke er altfor megen Stads." „Det er sandt nok," indskød Licentiaten, „thi den, der er opvokset i Garverierne eller paa Zocodover, kan ikke tale saa godt for sig som den, der hele Dagen plejer at spadsere i Domkirkens Korsgang; og dog er de alle Toledanere. Det rene Sprog, det rigtige, fine og klare Udtryk finder man kun hos dannede Mennesker fra Hoffet, selv om de er fødte i Majalahonda. Jeg siger dannede; thi der gives mange, der ikke er det, og Dannelsen ledsaget af Sprogbrugen er det korrekte Sprogs Grammatik. Jeg, mine Herrer, har for mine Synders Skyld studeret Kirkeret i Salamanca og gør mig til af at kunne fremføre mine Tanker med klare, glatte og fyndige Ord." „Hvis De ikke havde gjort Dem mere til af at føre de to Rapirer vel, som De har under Armen," sagde den anden Student, „end af Deres Sprog, saa havde De

Ayuntamiento de Madrid

maaske ved Licentiatprøven faaet den første Plads i Stedet for den sidste." „Min gode Baccalaureus," svarede Licentiaten, „jeg advarer Dem om, at det er en ganske falsk Anskuelse, at Behændighed i Kaardens Brug skulde være unyttig." „For mig er det ikke nogen Anskuelse, men en fastslaaet Sandhed," sagde Corchuelo, „og dersom De ønsker, at jeg skal give Dem Erfaring derfor, saa har De jo to Rapirer med Dem; vi har her en bekvem Lejlighed, jeg besidder en fast Haand og gode Kræfter, som støttede af mit Mod, der ikke er ringe, skal faa Dem til at bekende, at jeg ikke gør mig skyldig i nogen Vildfarelse. Stig ned, gør Deres Udfald og alle Deres Bevægelser i Kreds og i Vinkler, benyt hele Deres Kunst, og jeg skal faa det til at flimre for Deres Øjne, saa De hverken véd ud eller ind. Jeg skal lære Dem det paa min nye Bondemaner, og naar jeg anvender den, haaber jeg til Gud, at den Mand ikke er født endnu, der kan tvinge mig til at vende Ryg, og at der ikke findes nogen paa Jorden, som kan faa mig til at vige." „Om De vil vende Ryggen til eller ej, lader jeg staa hen," svarede Fægtekunstneren, „men det kunde nemt ske, at man straks maatte grave Deres Grav paa det selvsamme Sted, hvor De først tog Stilling — jeg mener, at De kom til at ligge død paa Stedet, fordi De foragter Fægtekunsten." „Det vil vi faa at se," svarede Corchuelo, sprang meget hurtigt ned af Æselet og rev heftigt en af de Rapirer til sig, som Licentiaten førte med sig. „Nej, saaledes maa det ikke gaa til," raabte i dette Øjeblik Don Quixote; „jeg vil være Voldgiftsmand i denne Kamp og Dommer i en Trætte, som allerede ofte er forblevet uafgjort." Derpaa steg han ned af Rosinante, og støttende sig til sin Lanse stillede han sig midt paa Vejen, medens Licentiaten allerede med utvungen Holdning og Fægteskridt faldt ud imod Corchuelo, der paa sin Side med gnistrende Øjne (som man plejer at sige) styrtede sig over sin Modstander. De to Bønder, som fulgtes med dem, overværede som Tilskuere og uden at stige ned fra deres Æseler dette farlige Skuespil. De Hug og Stik, Kvarter, Tertser og Primer med begge Hænder højt oppe fra, som Corchuelo langede ud, var utallige, tættere end en Regnskylle og mere klirrende end en Haglbyge. Hans Angreb var som en tirret Løves, men med ét fik han et Stød af Licentiatens Rapirknap lige paa Munden; det

Ayuntamiento de Madrid

standsede ham i hans Raseri og tvang ham til at kysse Knappen, som om det havde været en Relikvie, omend ikke med saa megen Andagt, som man skylder og plejer at vise Relikvier. Kort sagt, Licentiaten talte med Rapirstød alle Knapperne i den Kappe, Corchuelo havde paa, rev hans Skøder i lange Strimler, der lignede Polyparme, slog to Gange Hatten af hans Hovede og trængte saa haardt ind paa ham, at han fuld af Ærgrelse, Vrede og Raseri greb Rapiren ved Spidsen og slyngede den ud i Luften med saa stor Kraft, at en af de to Tilskuere, der var Sogneskriver i sin Landsby, senere udstedte et Vidnesbyrd om, at han havde maattet løbe næsten tre Fjerdingvej for at hente den tilbage; thi saa langt havde Corchuelo slynget den fra sig. Dette Vidnesbyrd tjener og har tjent til Bevis paa den ubestridelige Sandhed, at Styrken stedse maa vige for Kunsten. Mødig og mat satte Corchuelo sig ned, og Sancho gik hen til ham og sagde: „Hvis De vil følge mit Raad, Hr. Baccalaureus, saa maa Deres Velbyrdighed mintro aldrig for Fremtiden indlade sig paa at udfordre nogen til Fægtekamp, men hellere slaa Dem paa Brydning eller Stavkastning, thi dertil har De Kræfter og den rette Alder. Men om de Folk, som man kalder Fægtekunstnere, har jeg hørt sige, at de kan stikke deres Kaardespids igennem et Naaleøje." „Jeg er vel tilfreds med at have faaet mine Øjne opladte," sagde Corchuelo, „og med, at Erfaringen har lært mig en Sandhed, som jeg var saa langt fra at indse." Dermed rejste han sig op og omfavnede Licentiaten, og deres Venskab blev nu meget inderligere end før. De vilde ikke vente paa Sogneskriveren, der var gaaet efter Rapiren, fordi de mente, at han blev for længe borte, men besluttede at gaa videre for i god Tid at komme til Quiterias Landsby, hvor de alle havde hjemme. Undervejs holdt Licentiaten en Tale over Fægtekunstens Fortræffelighed, saa fuld af indlysende Begrundelser, af matematiske Figurer og Beviser, at de alle blev overtydede om denne Kunsts Ypperlighed og Corchuelo ganske helbredet for sit Egensind.

Det var nu blevet Nat, men inden de naaede Landsbyen, forekom det dem alle, som om der udenfor den bredte sig en Himmel fuld af utallige funklende Stjerner. De hørte ligeledes en forvirret, men behagelig Lyd af forskellige tonende Instrumenter, saasom Fløjter, Tamburiner, Guitarer, Skalmejer, Haand-

Ayuntamiento de Madrid

og Bjældetrommer, og da de kom nærmere, saá de tæt foran Indkørslen til Landsbyen en stor Løvhytte, der var helt behængt med brændende Lamper, som Vinden ikke kunde puste ud, da den blæste saa sagte, at den ikke engang formaaede at bevæge Træernes Blade. Her ved Brylluppet var Musikanterne de lystige Personer; de havde delt sig i forskelligartede Grupper og drog rundt paa Festpladsen, nogle syngende, andre dansende, mens atter andre spillede paa de nævnte mangfoldige Instrumenter. Med ét Ord, det syntes ganske, som om kun Glæden sprang om og Fornøjelsen hoppede rundt paa hele denne Egn. En stor Del andre Folk var i Færd med at rejse Forhøjninger, hvorfra man den næste Dag bekvemt kunde se paa de Tableauer og Danse, der skulde opføres paa denne Plads, som var bestemt til Afholdelsen af Camachos Bryllupsfest og Basilios Jordefærd. Don Quixote vilde ikke drage ind i Byen, uagtet baade Bønderne og Baccalaureus'en bad ham derom. Han anførte til sin Undskyldning, hvad der efter hans Mening var mere end tilstrækkeligt, nemlig at det var Skik blandt de vandrende Riddere hellere at sove i Mark og Skov end paa beboede Steder, om det saa var under et forgyldt Tag. Og dermed trak han sig et lille Stykke bort fra Vejen, meget imod Sanchos Villie, som endnu bar den gode Indkvartering, han havde kunnet glæde sig ved i Don Diegos Slot eller Hus, i frisk Minde.

XX. KAPITEL

Hvori der fortælles om den rige CAMACHOS Bryllup, samt om det, der skete med den fattige BASILIO.

Neppe havde den sølvhvide Aurora tilladt den lysende Phoebus at tørre de fugtige Perler af hendes gyldne Haar med sine brændende Straalers Glød, før Don Quixote rystede Trægheden af sine Lemmer, rejste sig og kaldte paa sin Vaabendrager Sancho, der endnu laa og snorkede. Da Don Quixote saá ham ligge saaledes, talte han til ham, før han vækkede ham, og sagde: „O du den mest lyksalige af alle dem, som lever paa denne Jord!

Ayuntamiento de Madrid

Thi uden at nære Misundelse eller selv blive misundt sover du rolig og tryg; du forfølges ikke af Troldmænd, og Troldkunster ængster dig ikke. Sov da blot, siger jeg endnu en Gang, og vil sige det hundrede Gange til, eftersom ingen Skinsyge over din Herskerinde holder dig vaagen om Natten, og din Søvn ikke forjages af Bekymring for, hvorledes du skal kunne betale forfalden Gæld, eller hvad du skal gøre for den næste Dag at skaffe dig selv og din lille vansmægtende Familie Brødet. Du pines ikke af Ærgerrighed, og Verdens forfængelige Pragt rører dig ikke; thi dine Ønskers Kreds strækker sig ikke videre end til Omsorgen for dit Æsel. Omsorgen for dig selv har du lagt paa mine Skuldre, en Vægt og Byrde, som Naturens Sædvane paalægger Herren. Tjeneren sover, mens Herren vaager for at overlægge, hvorledes han skal ernære ham, hjælpe ham frem og belønne ham. Ængstelsen over at se Himmelen blive haard som Malm og ikke komme Jorden til Hjælp med den fornødne Væde tynger ikke Tjeneren, men Herren, der under Misvækst og Hungersnød maa underholde den Mand, der har tjent ham i Frugtbarhedens og Overflødighedens Aar." Paa alt dette gav Sancho slet intet Svar, for han sov og vilde heller ikke være vaagnet saa hastigt, om ikke Don Quixote med sit Lanseskaft havde bragt ham til Bevidsthed. Langt om længe vaagnede han dog, ganske døsig og lad; han drejede Hovedet til alle Sider og sagde: „Fra Løvhytten hist henne kommer der, hvis jeg ikke tager fejl, en Damp og Duft, der langt snarere hidrører fra stegte Flæskesnitter end fra Hø og Timian. Ved et Bryllup, der begynder med den Slags Dufte, maa det, min Sjæl og Salighed, gaa herligt og overflødigt til!" „Hold inde, din Slughals," sagde Don Quixote, „og kom! Vi vil hen at se paa dette Bryllup for at erfare, hvad den forsmaaede Basilio vil foretage sig." „Lad ham foretage sig, hvad han har Lyst til," svarede Sancho; „hvis han ikke var fattig, kunde han nok have tænkt paa at faa Quiteria. Saadan leger vi ikke: Ikke en Skilling i Lommen, og alligevel vil han gøre et godt Parti, endda ovenud godt! Sandelig, Herre, jeg er af den Mening, at den fattige bør tage til Takke med, hvad han kan komme over, men ikke skal give sig af med at grave efter Trøfler i Havet. Jeg vil vædde mine ti Fingre paa, at Camacho kan begrave Basilio fuldstændig under

Ayuntamiento de Madrid

lutter Realer, og naar det forholder sig saaledes — hvad det jo sikkert gør — vilde Quiteria da være godt tosset, om hun vragede alle de prægtige Klæder og Smykker, som Camacho sikkert allerede maa have givet hende og endnu kan give hende, og i Stedet valgte Basilios Stavkast og Fægtekunst. For et vellykket Kast med Jernstangen og for en vidunderlig Finte med Rapiren faar man ikke en Pægl Vin i Værtshuset. Alle den Slags Kunster og Evner er ganske brødløse, om det saa er selve Grev Dirlos, der besidder dem; men falder de i en Mands Lod, som har bravt med Penge, gad jeg nok føre en Tilværelse, der var saa straalende, som disse Evner da bliver. Paa en god Grundvold kan man opføre en god Bygning, og den bedste Jord og Byggegrund i Verden er Penge." „For Guds Skyld, Sancho," indskød derpaa Don Quixote, „se dog at blive færdig med den Snak! Jeg tror for vist og sandt, at dersom jeg lod dig blive ved, hver Gang du begynder at kramme din Visdom ud, saa gav du dig hverken Stunder til at spise eller sove, men brugte hele dit Liv til at snakke." „Hvis Deres Velbyrdighed havde en god Hukommelse," sagde Sancho, „vilde De erindre de forskellige Artikler i vor Overenskomst, før vi sidste Gang drog hjemmefra. I en af dem stod der, at De skulde lade mig tale lige saa meget, jeg vilde, saafremt det ikke gik ud over Næsten eller tilsidesatte den Ærbødighed, jeg skylder Dem, og hidtil mener jeg ikke at have syndet imod denne Artikel." „Jeg erindrer ikke nogen saadan Artikel, Sancho," genmælede Don Quixote, „og selv om jeg gjorde det, vil jeg dog nu have, at du skal holde Mund og følge med. Thi de Instrumenter, vi hørte i Aftes, begynder allerede at lade deres Klang lyde i Dalene, og Formælingen vil sikkert snarere blive fejret i den kølige Morgen end i Eftermiddagens Solhede." Sancho gjorde, som hans Herre befalede, og da han havde lagt Sadlen paa Rosinante og paa sit Æsel, satte de sig op og nærmede sig Skridt for Skridt til Løvtaget. Det første, der viste sig for Sanchos Blikke, var en hel Okse, der sad paa et Spid, der bestod af en hel Elmestamme, og stegtes over et Baal, dannet af et helt Bjerg af Brænde. De seks Gryder, der stod rundt om Ilden, var ikke af den sædvanlige Form, Gryder har; thi det var seks halve Stykfade, der hvert kunde rumme en hel Slagterbod fuld af Kød, opsluge hele Faar og

Ayuntamiento de Madrid

skjule dem, saa at man ikke kunde se dem udefra, ganske som det havde været Duer. De flaaede Harer og plukkede Høns, der hang rundt omkring i Træerne for snart at skulle begraves i Gryderne, var talløse. En uendelig Mængde af alle Slags Fugle og Vildt hang rundt omkring i Træerne for at afkøles i Luften. Sancho talte mere end tresindstyve Vinsække, som hver holdt over to Ankere, og alle, som det siden viste sig, fulde af de ædleste Vine. Store Masser af de hvideste Brød laa opstablede i Bunker, ganske som man i Loen ser Hveden ligge i høje Bunker. Ostene, der var lagt i Gitterform ovenpaa hinanden som Tagsten, dannede en Mur, og i to Kedler med Olie, der var større end de i et Farveri, kogtes der allehaande Bagværk, som derpaa velkogt blev øst op med to mægtige Skovle og dyppet i en anden Kedel med flydende Honning, der stod ved Siden af. Mere end et halvt Hundrede Kokke og Kogekoner havde Hænderne fulde; allesammen var de renlige, rappe og glade. I Tyrens rummelige Bug var der indsyet tolv lækre Smaagrise, der tjente til at gøre den saftig og mere velsmagende. Alle Slags Krydderier syntes ikke at være købt i Pundevis, men i hele Lispund, og laa samtlige der for alles Øjne i en stor Kasse. Med ét Ord, Anretningen til Brylluppet var ganske vist efter Bønders Skik, men alting var til Stede i en saadan Overflod, at man havde kunnet mætte en hel Krigshær dermed. Sancho saá paa alt dette, betragtede det altsammen og fandt Behag i det altsammen. Først vaktes og fængsledes hans Begær af Gryderne; han vilde hellere end gerne have hentet sig en solid Frokost der. Straks derefter rettedes hans Tilbøjelighed mod Vinsækkene og til sidst mod Bagværket i Panderne, hvis man da kan kalde saadanne prægtige Kedler for Pander. Og da han ikke længere kunde holde det ud og ikke formaaede at handle anderledes, nærmede han sig til en af de travle Kokke og bad ham med høflige og forsultne Ord om Tilladelse til at dyppe et Stykke Brød i en af Gryderne. Hertil svarede Kokken: „Gode Ven, takket være den rige Camacho er denne Dag ikke nogen af dem, over hvilken Hungeren fører Herredømmet. Stig af, og se, om I kan finde jer en Slev, og fisk eder saa en Høne eller to op med den, og lad eder det smage." „Jeg ser ingen Slev," svarede Sancho. „Bi lidt," sagde Kokken; „Gudbevares vel, hvor kan I dog være saa prikken og

Ayuntamiento de Madrid

raadvild!" Med disse Ord greb han en dyb Pande, fo'r med den ned i et af de halve Stykfade, trak tre Høns og to Gæs op i den og sagde til Sancho: „Dèr! Spis det, min Ven, og fordriv dermed den første Sult, indtil det bliver Spisetid." „Jeg har ikke noget at komme det i," sagde Sancho. „Ej, saa løb med Panden og det hele," sagde Kokken, „Camachos Rigdom og Gæstfrihed tillader alt i den Retning."

Medens dette tildrog sig med Sancho, var Don Quixote en opmærksom Tilskuer og saá, at der fra den ene Side af den løvdækkede Plads kom henimod tolv Bønder ridende ind paa dejlige Heste med rige og prægtige Dækkener og Seletøj og Brystremmene stærkt besatte med Bjælder. Iførte deres Højtidsklæder fo'r de alle tolv i ordnet Skare rundt paa Pladsen i fuld Galop, og det ikke én, men adskillige Gange, mens de jublede og skreg og istemte Raabet: „Længe leve Camacho og Quiteria, han saa rig, som hun er dejlig, og hun den dejligste i Verden!" Da Don Quixote hørte det, sagde han til sig selv: „Det er tydeligt at mærke, at disse Folk ikke har set min Dulcinea af Toboso; thi havde de det, vilde de vel holde inde med deres Lovtaler over denne Quiteria." Straks derpaa kom der fra forskellige Sider af Løvhytten mange og forskelligartede Dansegrupper ind; derimellem en Sværddans udført af fireogtyve unge Knøse med et kækt og muntert Udseende, allesammen klædte i fint og skinnende hvidt Linned og med dertil svarende Hovedklæder, der var prydede med fine, mangefarvede Silkebroderier. Anføreren for dem, en velskabt ung Mand, blev af en af de beredne Bønder spurgt, om nogen af de dansende var blevet saaret. „Nej, Gud ske Tak, ingen er hidtil blevet saaret. Vi er alle friske og raske." Og straks begyndte han sammen med sine Kammerater at dreje sig i Figurdansens Slyngninger med saa mange Vendinger og saa megen Behændighed, at Don Quixote, der dog var vant til Synet af den Slags Danse, aldrig havde set nogen saa henrivende som denne. Han fandt ligeledes Behag i en anden Gruppe Dansere, der nu kom ind, og som bestod af unge smukke Piger, hvoraf ingen, efter deres Udseende at dømme, var under fjorten eller over atten Aar gammel. De var alle klædte i grønt Stof fra Cuenca; deres Haar, der hos nogle var flettet og hos andre hang løst, var saa gyldenblondt, at det kunde

Ayuntamiento de Madrid

maale sig med Solgudens, og om det var der vundet Kranse af Jasminer, Roser, Amaranth og Gedeblad. De blev anførte af en ærværdig gammel Mand og en aldrende Matrone, der dog begge var langt mere livlige og lette paa Foden, end man kunde vente det af deres Alder. En Zamoransk Sækkepibe spillede op for dem, deres Ansigter og Blikke var ærbare, deres Fødder overordentlig smidige og lette, og saaledes viste de sig som de bedste Danserinder af Verden. Efter denne Gruppe kom der en Figurdans af den Art, man kalder: Talende Danse. Den blev udført af otte Nymfer, der var opstillede i to Rækker; den ene førtes af Guden Cupido, den anden af Rigdommen; den første af disse to var prydet med Vinger, Bue, Kogger og Pile, den anden klædt i Guld og Silke af rige og forskelligartede Farver. De Nymfer, der fulgte Amor, bar deres Navne paa Ryggen, skrevne med store Bogstaver paa hvidt Pergament: Den første hed Poesi, den anden Klogskab, den tredie Ædel Byrd, den fjerde Tapperhed. De, der fulgte Rigdommen, var betegnede paa samme Maade: Den første hed Rundhaandethed, den anden Gave, den tredie Formue, den fjerde Fredelig Besiddelse. Foran dem alle kom der et Slot af Træ, der blev trukket af fire Vildmænd, som helt var klædte i Vedbend og grøn Sejldug og saá saa naturlige ud, at de nær havde gjort Sancho bange. Foran paa Slottet og paa alle dets Sider stod der skrevet: Ærbar Aarvaagenheds Borg. Fire dygtige Tamburinslagere og Fløjteblæsere spillede for Nymferne. Cupido begyndte Dansen, og efter at han havde danset to Figurer, hævede han Blikket, spændte Buen, sigtede paa en Jomfru, der viste sig paa Borgens Tinder, og tiltalte hende paa følgende Maade:

Jeg er Gud, i Luftens Sale
hersker jeg, i Jordens Riger,
hist i Bølgedybets Dale,
ja, hvor Solens Straaler viger,
over Afgrunds Jammertale:
aldrig ræd, for alting raa'r jeg,
hvad mig lyster, det formaar jeg,
er end, hvad jeg vil, umuligt;
alt, hvad her paa Jord er muligt,
snart formener, snart tilstaar jeg.

Ayuntamiento de Madrid

Da Strofen var sunget til Ende, skød Amor en Pil af imod Slottet og gik tilbage paa sin Plads. Derpaa traadte Rigdom frem og dansede ligeledes to Figurer; Tamburinerne tav, og den sagde:

Se, for mig selv Amor maa
vige, skønt han skal mig lede;
Himlens Værk kan aldrig naa
mig i Glans og Pragt hernede:
intet andet lokker saa.
Jeg er Rigdom; for at eje
mig gaar Verden onde Veje.
Hvad var uden mig vel Livet?
Trofast har dog *dig* jeg givet
signet Bo til evigt Eje.

Rigdom trak sig tilbage, og nu traadte Poesien frem. Da den ligesom de andre havde danset sine Figurer, heftede den Øjnene paa Jomfruen i Slottet og sagde:

Til din Pris vil Kunsten flette
alt, hvad den kan tænke, føle,
sammen her med Rim saa nette,
vilde, blide, hede, køle,
til Sonetter, klingre, lette.
Naar du ej for spotsk vil være
mod din Bejler, skal man ære
snart din Lod: ved mig den løftes,
om den misundt end skal drøftes,
helt op over Maanens Sfære.

Poesien forsvandt, og fra Rigdommens Gruppe traadte Gavmildhed frem, dansede sine Figurer og sagde:

Give mildt er Gavmildhed,
naar, hvad skænkes, er saa langt fra
Ødslen, som det er fra led
Karrighed, hvis Skærv saa trangt fra
kolde Hjerter pibler ned.
Dog, dit Værd jeg kun beskriver,
naar mod *dig* jeg ødsel bliver.
Er det Last, maa slig en Lyde
paa et kærligt Sind dog tyde:
alle véd, at Godhed *giver*.

Ayuntamiento de Madrid

Saaledes traadte alle Personerne i begge de to Grupper frem, og trak sig atter tilbage. Hver af dem dansede sine Figurer og fremsagde sine Vers, hvoraf nogle var fulde af originale Vendinger, andre pudsige, men Don Quixote bevarede kun de her meddelte i sin Hukommelse, der var udmærket god. Nu blandede alle de dansende sig mellem hverandre, forenede sig og skiltes paa ny med henrivende Ynde og ædel Munterhed, og saa ofte Cupido kom forbi Slottet, skød han Pile op imod det, mens Rigdommen kastede forgyldte Sparebøsser imod det. Endelig, da de havde danset i længere Tid, trak Rigdommen en mægtig Pengepung frem, skaaret af Skindet af en stor, romersk Kat og aabenbart fuld af Penge; han slyngede den imod Slottet, og ved det heftige Kast gik Væggenes Bræder ud af deres Fuger, faldt til Jorden og lod Jomfruen staa uden Skjul og Forsvar. Rigdommen og hele hans Skare omringede hende hastigt, de kastede en lang, gylden Kæde om hendes Hals, og det saá ud, som de vilde gribe, overvælde og fængsle hende. Da Amor og hans Hjælpere saá det, ilede de hende til Undsætning og søgte at rive hende løs igen. Alle Enkelthederne i hele dette Divertissement var ledsagede af Slag paa Tamburinerne og af de tilsvarende Bevægelser og Danse. Vildmændene stiftede Fred imellem de to Partier og slog hurtigt Brædevæggene sammen igen, Jomfruen lukkede sig paa ny inde i Borgen. Dermed endte Dansen, og alle Tilskuerne ytrede stor Fornøjelse over den.

Don Quixote spurgte en af Nymferne, hvem der havde givet Udkast til denne Ballet og ordnet Dansene. Hun svarede, at det var en Mand, der havde et gejstligt Benefice her i Landsb[illegible] og blev anset for en stor Mester i slige Ting. „Jeg vil væd[illegible] paa," sagde Don Quixote, „at Indehaveren af denne Benefice, eller denne Baccalaureus, er bedre Ven med Camacho end med Basilio og forstaar sig bedre paa Satire end paa at læse Messe. Han har her i Balletten meget net faaet Basilios Aandsevner anbragt i Forhold til Camachos Rigdom." Sancho Panza, som havde hørt paa alt dette, sagde:

„Dens Brød jeg spiser,
hans Gunst jeg priser.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

DON QUIXOTE og SANCHO PANZA (Carl Schenstrøm og Harald Madsen)

DON QUIXOTE

udsendes nu i en Subskriptionsudgave med Illustrationer hentet fra PALLADIUM Storfilmen.

10 Hefter à Kr. 1.00.

MARTINS FORLAG

MARTINS FORLAGSTRYKKERI, KØBENHAVN

Ayuntamiento de Madrid